

**Наталія Мелекєсцева, Наталія Гудима,
Тетяна Олинець**

**ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ
ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ**

Навчально-методичний посібник

УДК 378.147:373.3.011.3-051]:811'243(075.8)
ББК 74.58я73

*Рекомендовано вченою радою Кам'янець-Подільського національного університету
імені Івана Огієнка
(протокол №1 від 26 січня 2023 року)*

Укладачі:

Наталія МЄЛЄКЄСЦЕВА, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти;

Наталія ГУДИМА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти;

Тетяна ОЛИНЕЦЬ, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти.

Рецензенти:

Алла ХОПТЯР, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Леся МЕРКОТАН, кандидат філологічних наук, вчитель англійської мови Кам'янець-Подільського ліцею №5;

Наталія ДАРМОГРАЙ, керівник спільноти вчителів початкових класів комунальної установи «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Дунаєвецької міської ради, вчитель початкових класів.

Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник / Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.

ISBN 978-617-8105-10-5

У навчально-методичному посібнику розкрито теоретико-методичні засади підготовки майбутнього вчителя початкових класів до реалізації змісту іншомовної освіти в Новій українській школі. Схарактеризовано особливості компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов відповідно до типових освітніх програм початкової школи, подано методичні вказівки до аналізу й проведення уроків англійської мови та організації позакласної роботи в початкових класах. Рекомендовано здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта для підготовки до занять із навчальних дисциплін «Методика навчання іноземної мови в початковій школі», «Шкільний курс англійської мови в початковій школі», а також під час проходження навчальної та виробничої педагогічних практик з англійської мови в початковій школі.

ISBN 978-617-8105-10-5

УДК 378.147:373.3.011.3-051]:811'243(075.8)
ББК 74.58я73

ЗМІСТ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	4
ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ.....	48
МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	57
ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	93
ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ З ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	106
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	131

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

➤ КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Сучасний розвиток шкільної іншомовної освіти характеризується впровадженням компетентнісного підходу до навчання, який передбачає спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових і предметних компетентностей особистості, що відповідають соціально-економічним умовам і є необхідними для успішної самореалізації в суспільстві.

Державний стандарт початкової освіти [10], який ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого і компетентнісного підходів, передбачає оволодіння учнями під час навчання в початковій школі ключовими компетентностями:

- 1) вільне володіння державною мовою;
- 2) здатність спілкування рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- 3) математична компетентність;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- 5) інноваційність;
- 6) екологічна компетентність;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність;
- 8) навчання впродовж життя;
- 9) громадянські та соціальні компетентності;
- 10) культурна компетентність;
- 11) підприємливість та фінансова грамотність.

Ключова компетентність «здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами» передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування [10, с. 1].

У Концепції Нової української школи (НУШ) [43] зазначені компетентності трансформовано у десять ключових компетентностей згідно з Рекомендаціями Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя, зокрема:

1. Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами. Це вміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття,

факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів). Здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час. Усвідомлення ролі ефективного спілкування.

2. Спілкування іноземними мовами. Уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів. Уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.

3. Математична компетентність. Культура логічного і алгоритмічного мислення. Уміння застосовувати математичні (числові та геометричні) методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах діяльності. Здатність до розуміння і використання простих математичних моделей. Уміння будувати такі моделі для вирішення проблем.

4. Основні компетентності у природничих науках і технологіях. Наукове розуміння природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності. Уміння застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати.

5. Інформаційно-цифрова компетентність передбачає впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна й медіа-грамотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, робота з базами даних, навички безпеки в інтернеті та кібербезпеці. Розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо).

6. Уміння вчитися впродовж життя. Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою освітньо-професійну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя.

7. Ініціативність і підприємливість. Уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави. Вміння раціонально вести себе як споживач, ефективно використовувати індивідуальні заощадження, приймати доцільні рішення у сфері зайнятості, фінансів тощо.

8. Соціальна та громадянська компетентності. Усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, в сім'ї, на роботі. Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів. Повага до закону, дотримання прав людини і підтримка соціокультурного різноманіття.

9. Обізнаність та самовираження у сфері культури. Здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва. Ця компетентність передбачає глибоке розуміння власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших.

10. Екологічна грамотність і здорове життя. Уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя.

Окреслені ключові компетентності є однаково важливими та взаємопов'язаними, спрямованими на особистісно-соціальний та інтелектуальний розвиток здобувачів освіти. Їх формування здійснюється на міжпредметній основі та є інтегрованим результатом предметних і міжпредметних компетентностей.

Спільними для ключових компетентностей є такі **наскрізні вміння**:

- уміння читати і розуміти прочитане;
- уміння висловлювати думку усно й письмово;
- критичне мислення; здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- виявляти ініціативу;
- творити;
- уміння розв'язувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення;
- уміння конструктивно керувати емоціями;
- застосовувати емоційний інтелект;
- здатність співпрацювати в команді [43].

➤ **КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Початкова іншомовна освіта реалізується у складі мовно-літературної освітньої галузі та спрямована на формування у здобувачів освіти іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб.

Іншомовна освіта є основою для розвитку та розкриття творчого потенціалу молодших школярів, від її результативності та ефективності значною мірою залежить якість функціонування й розвитку їх подальшої освіти. Саме в початковій школі, де діти вперше знайомляться з культурою і мовою іншого народу, формується їхнє ставлення до цього предмета, закладаються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетентності, необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення.

Підходи компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі:

1) **компетентнісний** – передбачає спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток іншомовної комунікативної компетентності та ключових компетентностей здобувачів початкової освіти;

2) **комунікативно-діяльнісний** – у центрі навчання якого учень, а оволодіння засобами спілкування спрямоване на їх практичне застосування у процесі спілкування;

3) **особистісно орієнтований** – полягає у створенні оптимальних умов для формування особистості школяра як суб'єкта освітньої діяльності;

4) **культурологічний** – передбачає тісну взаємодію мови й культури в освітньому процесі та забезпечує використання мови в умовах певного культурного контексту на основі діалогу культур [11, с. 13-14].

У результаті вивчення іноземної мови в 1-4 класах ЗЗСО здобувач освіти:

- сприймає інформацію, висловлену іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критично оцінює таку інформацію;

- розуміє прочитані іншомовні тексти різних видів для отримання інформації або емоційного задоволення, використовує прочитану інформацію та критично оцінює її;

- надає інформацію, висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу, використовуючи іноземну мову [10, с. 2].

Державний стандарт початкової освіти визначає також вимоги до обов'язкових результатів іншомовної освіти учнів за циклами початкової освіти:

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3-4 класи
<i>Сприйняття інформації, висловленої іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критичне оцінювання інформації</i>		
Сприймає усну інформацію	розуміє короткі, прості запитання, твердження, прохання / вказівки та реагує на них вербально та / або невербально	визначає в усному повідомленні інформацію за різними завданнями на знайомі повсякденні теми
Критично оцінює усну інформацію	розпізнає знайомі слова і фрази під час сприйняття усної інформації	розуміє зміст усного висловлювання у знайомому повсякденному контексті

<i>Розуміння прочитаних іношомовних текстів різних видів для здобуття інформації або для задоволення, використання прочитаної інформації та її критичне оцінювання</i>		
Сприймає текст	розпізнає знайомі слова з опорою на наочність	розпізнає знайомі імена / назви, слова та елементарні фрази в коротких, простих текстах
Аналізує прочитану інформацію		визначає в тексті інформацію за різними завданнями на знайомі повсякденні теми
<i>Надання інформації, висловлювання думок, почуттів і ставлення, взаємодія з іншими особами усно, письмово й у режимі реального часу, використовуючи іноземну мову</i>		
Здійснює усну взаємодію	запитує та повідомляє інформацію про себе та повсякденні справи, вживаючи короткі сталі вирази та використовуючи у разі потреби жести	спілкується на добре знайомі теми; реагує на прості твердження щодо задоволення нагальних потреб та висловлює ці потреби
Усно висловлює власні думки, почуття, ставлення та позиції	описує себе та свій стан короткими фразами	розповідає про людей, навколишній світ та побут простими, окремими фразами та висловлює своє ставлення
Здійснює письмову взаємодію	надає найпростішу інформацію про себе у письмовій формі (записка, анкета)	розповідає про людей, навколишній світ та побут простими, окремими фразами та висловлює своє ставлення
Висловлює свої думки, почуття, ставлення та позиції письмово	пише короткими фразами про себе	надає у письмовій формі інформацію про себе, навколишній світ, побут, використовуючи прості слова та вирази
Здійснює взаємодію в режимі реального часу	пише короткі фрази в режимі реального часу у разі потреби з використанням словника	створює в режимі реального часу прості повідомлення за допомогою кількох коротких речень

Головна мета навчання іноземної мови в початковій школі конкретизується такими **допоміжними цілями**:

- формування вміння спілкуватися іноземною мовою на елементарному рівні з урахуванням мовленнєвих можливостей і потреб учнів в усній (аудіювання й говоріння) та письмовій (читання і письмо) формах;

- залучення учнів до нового соціального досвіду з використанням іноземної мови: знайомство зі світом зарубіжних однолітків, із дитячим фольклором і доступними зразками художньої літератури країни, мова якої вивчається;

- виховання доброзичливого ставлення до представників інших народів і культур;

- розвиток мовленнєвих, інтелектуальних і пізнавальних здібностей учнів, а також загальнонавчальних умінь;

- розвиток мотивації до подальшого оволодіння іноземною мовою;

- виховання і всебічний розвиток учня засобами іноземної мови [11, с. 12-13].

Сформульовані цілі конкретизуються у завданнях навчального предмета «Іноземна мова», що передбачають формування в учнів таких **умінь**:

- спілкуватися в межах сфер, тем і ситуацій, які визначені чинними освітніми програмами;

- розуміти на слух зміст автентичних текстів;

- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;

- спілкуватися в письмовій формі відповідно до поставлених завдань;

- адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів;

- використовувати невербальні засоби спілкування, якщо бракує володіння наявними мовними засобами;

- критично оцінювати інформацію й використовувати її для різних потреб;

- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;

- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування [71-74].

У процесі навчання іншомовного спілкування комплексно реалізуються освітня, виховна і розвивальна функції.

Освітня функція спрямована на:

- усвідомлення учнями значення іноземної мови для життя у мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі;

- оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країн виучуваної мови;

- залучення учнів до діалогу культур (рідної та іншомовної);

- розуміння власних індивідуальних особливостей як психофізіологічних

засад для оволодіння іноземною мовою;

- формування вміння використовувати в разі потреби різноманітні стратегії для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів (працювати з підручником, словником, довідковою літературою, мультимедійними засобами тощо).

Виховна функція сприяє:

- формуванню в учнів позитивного ставлення до іноземної мови як засобу спілкування, поваги до народу, носія цієї мови, толерантного ставлення до його культури, звичаїв і способу життя;

- розвитку культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому суспільстві;

- емоційно-ціннісному ставленню до всього, що нас оточує;

- розумінню важливості оволодіння іноземною мовою і потреби користуватися нею як засобом спілкування.

Розвивальна функція сприяє розвитку в учнів:

- мовних, інтелектуальних і пізнавальних здібностей;

- готовності брати участь в іншомовному спілкуванні;

- потребу подальшого самовдосконалення у сфері використання іноземної мови;

- здатності переносити знання й уміння у нову ситуацію шляхом виконання проблемно-пошукової діяльності [71, с. 18-19].

Навчання іноземної мови у початковій школі розглядається як перший ступінь, який різнобічно співвідноситься з освітніми галузями основної та старшої школи, що засвідчує про його цільове спрямування, неперервність і наступність у всьому шкільному курсі. Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою.

Згідно з Типовим навчальним планом на вивчення навчального предмета «Іноземна мова» в 1 класі відводиться 2 год. на тиждень, у 2-4 класах – 3 год. на тиждень.

На кінець 2-го класу учні досягають рівня Pre A1. Після закінчення 4-го класу учні досягають рівня A1, який характеризує результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджується із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання [12].

Отже, компетентісно орієнтоване навчання іноземної мови молодших школярів, яке є максимально наближеним до реальних умов іншомовного

середовища, спрямоване передусім на формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності, яка сприятиме вдосконаленню їхнього іншомовного комунікативного досвіду та формуванню компетентної особистості сучасного школяра.

➤ **ПРИНЦИПИ КОМУНІКАТИВНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ**

1. Принцип комунікативної спрямованості – навчальні матеріали й система завдань спрямовані на створення ситуацій спілкування, використовуються інтерактивні форми взаємодії учнів парами, малими групами, класом, а також мовленнєве партнерство вчителя й учнів у сприятливому психологічному кліматі.

2. Принцип усного випередження – засвоєння іноземної, як і рідної мови, розпочинається на усній основі; у процесі розвитку комунікативних умінь у чотирьох видах мовленнєвої діяльності основна увага надається усному мовленню.

3. Принцип інтегративного розвитку комунікативних навичок – оволодіння мовними засобами й навичками оперування ними відбувається у процесі спілкування в усній і письмовій формах. У міру того, як учні оволодівають звуко-буквеними відповідностями іноземної мови, паралельно з розвитком навичок аудіювання і говоріння долучається навчання читання й письма, тобто з цього етапу розпочинається реалізація принципу інтегративного розвитку комунікативних навичок.

4. Принцип розвивального навчання – на початковому етапі навчання учням пропонуються різні проблемно-пошукові завдання до навчального матеріалу, які забезпечують оволодіння школярами логічними діями порівняння, аналізу, синтезу, узагальнення, класифікації, установлення аналогій і причинно-наслідкових зв'язків, побудови міркувань тощо. Іншим важливим напрямом розвивального навчання є формування мовної здогадки, опори на інтернаціональну лексику, іншомовні запозичення в рідній мові, уміння вилучати значення слова з контексту, здогадуватися про його значення з опорою на ілюстрації тощо.

5. Принцип доступності та посильності – врахування психолого-педагогічних особливостей і можливостей дітей молодшого шкільного віку, що є важливим для вирішення завдань комунікативно-психологічної адаптації учнів до нового мовного світу, подолання психологічного бар'єру та використання іноземної мови як засобу спілкування, а також для розвитку мотивації до подальшого вивчення іноземної мови.

6. Принцип опори на рідну мову – передбачає врахування потенційних труднощів, пов'язаних із міжмовною інтерференцією, особливо на початковому етапі оволодіння різними сторонами усного й писемного мовлення. У процесі

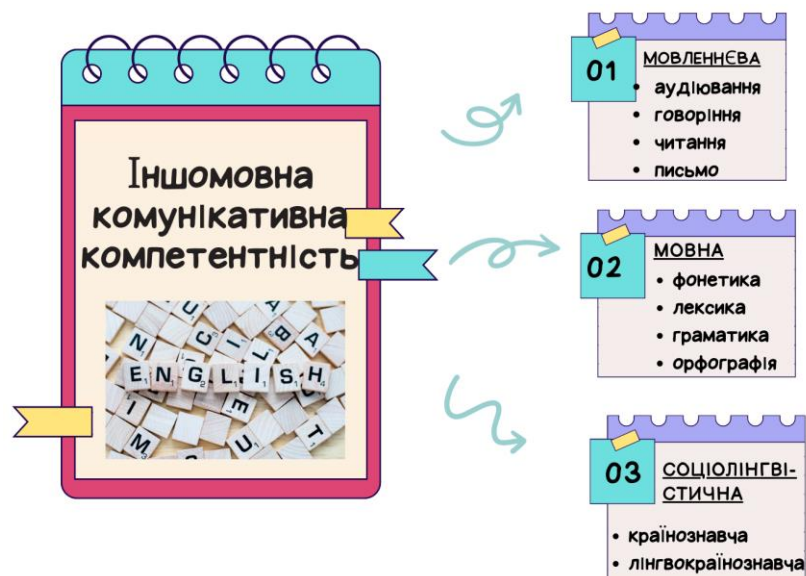
вивчення іноземної мови відбувається перенесення сформованих у рідній мові лінгвістичних знань і комунікативних навичок і вмінь, проте рідна мова не використовується як постійна мова навчальної взаємодії вчителя й учнів. Так, під час уведення нових видів проблемно-пошукових завдань варто використовувати рідну мову для пояснення комунікативного завдання і правильного алгоритму дій.

7. Принцип соціокультурної спрямованості – передбачає соціокультурну обізнаність учнів молодшого шкільного віку та дозволяє розширити їх соціальний досвід: ознайомлення з нормами ввічливої поведінки в різних ситуаціях спілкування з ровесниками і дорослими, можливі розбіжності в ритуалах поведінки в типових ситуаціях спілкування, у традиціях проведення свят, які складають особливості рідної культури і культури іншомовних країн.

8. Принцип діалогу культур – ознайомлення учнів початкових класів зі світом зарубіжних однолітків, із дитячим фольклором і доступними зразками художньої літератури країни, мова якої вивчається, виховання приязного ставлення до представників інших країн. Цей принцип передбачає не лише долучення до іншої культури, але й усвідомлення особливостей культурних традицій своєї країни та вміння гідно представляти її, спілкуючись із представниками інших країн [11, с. 16-20].

➤ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

У контексті іншомовної освітньої галузі типовими освітніми програмами схарактеризовано вимоги щодо формування в учнів кожного класу певного рівня **комунікативної компетентності**, яка складається з таких компонентів: мовленнєвої, мовної (лінгвістичної), соціолінгвістичної компетентностей.

Мовленнєва компетентність передбачає оволодіння учнями комунікативними вміннями у чотирьох видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, говорінні, читанні, письмі). Мета формування мовленнєвої компетентності – навчити дітей використовувати мову, а не просто отримати знання про неї. Загалом це оволодіння способами формулювання думок засобами іноземної мови, здатність використовувати мову під час спілкування у визначених комунікативних ситуаціях.

Мовна (лінгвістична) компетентність передбачає оволодіння учнями певним мінімумом мовних знань (фонетичних, лексичних, граматичних, орфографічних) та навичок оперування ними в усному і писемному мовленні згідно з темами, сферами та ситуаціями спілкування.

Соціолінгвістична компетентність передбачає здатність використовувати мовні засоби відповідно до ситуації спілкування, тобто спрямована на оволодіння правилами й нормами поведінки, прийнятими у певній культурі. Вона охоплює *країнознавчу* та *лінгвокраїнознавчу компетентності*. *Країнознавча компетентність* передбачає наявність знань про побут і культуру носіїв іноземної мови, а *лінгвокраїнознавча компетентність* – володіння засобами вербальної і невербальної поведінки носіїв іноземної мови. Крім того, соціолінгвістична компетентність також передбачає формування в учнів умінь представляти свою країну та її культуру в умовах іншомовного міжкультурного спілкування [11, с. 20-21].

Іншомовна міжкультурна комунікативна компетентність учнів початкових класів є інтегративним утворенням, на формування якого різнобічно впливають цільовий, мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, емоційно-оцінний, рефлексивний аспекти.

1. Цільовий аспект спрямовує навчальну діяльність учнів, окреслює рівні їхніх досягнень на певному етапі навчального процесу: вказує на результати оволодіння мовними одиницями, видами мовленнєвої діяльності (аудіюванням, говорінням, читанням, письмом) як у межах теми, так і після завершення навчального курсу в кожному класі.

2. Мотиваційний аспект стимулює навчальну діяльність учнів. Особлива роль йому відводиться в 1 класі, коли потрібно викликати у школярів інтерес до іноземної мови, формувати ставлення до неї як до важливого засобу міжкультурного спілкування, доводити соціальну потребу обов'язкового володіння нею в сучасному глобалізованому мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі.

3. Когнітивний аспект передбачає оволодіння учнями лінгвістичними, соціокультурними і загальнонавчальними знаннями про значення, форми та функції мовних одиниць, які використовуються у спілкуванні, про історичні, культурні, побутові об'єкти життєдіяльності країни, мова якої вивчається, про форми і способи самостійно вдосконалювати навчальний досвід з метою оволодіння вмінням вчитися.

4. **Діяльнісний аспект** передбачає активне використання здобутих у процесі навчання знань в іншомовній комунікативній діяльності.

5. **Емоційно-оцінний аспект** спрямований на формування в учнів досвіду демонстрації свого ставлення до об'єктів спілкування – використання нормативних мовленнєвих зразків для вираження почуттів та емоцій, для оцінки суб'єктів спілкування і результатів їх діяльності.

6. **Рефлексивний аспект** спонукає учнів до рефлексії, вчить усвідомлено ставитися до своїх успіхів і невдач, навчає шукати шляхи вдосконалення власних навчальних досягнень [11, с. 30-32].

Отже, система формування іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти охоплює оволодіння дітьми іноземною мовою, використанням її у мовленні відповідно до мети спілкування, а також засвоєння культури народу, мова якого вивчається.

➤ **ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА, РОЗРОБЛЕНА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ О. Я. САВЧЕНКО [71; 73]**

Провідним засобом реалізації мети та завдань іншомовної освіти у початковій школі є компетентнісний підхід до організації навчання у ЗЗСО на основі **ключових компетентностей** як результату навчання.

Уміння	Ставлення
1. Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами	
<ul style="list-style-type: none"> • використовувати українознавчий компонент в усіх видах мовленнєвої діяльності • засобами іноземної мови популяризувати Україну, українську мову, культуру, традиції 	<ul style="list-style-type: none"> • гордість за Україну, її мову та культуру • розуміння потреби популяризувати Україну у світі засобами іноземних мов • готовність до міжкультурного діалогу
2. Спілкування іноземними мовами	
Реалізується через предметні компетентності	
3. Математична компетентність	
<ul style="list-style-type: none"> • розв'язувати комунікативні та навчальні проблеми, застосовуючи логіко-математичний інтелект 	<ul style="list-style-type: none"> • готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання комунікативних і навчальних проблем
4. Основні компетентності у природничих науках і технологіях	
<ul style="list-style-type: none"> • описувати іноземною мовою природні явища, аналізувати та оцінювати їх роль у життєдіяльності людини 	<ul style="list-style-type: none"> • інтерес до природи та почуття відповідальності за її збереження

5. Інформаційно-цифрова компетентність	
<ul style="list-style-type: none"> • вивчати іноземну мову з використанням спеціальних програмних засобів, ігор, соціальних мереж • створювати інформаційні об'єкти іноземними мовами • спілкуватися іноземною мовою з використанням інформаційно-комунікаційних технологій • застосовувати ІКТ відповідно до поставлених завдань 	<ul style="list-style-type: none"> • готовність дотримуватись мережевого етикету
6. Уміння вчитися упродовж життя	
<ul style="list-style-type: none"> • самостійно працювати з підручником, шукати нову інформацію з різних джерел та критично оцінювати її • організовувати свій час і навчальний простір • оцінювати власні навчальні досягнення 	<ul style="list-style-type: none"> • впевненість у спілкуванні іноземною мовою • подолання власних мовних бар'єрів • наполегливість • внутрішня мотивація та впевненість в успіху
7. Ініціативність і підприємливість	
<ul style="list-style-type: none"> • ініціювати усну, писемну, зокрема онлайн взаємодію іноземною мовою для розв'язання конкретної життєвої ситуації 	<ul style="list-style-type: none"> • дотримання етичної поведінки під час розв'язання життєвих ситуацій • комунікабельність та ініціативність • креативність
8. Соціальна та громадянська компетентності	
<ul style="list-style-type: none"> • формулювати власну позицію • співпрацювати з іншими на результат, спілкуючись іноземною мовою 	<ul style="list-style-type: none"> • толерантність у спілкуванні з іншими
9. Обізнаність та самовираження у сфері культури	
<ul style="list-style-type: none"> • висловлювати іноземною мовою власні почуття, переживання і судження 	<ul style="list-style-type: none"> • усвідомлення цінності культури для людини і суспільства • повага до багатства і розмаїття культур
10. Екологічна грамотність і здорове життя	
<ul style="list-style-type: none"> • пропагувати здоровий спосіб життя засобами іноземної мови 	<ul style="list-style-type: none"> • сприймання природи як цілісної системи • готовність обговорювати питання,

	пов'язані із збереженням навколишнього середовища
	• відповідальне ставлення до власного здоров'я та безпеки

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здорове життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх навчальних предметів і є метапредметними. Виокремлення в навчальних програмах таких інтегрованих змістових ліній, як «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння з різних предметів у реальних життєвих ситуаціях. Діяльність та уміння зі змістових ліній добираються відповідно до комунікативної потреби, тематики ситуативного спілкування, віку та рівня підготовленості учнів.

Інтегровані змістові лінії та способи їх реалізації у початковій школі

Мета змістової лінії	Реалізація засобами іноземної мови	Теми
<i>Екологічна безпека та сталий розвиток</i>		
формування основ соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства	<ul style="list-style-type: none"> • сприймання природи як цілісної системи; • взаємозв'язок людини й навколишнього середовища; • готовність обговорювати питання, пов'язані із збереженням навколишнього середовища 	<ul style="list-style-type: none"> • Відпочинок і дозвілля • Природа та навколишнє середовище • Людина • Подорож
<i>Громадянська відповідальність</i>		
формування основ відповідального ставлення до громади і суспільства	<ul style="list-style-type: none"> • усвідомлення дитиною власних прав і обов'язків; • формування толерантного ставлення до інших; • уміння співпрацювати та приймати спільні рішення 	<ul style="list-style-type: none"> • Я, моя родина і друзі • Відпочинок і дозвілля • Природа та навколишнє середовище • Людина • Школа та шкільне життя

Здоров'я і безпека		
формування безпечного життєвого середовища та основ здорового способу життя	<ul style="list-style-type: none"> розуміння правил безпечної поведінки; усвідомлення впливу шкідливих звичок на здоров'я людини; дотримання здорового способу життя 	<ul style="list-style-type: none"> Я, моя родина і друзі Відпочинок і дозвілля Людина Помешкання Харчування Подорож
Підприємливість та фінансова грамотність		
розуміння практичних аспектів фінансових питань	<ul style="list-style-type: none"> усвідомлення власних фінансових потреб; продукування ідей та їх реалізацію; уміння визначати пріоритети та планувати дії 	<ul style="list-style-type: none"> Я, моя родина і друзі Харчування Подорож Свята й традиції

**Загальні та конкретні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів
Комунікативна компетентність**

Комунікативні види мовленнєвої діяльності	Комунікативні уміння	Рівні та дескриптори володіння іноземною мовою відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання	
		1-2 класи	3-4 класи
		Pre A1	A1
Рецептивні	Сприймання на слух	Загалом	
		Розуміє короткі, прості запитання та твердження, які вимовляються повільно та чітко, за потреби повторюються, та супроводжуються візуальними опорами або жестами задля покращення розуміння.	Розуміє повільне та чітке мовлення з довгими паузами задля полегшення усвідомлення змісту почутого.
		Розпізнає знайомі слова	Розуміє конкретну інформацію

	повсякденного вжитку у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке.	(наприклад, про місце або час) у знайомому повсякденному контексті, якщо мовлення повільне та чітке.
	Розпізнає числа, ціни, дати та дні тижня у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке.	
<i>Розуміння розмови між іншими людьми</i>		
	Дескриптори відсутні	Розуміє деякі слова та вирази, коли люди говорять про себе, родину, школу, хобі або оточення, якщо мовлення повільне й чітке. Розуміє слова та короткі речення, слухаючи просту розмову (наприклад, між покупцем і продавцем у магазині), якщо мовлення повільне й дуже чітке.
<i>Слухання наживо</i>		
	Дескриптори відсутні	Розуміє в загальних рисах дуже просту інформацію, яка пояснюється у передбачуваній ситуації (наприклад, на екскурсії), якщо мовлення дуже повільне й чітке з тривалими паузами час від часу.
<i>Слухання оголошень та інструкцій</i>		
	Розуміє короткі прості інструкції до дій як, наприклад, «Зупинись», «Закрий двері» тощо, які промовляються повільно, адресуються персонально, супроводжуються малюнками або жестами та за потреби повторюються.	Розуміє інструкції, які даються ретельно й повільно, виконує короткі, прості вказівки. Розуміє, коли хтось повільно й чітко розповідає, де знаходиться предмет, якщо той перебуває в безпосередньому оточенні. Розуміє числа, ціни та час, якщо вони повільно й чітко оголошуються через гучномовець (наприклад, на вокзалі або в магазині).

		Слухання радіо та аудіозаписів	
		Розпізнає вже знайомі слова, імена та числа у простих, коротких записаних текстах, що промовляються дуже повільно та чітко.	Виокремлює конкретну інформацію (наприклад, місце та час) з коротких аудіо- та відеозаписів на знайому повсякденну тематику, якщо мовлення повільне та чітке.
		Аудіо-візуальне сприймання (телепрограми, фільми, відеозаписи)	
		Дескриптори відсутні	Дескриптори відсутні
	Зорове сприймання	Загалом	
		Розпізнає знайомі слова у супроводі малюнків, наприклад, у меню ресторанів швидкого харчування, де є фотографії страв, або у книжці з малюнками, де використовується знайома лексика.	Розуміє дуже короткі, прості тексти, читаючи їх пофразово, впізнаючи знайомі імена, слова та основні фрази, перечитуючи за потреби.
		Читання кореспонденції	
		Розуміє з листа, листівки або електронного повідомлення інформацію про подію, на яку його/її запросили, а також інформацію про день, час та місце події. Розпізнає інформацію про час та місце у дуже простих записках та текстових повідомленнях від друзів (наприклад, «Повернусь о четвертій»), якщо в них немає аббревіатур.	Розуміє короткі прості повідомлення на листівках. Розуміє короткі, прості повідомлення (наприклад, розміщені в соцмережах або отримані на електронну скриньку) з пропозицією зустрітися в певному місці в певний час.
		Читання для орієнтування	
		Розуміє прості знаки, що	Впізнає знайомі імена, слова і

	<p>зустрічаються щоденно (наприклад, «Парковка», «Зупинка», «Їдальня» тощо). Знаходить інформацію про місце знаходження, час та ціни на афішах, флаєрах та об'явах.</p>	<p>базові фрази з простих оголошень у найпоширеніших повсякденних ситуаціях. Розуміє інформацію в путівниках по торгових центрах (наприклад, інформацію про розташування відділів) та вказівниках (наприклад, місцезнаходження ліфтів). Розуміє базову інформацію у готелі (наприклад, години подачі сніданку). Знаходить і розуміє просту, важливу інформацію в рекламі, програмах заходів, листівках та брошурах.</p>
<i>Читання для отримання інформації та аргументування</i>		
	<p>Розуміє найпростіший інформаційний матеріал, що містить знайомі слова у супроводі малюнків, наприклад, у меню ресторанів швидкого харчування, де є фотографії страв, або ілюстровані оповідання, де використовується знайома лексика.</p>	<p>Розуміє основний зміст простих інформаційних матеріалів, особливо за наявності ілюстрацій. Розуміє короткі тексти зі сфери особистих інтересів (наприклад, новини про спорт, музику, подорожі тощо), написані простими словами з ілюстраціями чи малюнками.</p>
<i>Читання інструкцій</i>		
	<p>Розуміє дуже короткі прості інструкції, що вживаються у знайомому щоденному контексті (наприклад, «Не паркуватись», «Заборонено» тощо), особливо, якщо вони супроводжуються ілюстраціями.</p>	<p>Розуміє короткий письмовий опис маршруту (як дістатися з пункту А до пункту Б).</p>

		Читання для задоволення	
		Дескриптори відсутні	Розуміє короткі ілюстровані розповіді про повсякденне життя, написані простими словами. Розуміє в загальних рисах короткі ілюстровані оповідання, якщо зображення допомагають здогадатися про зміст тексту.
Інтеракційні	Усна взаємодія	Загалом	
		Ставить та відповідає на запитання про себе та щоденні справи, вживаючи короткі, формульні вирази та покладаючись на жести для підкріплення інформації.	Взаємодіє у простий спосіб, але комунікація повністю залежить від повторення в уповільненому темпі, перефразування та доповнення. Ставить і відповідає на прості запитання, ініціює і вербально реагує на прості твердження, які стосуються нагальних потреб і дуже знайомих тем.
		Бесіда, дискусія та розуміння співрозмовника	
		Розуміє прості запитання, що стосуються його/її безпосередньо, наприклад про ім'я, вік та адресу, або схожі речі, якщо людина питає чітко та повільно. Розуміє просту особисту інформацію (наприклад, ім'я, вік, місце проживання, країна походження), коли люди представляють себе, за умови, якщо вони говорять чітко та повільно і звертаються безпосередньо, а також розуміє запитання	Розуміє повсякденні вирази, що використовуються для задоволення простих конкретних потреб, якщо співрозмовник доброзичливо звертається безпосередньо до нього/неї, за необхідності повторює сказане, а мовлення чітко й повільно. Розуміє ретельно й повільно артикульовані запитання та інструкції, звернені безпосередньо до нього / неї, дотримується простих вказівок. Розуміє повсякденні вирази, вживані для задоволення простих потреб певного типу, якщо

	<p>на цю тему, спрямовані безпосередньо та особисто, хоча, можливо, питання необхідно буде повторити. Розуміє певну кількість знайомих слів і вітань та вирізняє ключову інформацію, наприклад, числа, ціни, дати та дні тижня, за умови, що мовлення дуже повільне, та за необхідності повторюється.</p> <p>Розуміє та використовує деякі базові, формульні вирази, на кшталт «Так», «Ні», «Вибачте», «Прошу», «Дякую».</p> <p>Розпізнає прості вітання. Вітається, називає своє ім'я, прощається.</p>	<p>співрозмовник доброзичливо звертається безпосередньо до нього / неї, за необхідності повторює сказане, а мовлення чітке й повільне.</p> <p>Бере участь у простій розмові фактологічного характеру на передбачувану тему (наприклад, рідна країна, родина, школа тощо).</p> <p>Представляється та використовує прості вирази для привітання і прощання.</p> <p>Питає, як справи й вербально реагує на новини.</p> <p>Спілкується про уподобання у спорті, їжі тощо, використовуючи обмежений діапазон мовних засобів, якщо співрозмовник звертається безпосередньо до нього/неї, а мовлення чітке та повільне.</p>
<i>Цілеспрямована співпраця</i>		
	<p>Дескриптори відсутні</p>	<p>Розуміє запитання та інструкції, якщо співрозмовник звертається безпосередньо до нього/неї, а мовлення чітке та повільне.</p> <p>Виконує прості інструкції, що включають час, місце числа тощо.</p>
<i>Отримання товарів та послуг</i>		
	<p>Здійснює прості покупки та / або замовляє їжу або напій, користуючись жестами для підкріплення своїх слів.</p>	<p>Просить дати певний предмет (наприклад, ручку, яблуко) та реагує на подібне прохання співрозмовника.</p> <p>Просить про послугу, використовуючи прості вирази (наприклад, дати пити, відчинити вікно).</p> <p>Оперує категоріями чисел, кількості, вартості, часу.</p>

		Обмін інформацією	
		<p>Називає своє ім'я та запитує інших про ім'я. Вживає та розуміє прості числа у щоденному спілкуванні.</p> <p>Запитує про день, час дня та дату, та може їх назвати.</p> <p>Запитує про дату народження та може назвати свою.</p> <p>Запитує про номер телефона та може назвати свій.</p> <p>Запитує про вік людини та може назвати свій.</p> <p>Ставить дуже прості запитання для отримання інформації (наприклад, «Що це?») і розуміє відповіді з 1-2 слів.</p>	<p>Ставить та відповідає на прості запитання, продукує та вербально реагує на прості твердження, що стосуються нагальних потреб чи дуже знайомих тем.</p> <p>Ставить та відповідає на запитання про себе та інших людей (наприклад, місце проживання, знайомі).</p> <p>Визначає час, використовуючи такі фрази, як наступного тижня, минулої п'ятниці, у листопаді, третя година. Повідомляє числа, кількість та вартість у обмежений спосіб.</p> <p>Називає колір одягу або інших знайомих предметів, а також запитує про їхній колір.</p>
	Писемна взаємодія	Загалом	
		<p>Пише короткі фрази для надання базової інформації (ім'я, адреса, родина), в анкеті або записці, використовуючи словник.</p>	<p>Запитує та надає особисту інформацію у письмовій формі.</p>
		Листування	
		<p>Пише, користуючись словником, короткі фрази та речення, надаючи базову персональну інформацію.</p>	<p>Пише за допомогою словника повідомлення й онлайн дописи, що складаються з низки дуже коротких речень про хобі, уподобання, вживаючи прості слова та формульні вирази.</p> <p>Пише короткі прості листівки.</p> <p>Пише короткі прості повідомлення друзям (наприклад, СМС), надаючи їм інформацію або запитуючи про щось.</p>

Онлайн-взаємодія	Записки, повідомлення, бланки	
	Заповнює дуже прості реєстраційні форми з персональну інформацією: ім'я, адреса, національність.	Пише числа та дати, своє ім'я, національність, адресу, вік, дату народження або прибуття до країни тощо (наприклад, у реєстраційному бланку готелю). Залишає прості повідомлення / записки, наприклад, про те, куди пішли та коли повернуться (<i>Пішов у магазин. Повернусь о 5 годині</i>).
	Загалом	
	Встановлює базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання.	Пише дуже прості повідомлення та онлайн-дописи, які складаються з низки коротких речень. Здійснює прості онлайн-покупки та робить заявки під наглядом дорослих.
	Онлайн-спілкування та дискусія	
	Розміщує прості онлайн-вітання, вживаючи основні формульні вирази. Розміщує онлайн прості короткі твердження про себе, якщо їх можна вибрати з меню та / або скористатись онлайн-перекладачем.	Пише за допомогою онлайн-перекладача дуже прості повідомлення та онлайн дописи, які складаються з низки дуже коротких речень про хобі, уподобання тощо. Використовує прості слова, смайлики та формульні вирази, стисло реагуючи на прості онлайн-дописи, вбудовані посилання та медіаоб'єкти, але на подальші коментарі відповідає лише стандартними виразами подяки чи вибачення.
	Цілеспрямована онлайн-співпраця	
	Робить вибір із спадного меню під час простого замовлення онлайн (наприклад, продукт,	Оформлює під наглядом дорослих прості онлайн-покупки та заявки, надаючи базову інформацію про себе (ім'я, e-mail адреса чи номер

		розмір, колір) або заповнення анкети (наприклад, особисті дані) за умови наявності візуальної опори.	телефону).
Продуктивні	Усне продукування	Загалом	
		Продукує короткі фрази про себе, надаючи базову персональну інформацію (наприклад, ім'я, адреса, родина)	Будує прості, здебільшого відокремлені фрази про людей і місця.
		Тривалий монолог: опис власного досвіду	
		Описує себе (наприклад, ім'я, вік, родина), вживаючи прості слова та формульні вирази, за можливості попередньої підготовки. Виражає свої почуття, вживаючи прості слова (наприклад, «щасливий», «стомлений» тощо), супроводжуючи їх невербально.	Описує себе, те, що робить, місце, де живе. Описує прості аспекти свого повсякденного життя за допомогою низки простих речень, використовуючи прості слова та фрази, якщо має змогу заздалегідь підготуватися.
		Тривалий монолог: надання інформації	
		Дескриптори відсутні	Описує за допомогою простих слів, виразів та кліше предмет чи малюнок, показуючи його іншим, якщо має змогу заздалегідь підготуватися.
		Тривалий монолог: обґрунтування власної думки	
		Дескриптори відсутні	Дескриптори відсутні
		Виступ перед аудиторією	
		Дескриптори відсутні	Дескриптори відсутні

	Писемне продукування	Загалом	
		Надає базову інформацію в письмовій формі (наприклад, ім'я, адреса, національність), з можливим використанням словника.	Надає у письмовому вигляді інформацію про себе (наприклад, уподобання, родина, домашні улюбленці), використовуючи прості слова та вирази. Пише прості фрази та речення.
		Творче письмо	
		Дескриптори відсутні	Пише прості фрази та речення про себе та уявних людей, про те, де вони живуть і що роблять. Описує кімнату дуже простими словами. Використовує прості слова та фрази для опису предметів, з якими стикається у повсякденному житті (наприклад, колір машини, її розмір).

Очікувана соціолінгвістична відповідність на кінець 4-го класу

Pre A1	A1
Дескриптори відсутні	Встановлює базовий соціальний контакт, використовуючи найпростіші форми ввічливості: привітання та прощання; представлення

Лінгвістична компетентність

Лінгвістичний діапазон	Pre A1	A1
Загальний	Вживає окремі слова та базові вирази задля надання простої інформації про себе	Володіє базовим діапазоном простих виразів про особисті деталі та потреби конкретного типу Використовує деякі базові структури в простих реченнях, дещо оминаючи або скорочуючи деякі елементи
Лексичний	Дескриптори відсутні	Має елементарний словниковий запас для використання в конкретних ситуаціях
Граматичний	Дотримується дуже	Вживає обмежену кількість простих

	простих принципів порядку слів у коротких реченнях	граматичних структур та шаблонних речень у межах вивченого матеріалу.
Фонологічний		Вимова дуже обмеженого репертуару вивчених слів та фраз може бути зрозумілою для співрозмовника з деякими труднощами
		Правильно вимовляє обмежену кількість звуків, а також правильно ставить наголос у простих знайомих словах та фразах
		Відтворює звуки виучуваної мови під уважним керівництвом учителя
		Артикулює обмежену кількість звуків, отже мовлення стає зрозумілим, якщо співрозмовник надає підтримку (наприклад, пропонує правильну вимову)

Навчальна програма є рамковою, а відтак проміжні результати за класами визначають вчителі, орієнтуючись на кінцевий результат.

Орієнтовні параметри навчально-пізнавальних досягнень учнів

Уміння	Клас			
	1	2	3	4
Сприймання на слух (Аудіювання)	Обсяг прослуханого у запису матеріалу (у межах)			
	1 хв	1-1,5 хв	1,5-2 хв	2 хв
Зорове сприймання (Читання)	Обсяг одного тексту в словах (у межах)			
	20-50	50-80	80-100	100-150
Усна взаємодія (Діалог)	Висловлення кожного співрозмовника у репліках, правильно оформлених у мовному відношенні (у межах)			
	1-3	3	4	5
Усне продукування (Монолог)	Обсяг висловлення у реченнях (у межах)			
	1-3	3-4	4-5	5-6
Писемне продукування (Письмо)	Обсяг письмового повідомлення у словах (у межах)			
	5-10	10-25	25-40	40-50

Англійська мова

Навчальна програма є рамковою, а відтак не обмежує діяльність учителів у виборі порядку вивчення та змісту кожної теми. Деякі теми можуть вивчатись інтегровано, наприклад, *Я, моя родина і друзі + Свята й традиції, Я, моя родина і друзі + Помешкання*.

Мовний інвентар є орієнтовним і добирається відповідно до комунікативної ситуації, потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому й не розглядається як окремі лексичні або граматичні теми.

Розпочинаючи вивчення іноземної мови, учні початкової школи ще не достатньо володіють лінгвістичними поняттями рідної мови. Тому граматичні структури засвоюються імпліцитно шляхом сприймання мовленнєвих зразків у комунікативних ситуаціях. Більшість граматичного матеріалу вивчається на рівні лексичних одиниць: учні засвоюють окремі граматичні явища у мовленнєвих зразках, і їм не потрібно пояснювати морфологічні та синтаксичні зв'язки між частинами мови або структурними одиницями, що входять до зразка.

Тематика та загальні характеристики ситуативного спілкування

Мовний інвентар – лексичний діапазон			
1 клас	2 клас	3 клас	4 клас
<i>Я, моя родина і друзі</i>			
<ul style="list-style-type: none"> • члени родини • числа від 1 до 10 • вік молодших членів сім'ї 	<ul style="list-style-type: none"> • члени родини • числа до 20 • вік молодших членів родини і друзів • щоденні справи 	<ul style="list-style-type: none"> • члени родини • числа до 100 • вік старших членів родини • місце проживання • щоденні обов'язки 	<ul style="list-style-type: none"> • місце проживання • населені пункти
<i>Відпочинок і дозвілля</i>			
<ul style="list-style-type: none"> • кольори • іграшки • дії • дні тижня 	<ul style="list-style-type: none"> • прогулянка • хобі 	<ul style="list-style-type: none"> • захоплення • розваги 	<ul style="list-style-type: none"> • спорт • улюблені дитячі герої • магазини і покупки
<i>Природа</i>			
<ul style="list-style-type: none"> • домашні улюбленці 	<ul style="list-style-type: none"> • пори року • дикі та свійські 		

	тварини		
<i>Людина</i>			
	<ul style="list-style-type: none"> частини тіла предмети одягу 	<ul style="list-style-type: none"> зовнішність людини професії 	<ul style="list-style-type: none"> гігієна стан здоров'я
<i>Помешкання</i>			
		<ul style="list-style-type: none"> дім квартира моя кімната умеблювання 	<ul style="list-style-type: none"> види помешкань умеблювання
<i>Свята (в Україні та у країні, мова якої вивчається)</i>			
<ul style="list-style-type: none"> назви свят вітання 	<ul style="list-style-type: none"> день народження час (години) святкове меню 	<ul style="list-style-type: none"> місяці місце, дата, час проведення свята, події 	<ul style="list-style-type: none"> святкування в кафе
<i>Природа та навколишнє середовище України та країн, мова яких вивчається</i>			
		<ul style="list-style-type: none"> погода та вибір одягу природні явища 	<ul style="list-style-type: none"> довкілля природні явища
<i>Подорож по Україні та до країн, мова яких вивчається</i>			
			<ul style="list-style-type: none"> поїздка на канікулах види транспорту назви столиць, населених пунктів
<i>Харчування</i>			
<ul style="list-style-type: none"> просте меню 	<ul style="list-style-type: none"> фрукти овочі напої ціна 	<ul style="list-style-type: none"> посуд назви продуктів 	
<i>Школа</i>			
<ul style="list-style-type: none"> шкільне приладдя шкільні меблі 	<ul style="list-style-type: none"> моя класна кімната 	<ul style="list-style-type: none"> навчальні предмети розклад улюблений предмет 	<ul style="list-style-type: none"> шкільні події

Мовленнєві функції

Pre A1 (1-2 класи)	A1 (3-4 класи)
<ul style="list-style-type: none"> • привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе / когось • називати / описувати когось / щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки / інструкції / команди • розуміти прості інформаційні знаки • вітати зі святом • виражати настрій 	<ul style="list-style-type: none"> • привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе / когось; • називати / описувати когось / щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки / інструкції / команди • вітати зі святом • виражати настрій • висловлювати уподобання • розуміти інформаційні вказівники

Мовний інвентар – граматика

1 клас	2 клас	3 клас	4 клас
<i>Clause</i>			
<ul style="list-style-type: none"> • 'have' in the present tense • 'be' in the present tense 	<ul style="list-style-type: none"> • agreement between nouns and verb 'be' 	<ul style="list-style-type: none"> • there is(n't) / are(n't) 	<ul style="list-style-type: none"> • statements with subject + verb + object
<i>Determiner</i>			
<ul style="list-style-type: none"> • 'this is' for an introduction • 'a / an' with single countable nouns • possessive adjectives 'my, your, his, her, its, our, their' • 'how' questions for time, measurement, size and quantity 	<ul style="list-style-type: none"> • 'this' / 'these' and 'that' / 'those' as determiners (general) • 'how' questions for time, measurement, size and quantity • 'the' for specific examples and back reference 	<ul style="list-style-type: none"> • 'a / an' with jobs • 'some' and 'any' in questions and negative statements • 'how' questions for time, measurement, size and quantity 	<ul style="list-style-type: none"> • 'how' questions for time, measurement, size and quantity • 'a / an' with jobs

<i>Modality</i>			
• ‘can’ for ability			• ‘would like to’ + infinitive
<i>Noun</i>			
• regular nouns – singular and plural	• regular nouns – singular and plural	• irregular nouns – plural • ’s for possession	
<i>Phrase</i>			
• ‘be’ + adjective (size, colour, emotional state)	• ‘be’ + adjective • ‘it’ + ‘be’		
<i>Pronoun</i>			
• personal pronouns ‘I, you, he, she, it, we, they’ wh-questions	• wh-questions	• object personal pronoun	
<i>Verb</i>			
• Imperatives	• ‘have got’ in the present tense • imperatives • negative imperatives • present simple for opinions, likes and dislikes • present continuous for time of speaking • tag responses (short answers to present simple yes / no questions)	• present simple for daily routines, facts and states • regular / irregular past simple for finished time • was / were with complement	• Present Continuous, Future Simple for plans and intentions
<i>Conjunction</i>			
	• ‘and’ to link nouns and noun phrases • basic ‘but’ to link clauses and	• basic connectors ‘but / and / or’	• basic connectors ‘but / and / or’ • ‘because’ for causes and reasons

	sentences		
<i>Preposition</i>			
	<ul style="list-style-type: none"> • basic prepositions of place and movement • basic time expressions with 'o'clock' 	<ul style="list-style-type: none"> • basic prepositions of place and direction 	
<i>Adjective</i>			
			<ul style="list-style-type: none"> • comparative and superlative forms of adjectives
<i>Adverb</i>			
			<ul style="list-style-type: none"> • adverbs and adverbials of frequency and movement

➤ **ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА, РОЗРОБЛЕНА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ Р. Б. ШИЯНА [72; 74]**

Відповідно до мети та завдань іншомовної освіти та завдань у початковій школі виокремлено такі **змістові лінії**: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн-взаємодія».

Іншомовна комунікативна компетентність виявляється в безпосередньому та опосередкованому міжкультурному спілкуванні. Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістових ліній «Сприймання на слух», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання».

Змістова лінія «**Сприймання на слух**» передбачає залучення учнів до дій зі сприймання коротких простих запитань, тверджень, вказівок, інструкцій та реагування на них вербально і / або невербально.

Змістова лінія «**Усна взаємодія**» спрямована на розвиток умінь розпізнавати знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті; ставити запитання та давати відповіді про себе та щоденні справи.

Змістова лінія «**Усне висловлювання**» передбачає творення коротких фраз про себе, надавання базової персональної інформації (наприклад, ім'я, адреса, родина, національність).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані в просторі та часі) запропоновано змістові лінії «**Зорове сприймання**» (читач – автор), «**Писемна взаємодія**», «**Писемне висловлювання**», «**Онлайн-взаємодія**».

Усі перелічені змістові лінії забезпечують для учнів здобуття досвіду опосередкованого спілкування та опанування низки комунікативних умінь, що дасть змогу розвивати комунікативну компетентність.

Змістова лінія «**Зорове сприймання**» передбачає сприймання та розпізнавання знайомих слів у супроводі малюнків. У рамках змістової лінії «**Писемне висловлювання**» учні навчаються писати короткі фрази для надання базової інформації. Результатом опрацювання змістової лінії «**Онлайн-взаємодія**» є оволодіння вміннями встановлювати базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання, та розміщувати прості твердження про себе у форматі онлайн.

Обов'язкові й очікувані результати навчання

1-2 класи (рівень Pre-A1)	3-4 класи (рівень A1)
1. Змістова лінія «Сприймання на слух»	
<p>Розуміє короткі, прості запитання, твердження, прохання / вказівки та реагує на них вербально та / або невербально:</p> <ul style="list-style-type: none"> • реагує на короткі, прості запитання, твердження, вказівки та інструкції, якщо вони вимовляються повільно й чітко, супроводжуються відеорядом (наочностю) чи жестами для полегшення сприймання та повторюються за необхідності; • розпізнає знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке. 	<p>Визначає в усному повідомленні інформацію за різними завданнями на знайомі повсякденні теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розпізнає основний зміст усного повідомлення у знайомій ситуації; • виконує вказівки, розуміє інформацію щодо розташування предметів тощо; • розпізнає значення кількісних і порядкових числівників (ціна, дата, час) в усних оголошеннях.
<p>Розпізнає знайомі слова і фрази під час сприймання усної інформації:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розпізнає числа, ціни, дати та дні тижня у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке. 	<p>Розуміє зміст усного висловлення у знайомому повсякденному контексті:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розуміє конкретну інформацію у знайомому повсякденному контексті, якщо мовлення повільне та чітке; • здогадується про значення слів із контексту усного повідомлення.
2. Змістова лінія «Зорове сприймання»	
<p>Розпізнає знайомі слова з опорою на наочність:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розпізнає знайомі слова, що супроводжуються малюнками; • сприймає короткі, прості інструкції у знайомому контексті; • здогадується про значення слів, якщо вони супроводжуються малюнком або символом. 	<p>Розпізнає знайомі імена/ назви, слова та елементарні фрази в коротких, простих текстах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розпізнає знайомі слова і прості фрази; • здогадується про основний зміст прочитаного, якщо він супроводжується малюнком або символом.
	<p>Визначає в тексті інформацію за різними завданнями на знайомі повсякденні теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знаходить і розуміє базову

	інформацію в коротких простих текстах; <ul style="list-style-type: none"> • виявляє конкретну інформацію в коротких простих текстах відповідно до окресленого завдання.
3. Змістова лінія «Усна взаємодія»	
Запитує та повідомляє інформацію про себе та повсякденні справи, вживаючи короткі сталі вирази та використовуючи за потребою жести: <ul style="list-style-type: none"> • запитує інших та відповідає на запитання про себе та повсякденну діяльність; • вітається та прощається; • уточнює інформацію. 	Спілкується на добре знайомі теми, реагує на прості твердження щодо задоволення нагальних потреб та висловлює ці потреби: <ul style="list-style-type: none"> • ставить і відповідає на прості запитання, які стосуються знайомих тем; • ініціює і вербально реагує на прості твердження щодо нагальних потреб і знайомих тем; • бере участь у розмові фактологічного характеру на передбачувану тему (наприклад, рідна країна, родина, школа).
4. Змістова лінія «Усне висловлювання»	
Описує себе та свій стан короткими фразами: <ul style="list-style-type: none"> • описує себе та власний досвід, уживаючи прості слова та формульні вирази; • виражає свої почуття та думки, вживаючи прості слова та супроводжуючи їх невербально. 	Розповідає про людей, навколишній світ та побут простими, окремими фразами та висловлює своє ставлення: <ul style="list-style-type: none"> • описує прості аспекти свого повсякденного життя за допомогою низки простих речень, використовуючи прості слова та фрази, якщо має змогу заздалегідь підготуватися; • описує свої емоції та емоції співрозмовника.
5. Змістова лінія «Писемна взаємодія»	
Надає найпростішу інформацію про себе у письмовій формі (записка, анкета): <ul style="list-style-type: none"> • надає елементарну інформацію в анкеті, використовуючи прості фрази, з опорою на наочність, модель; • використовує найпростіші формули ввічливості (вітання, подяка, прощання) у записці. 	Запитує та надає особисту інформацію у письмовій формі, використовуючи прості слова, короткі речення та сталі вирази: <ul style="list-style-type: none"> • використовує прості слова, короткі речення та сталі вирази для написання коротких простих повідомлень (наприклад, СМС) друзям, надаючи їм інформацію або запитуючи про щось;

	<ul style="list-style-type: none"> • запитує (письмово) друзів елементарну особисту інформацію; • пише короткі прості листи та листівки-вітання.
6. Змістова лінія «Писемне висловлювання»	
<p>Пише короткими фразами про себе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пише про себе простими фразами з опорою на наочність, модель; • записує прості слова, які відображають його / її емоційний стан (сум, радість) та вподобання. 	<p>Надає у письмовій формі інформацію про себе, навколишній світ, побут, використовуючи прості слова та вирази:</p> <ul style="list-style-type: none"> • використовує прості слова, сталі вирази для опису предметів та явищ, із якими стикається у повсякденному житті; • пише прості фрази та речення про себе та інших.
7. Змістова лінія «Онлайн-взаємодія»	
<p>Пише короткі фрази в режимі реального часу у разі потреби з використанням словника:</p> <ul style="list-style-type: none"> • встановлює базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання; • розміщує прості онлайн вітання, вживаючи елементарні сталі вирази; • розміщує онлайн прості короткі твердження про себе, якщо їх можна обрати з меню та / або скористатись онлайн перекладачем. 	<p>Створює в режимі реального часу прості повідомлення за допомогою кількох коротких речень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обмінюється елементарними письмовими повідомленнями, наприклад, про побут, сім'ю, улюблені заняття та вподобання, використовуючи допоміжні засоби; • створює елементарні онлайн-дописи, використовує прості форми медіатекстів; • оформлює під наглядом дорослих заявки онлайн, надаючи основну інформацію про себе (наприклад, ім'я, електронну адресу або номер телефону).

Пропонований зміст навчання

1-2 класи (рівень Pre-A1)	3-4 класи (рівень A1)
1. Тематика ситуативного спілкування та лексичний діапазон	
<i>Я, моя родина і друзі</i>	
Члени родини, числа до 20, вік молодших членів родини і друзів, щоденні справи.	Члени родини, числа до 100, вік старших членів родини, місце проживання, щоденні обов'язки, населені пункти.

<i>Відпочинок і дозвілля</i>	
Кольори, іграшки, дії, дні тижня, прогулянка, захоплення.	Захоплення розваги, спорт, улюблені дитячі герої, крамниці і покупки.
<i>Природа та навколишнє середовище України і країни, мова якої вивчається</i>	
Домашні улюбленці, пори року, дикі та свійські тварини.	Погода та вибір одягу, довкілля, природні явища.
<i>Свята і традиції в Україні та у країні, мова якої вивчається</i>	
Назви свят, вітання, день народження, час (години), святкове меню.	Місяці, місце, дата, час проведення, свята, події, святкування в кафе.
<i>Людина</i>	
Частини тіла, предмети одягу.	Зовнішність людини, професії, гігієна, стан здоров'я.
<i>Харчування</i>	
Просте меню, фрукти, овочі, напої, ціна.	Посуд, назви продуктів харчування.
<i>Школа</i>	
Шкільне приладдя, шкільні меблі, моя класна кімната.	Навчальні предмети, розклад, улюблений предмет, шкільні події.
<i>Помешкання</i>	
	Види помешкань, дім, квартира, моя кімната, меблі.
<i>Подорож Україною та країнами, мова яких вивчається</i>	
	Поїздка на канікулах, види транспорту, назви столиць, населених пунктів.
2. Мовленнєві функції	
<ul style="list-style-type: none"> • привітатися, попрощатися; • попросити вибачення; • подякувати; • представити себе/ когось; • називати/ описувати когось/ щось; • ставити запитання і відповідати на них; • розуміти та виконувати прості вказівки/ інструкції/ команди; • розуміти прості інформаційні знаки; • вітати зі святом; • висловлювати вподобання; • виражати настрої. 	
3. Мовний інвентар	
<p>Мовний інвентар (лексика і граматики) є орієнтовним. Його добір здійснюється відповідно до комунікативної ситуації, потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому його не</p>	

структуровано в окремі лексичні або граматичні теми, а запропоновано вивчати в контексті тематики ситуативного спілкування. Вивчення граматичного матеріалу відбувається здебільшого на рівні лексичних одиниць: учні засвоюють окремі граматичні явища в мовленнєвих зразках без пояснення морфологічних та синтаксичних зв'язків між частинами мови або структурними одиницями, що входять до цього зразка.

➤ **КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Особливості контролю та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів в оволодінні іноземною мовою в Новій українській школі:

- здійснення контролю на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження індивідуального розвитку учня у процесі навчання іноземної мови;
- здатність контролю забезпечувати управління навчальним процесом через зворотний зв'язок;
- формувальний характер контролю та оцінювання;
- автентичність контролю та оцінювання;
- здатність контролю забезпечувати вчителя достовірною інформацією про рівень оволодіння молодшими школярами іноземною комунікативною компетентністю;
- об'єктивність формувального і підсумкового контролю та оцінювання;
- використання вербальної та бальної форм оцінювання;
- опанування учнями способами самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання [71].

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- **формувального оцінювання**, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- **підсумкового оцінювання**, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими / очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом / освітньою програмою.

Оцінювання результатів навчання учнів у закладах загальної середньої освіти регулюються Методичними рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 р. № 813) [30].

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4 – формувальному та підсумковому (бальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання трактується як оцінювання для навчання (Assessment for Learning), яке будується на основі співпраці між учителем й учнями, де учень виступає рівноправним учасником, суб'єктом навчального процесу й оцінювання [63, с. 227].

Формувальне оцінювання спрямоване на:

- підтримку навчального розвитку дітей;
- побудову індивідуальної траєкторії їхнього розвитку;
- діагностування досягнення на кожному з етапів процесу навчання;
- вчасне виявлення проблем та запобігання їх нашаруванню;
- аналіз ходу реалізації навчальної програми й ухвалення рішень щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини;
- мотивування прагнення здобути максимально можливі результати;
- виховання ціннісних якостей особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях [71, с. 4].

Алгоритм діяльності вчителя щодо організації формувального оцінювання в початкових класах:

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей.
2. Забезпечення активної участі учнів у процесі пізнання.
3. Ознайомлення учнів із критеріями оцінювання.
4. Забезпечення можливості й уміння учнів аналізувати власну діяльність (рефлексія).
5. Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання [30].

Техніки формувального оцінювання на уроках іноземної мови в початкових класах:

1. Associations (асоціації): учні пишуть свої асоціації, пов'язані з темою, що вивчається (наприклад, «Школа та шкільне життя»), на невеликому аркуші паперу або на дошці, тим самим повторюючи засвоєний лексичний матеріал, а також застосовуючи його у процесі вивчення нової теми.

Якщо, у 1-му класі ця тема асоціюється зі словами *a pen, a pencil, a book, a bag, a pencil-box* тощо, які учні можуть просто озвучувати, то в 4-му класі лексика розширюється й ускладнюється: *an eraser, a ruler, a copybook, glue, a school uniform, a favourite subject, a classmate, English, Ukrainian, German, French, Music, Math, Art* тощо.

2. Sorting (сортування): учням пропонуються слова з різних тем у довільному порядку (наприклад: *desk, school, flat, sister, dog, hobby, bed, friend* тощо). Вони мають розподілити їх за окремими темами, озвучити або написати

(теми: «Школа», «Родина», «Відпочинок», «Помешкання»).

3. *Know – want to learn – learned (Знаю – хочу дізнатися – дізнався)*: учням пропонується заповнити відповідну таблицю: у першому стовпчику записати те, що вони знають з теми, у другому — що хотіли б дізнатися, у третьому — відзначити, чи були з'ясовані питання/моменти, які їх цікавили.

4. *Scale (шкала)*: на полях зошита учень / учениця креслить шкалу і відзначає плюсом або галочкою рівень виконання, на його / її думку, роботи: внизу — не впорався / впоралась; посередині — впорався / впоралась, але виникли проблеми; вгорі — усе вийшло. Під час перевірки вчитель обводить плюс або галочку, якщо погоджується з оцінкою учня / учениці, або малює свій, якщо не згоден [63, с. 228].

Методика формувального оцінювання передбачає можливість і вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність. Варто зазначити, що здатність до персональної (автономної) **рефлексії** в дітей молодшого шкільного віку є достатньо обмеженою, але можливості для її розвитку актуалізуються у груповій формі.

Рефлексію класифікують за її функціями [58, с. 70]:

1. *Рефлексія настрою та емоційного стану* – доцільно проводити на початку уроку з метою встановлення емоційного контакту з групою та наприкінці діяльності, наприклад:

- *«Картки настрою» / «Смайлики»* – учні обирають картку чи смайлик, який відповідає їхньому настрою. Інший варіант – малюють на смайлику свої емоції, відтворивши риси зовнішності людини, усмішку, сльози тощо.

- *«Стрілки настрою»* – за допомогою стрілок (карток зі стрілками) учень може швидко показати зміну свого настрою: зростання або зниження інтересу до уроку.

- *«Вагончики вражень»* – на дошці вчитель малює або прикріплює потяг із кількох вагончиків, кожен із яких символізує різний етап уроку. Учні отримують по кілька веселих і сумних смайлів, які вони повинні розмістити у

відповідних вагончиках: сумний, якщо на якомусь етапі матеріал був незрозумілим і тому настрій погіршився, веселий – якщо питань не виникло, все було легко.

Вкінці уроку можна обговорити, які емоції дитина відчувала на уроці, наприклад:

2. Рефлексія діяльності – дає можливість осмислити способи та прийоми роботи з навчальним матеріалом, пошук найбільш раціональних (проводиться на етапі перевірки домашнього завдання, захисті проєктних робіт. Застосування цього виду рефлексії наприкінці уроку дає змогу оцінити активність кожного на різних етапах уроку), наприклад:

«**Сигнали**» – учитель просить учнів показувати сигнали, що позначають розуміння / нерозуміння матеріалу. Попередньо потрібно домовитися з дітьми про використання таких сигналів:

- я розумію і можу пояснити (великий палець руки спрямовано вгору);
- я поки що не розумію (великий палець руки спрямовано вбік);
- я не зовсім упевнений / упевнена (помахати рукою).

«**Світлофор**» – учні обирають один із кольорів: червоний, жовтий чи зелений. Червоний – не зрозумів; жовтий – є складнощі, потребую допомоги; зелений – усе зрозумів.

Ускладненим варіантом прийому «Світлофор» є «**Картки прогресу / Progress cards**» (3-4 клас) – двосторонні кольорові картки з твердженнями, за допомогою яких учні сигналізують учителю, чи їм усе зрозуміло чи потрібна допомога.

З одного боку картки записано твердження:

- *I'm doing fine.* (зелений)

- *I have a question, but I can keep working.* (ЖОВТИЙ)
- *I have a question, and I can't do any more until I get help.* (оранжевий)
- *I'm finished.* (червоний)

З іншого боку картки записано літеру (A – D) та твердження:

- A – *I completely understand this and can work on my own without difficulty.* (зелений)
- B – *I am almost certain of this concept or skill. I need more practice or have a question.* (жовтий)
- C – *I am not very certain about this concept or skill. I need much more practice or have several questions.* (оранжевий)
- D – *Whoa. I'm really confused or uncertain. I need a lot more help in understanding this.* (червоний)

3) рефлексія змісту навчального матеріалу – використовується для виявлення рівня усвідомлення змісту пройденого.

“Craft punch” – на символах у вигляді зірочок / стікерів учні записують свої особисті досягнення на уроці та прикріплюють їх на стенд / прикріплюють зірочки відповідно до виконаних видів діяльності тощо.

3. Sticky notes

This Chart belongs to: **Pingu**

Task	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday	Saturday	Sunday	Total
Came to the lesson on time	★	★		★	★			
Helped the teacher	★	★			★			
Followed the class (online) rules	★	★	★	★	★			
Completed the homework	★	★	★	★	★			
Encouraged a classmate		★			★			

When I reach my goal of 15 stars my reward will be: **Play time**

When I reach my goal of 10 stars my reward will be:

When I reach my goal of 5 stars my reward will be:

When I reach my goal of 1 star my reward will be:

“Rose – thorn – bud” – картки із трьома зображеннями: квітка троянди (*What did you like most about the lesson?*) – бутон троянди (*What are you looking forward to about the lesson?*) – стебло з колючками (*What did you dislike most about the lesson?*).

Rose Bud Thorn

One thing I loved

One thing I look forward to

One thing that upset me

ROSE

Good
Success
Highlight

THORN

Not Good
Challenge
Difficult

BUD

Future Good
New Growth
Hopeful

“Five petals” – рефлексивна техніка, яка дозволяє проаналізувати свою діяльність на уроці за такими аспектами:

Mind (інтелект, розум): *What have I learned today?*

Result (результат): *What did I do and what have I achieved?*

Mood (настрій): *What surprised me? Why?*

Help (допомога): *Whom did I help? Who helped me?*

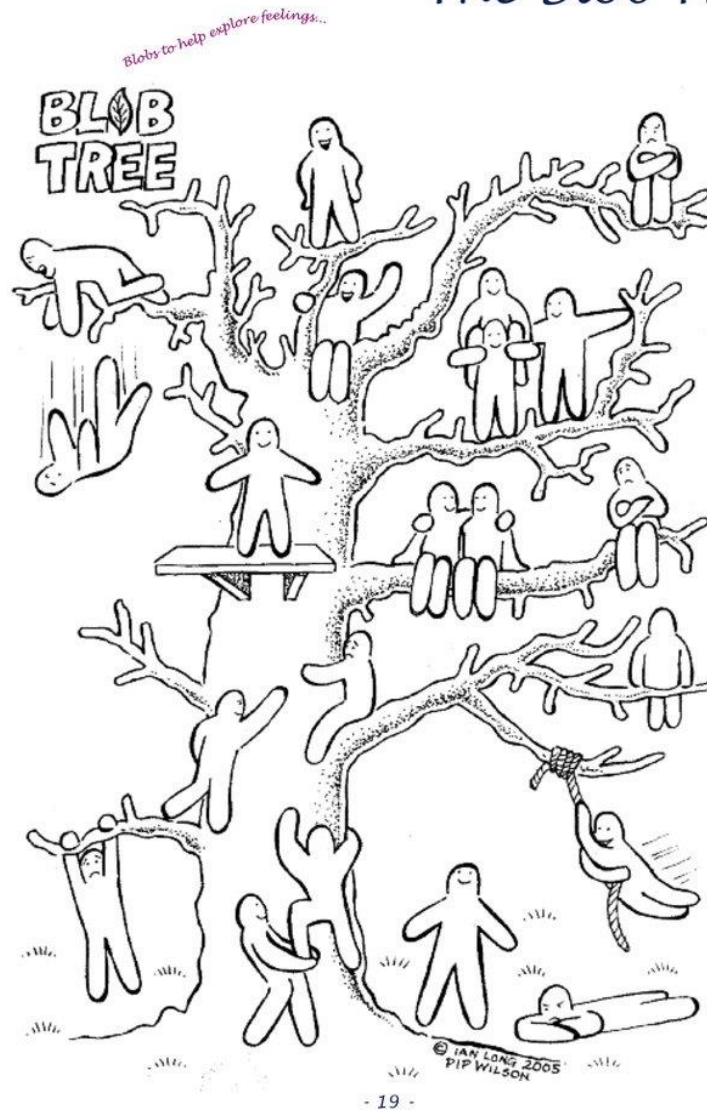
Body (тіло): *Was I full of energy or tired?*

Самооцінювання є альтернативним способом оцінювання навчальних досягнень, невід’ємним умінням сучасного учня у процесі пізнання й самопізнання. Найважливішою метою самооцінювання є підвищення здатності школяра до саморефлексії. Самооцінювання може здійснюватися на різних етапах навчальної діяльності – як на етапі планування виконання навчального завдання (вироблення критеріїв оцінки), так і по завершенні його виконання (оцінювання учнем власної роботи за виробленими критеріями).

Популярним прийомом самооцінювання, що передбачає розвиток навичок критичного мислення учнів, є BLOB Tree / Дерево Блоба / Дерево з чоловічками (від англ. *Binary Large Object* – Бінарний великий об’єкт, тобто бінарний набір даних, що розглядається як єдиний, неперервний об’єкт). Перед учнями ставиться завдання оцінити свої знання з певного лексичного чи граматичного матеріалу та позначити себе на BLOB Tree. При цьому вони мають пояснити, чому «помістили» себе на тій чи іншій висоті (гілці) цього дерева. У процесі пояснення кожна дитина зможе виявити свої знання або недоліки з вивченої лексики чи граматики, а також намітити шляхи їх усунення. Разом з учителем учні мають можливість прийти до спільної думки щодо необхідності повторення того чи іншого навчального матеріалу перед опрацюванням нового [63, с. 232].

The Blob Tree

На уроках іноземної мови учнів доцільно також залучати до **взаємооцінювання**, що є елементом формувального оцінювання. При цьому потрібно формувати в них уміння коректно висловлювати свою думку про результат роботи однокласника / однокласниці, давати поради щодо його покращення. Проведення взаємооцінювання активізує навчання, формує здатність учнів до комунікації, сприяє розвитку критичного мислення, навчає аргументовано висловлювати свої судження й адекватно ставитися до зауважень і рекомендацій інших. Так, працюючи попарно, учні можуть оцінювати роботу один одного за допомогою прикметників і прислівників, які добираються вчителем з урахуванням вікових особливостей учнів. Це, зокрема, такі слова:

- 1) прикметники: *wise, bright, modern, capable, diligent, reflective,*

painstaking, confident, dynamic, efficient, willing, etc.;

2) прислівники: *well, fast, quickly, slowly, quietly, easily, etc.*

Однією з важливих технологій оцінювання і засобом самоконтролю в початковій школі є технологія **Мовного портфоліо** (*“Language Portfolio”*), яка відрізняється від традиційних методів оцінювання тим, що забезпечує вчителя обґрунтованою інформацією про процес і результати діяльності учня в режимі самостійної роботи, удосконалення його креативних можливостей та вмінь здійснювати власні оцінні судження про результати своєї діяльності. Портфоліо вважається «автентичним», тобто найбільш наближеним до реального оцінювання. Через твердження «Я знаю» (*“I know”*), «Я вмю» (*“I can”*) акцентуються навчальні досягнення учнів з іноземної мови, розвивається здатність до самооцінювання, поступово збільшується відповідальність за власне навчання [77].

Функції	Зміст діяльності
<i>The Passport</i>	
This summarises the owner’s linguistic identity, language learning experiences and language qualifications in an internationally transparent manner	<ul style="list-style-type: none"> • School report • YL certificates • Tickets to theatres / cinemas etc in English speaking countries
<i>The Biography</i>	
This can document the learners’ personal language learning history and contains checklists for self-assessment	<ul style="list-style-type: none"> • Learner checklists • My English world • Any aims or adjectives
<i>The Dossier</i>	
This is a collection of student work which illustrates the passport and biography	<ul style="list-style-type: none"> • Corrected homework or class work • Tests • Book reviews and worksheets • DVD reviews and worksheets • Diary entries • E-mails • Poems • Stories which illustrate anything in the ‘passport’ section

За допомогою Мовного портфоліо прощується процедура впровадження європейських стандартів оцінювання успіхів учнів, у тому числі під час формульованого чи підсумкового оцінювання, що здійснюються за допомогою дескрипторів відповідно до Загальноєвропейських рівневих стандартів. Мовне портфоліо дає можливість учням стати більш незалежними і самостійними, контролювати процес навчання і бути відповідальними за його результати.

➤ ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

- відхід від пострадянської методики;
- дотримання змісту Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти;
- мінімізація використання рідної мови у процесі комунікації, інтерактивність навчання, динамічність та різноманітність завдань на занятті;
- компетентнісний підхід у навчанні іноземних мов, розвиток компетентностей у всіх чотирьох видах мовленнєвої діяльності (читанні, аудіюванні, письмі й говорінні);
- максимальне залучення кожного учня у процес опанування мови;
- чітко визначені критерії, за якими здійснюється оцінювання рівня володіння мовою;
- зміна ролі викладача та впровадження педагогіки партнерства;
- діяльнісно-орієнтований підхід, що зумовлює навчання матеріалу, максимально наближеного до реальних життєвих ситуацій та потреб користувачів;
- активне використання мультимедійних засобів, аудіо- та відеоматеріалів, мережі Інтернет для створення мовленнєвого середовища для учнів, застосування сучасних пристроїв для пошуку та обробки інформації;
- організація проєктної роботи учнів, застосування нестандартних і творчих завдань;
- залучення учнів до культурно-освітніх заходів, що проводяться іноземними мовами в позааудиторний час;
- організація навчальної діяльності здобувачів освіти та способів побудови зворотного зв'язку в умовах очної, дистанційної, змішаної форм навчання;
- врахування психологічних аспектів організації освітнього процесу в умовах воєнного / післявоєнного стану [14; 64, с. 24].

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ

В умовах реформування національної системи освіти та впровадження Нової української школи актуалізується потреба в підготовці вчителя нової формації, агента змін в освіті, здатного впроваджувати новітні методики й технології навчання та забезпечити якісну освіту учнів молодшого шкільного віку.

Відповідно потребує модернізації й процес професійної підготовки вчителя іноземної мови початкової школи, адже на сучасному етапі розвитку суспільства володіння іноземною мовою як засобом міжкультурного і міжособистісного спілкування – це життєво необхідне вміння особистості XXI століття, одна з ключових компетентностей НУШ.

Практична підготовка майбутніх учителів початкових класів до реалізації змісту іншомовної освіти в Новій українській школі здійснюється в процесі:

- *навчальної педагогічної практики з англійської мови в початковій школі* (3 курс, 6 семестр), 180 год. / 6 кредитів ECTS, тривалість – 4 тижні, вид підсумкового контролю – залік;

- *виробничої педагогічної практики на посаді вчителя англійської мови початкової школи* (4 курс, 8 семестр), 270 год. / 9 кредитів ECTS, тривалість – 6 тижнів, вид підсумкового контролю – диференційований залік.

Зазначені педагогічні практики належать до вибіркового компонента (вибір за блоками – блок 2 «Мова і література (англійська)») освітньо-професійної програми Початкова освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта [56].

Мета практичної підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта до реалізації змісту іншомовної освіти в початковій школі – ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями організації освітнього процесу з англійської мови в Новій українській школі, оволодіння професійно-методичними компетентностями для виконання комплексу функціональних обов'язків учителя англійської мови початкової школи, зокрема таких, як здійснення навчально-виховної, науково-методичної та організаційно-управлінської діяльності на уроках англійської мови в початковій школі.

Завдання практичної підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта до реалізації змісту іншомовної освіти в початковій школі:

– ознайомлення з нормативно-правовими документами, що регламентують організацію освітнього процесу з іноземної мови в початковій школі (концепцією НУШ, Державним стандартом початкової освіти, методичними рекомендаціями щодо вивчення іноземної (англійської) мови в

зкладах початкової освіти та організації освітнього процесу в поточному навчальному році, Типовими освітніми програмами (1-2, 3-4 класи), НМК з англійської мови для початкової школи;

- ознайомлення зі специфікою уроків англійської мови в 1-2 і 3-4 класах сучасних закладів загальної середньої освіти, формування вмінь і навичок спостереження за освітнім процесом;

- спостереження за характером організації пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках англійської мови, визначення методів активізації пізнавальної діяльності на початковому етапі;

- аналіз особливостей використання учителем формувального оцінювання;

- закріплення теоретичних знань із методики навчання іноземної мови в початковій школі, шкільного курсу англійської мови в початковій школі, застосування їх на практиці;

- набуття вмінь і навичок планування уроків англійської мови у початковій школі, складання календарних планів, добору основної та додаткової літератури, виготовлення наочності, роботи з мультимедійними засобами, електронними освітніми ресурсами тощо;

- формування умінь здійснювати виховну роботу засобами іноземної мови;

- вміння синтезувати, аналізувати та застосовувати методичні, мовні та психолого-педагогічні знання у процесі практичної навчальної діяльності для вирішення конкретних навчальних завдань;

- ознайомлення з передовим педагогічним досвідом;

- пошук, систематизація та накопичення методичного матеріалу, наочного та роздаткового матеріалу;

- розвиток уміння аналізувати й оцінювати свою діяльність, а також коригувати її на основі рефлексії, робота над професійним самовдосконаленням;

- вироблення творчого, дослідницького підходу до майбутньої педагогічної діяльності;

- набуття стійкого інтересу до майбутньої професії, потреби у самоосвіті.

Навчальна педагогічна практика з англійської мови в початковій школі та виробнича педагогічна практика на посаді вчителя англійської мови початкової школи сприяють формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

1) загальних компетентностей (ЗК)

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Здатність працювати в команді.

Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

2) *фахових компетентностей (ФК)*:

Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і

літературознавчих знань, умінь і навичок, що становлять теоретичну основу початкового курсу мови навчання, мови вивчення, літературного читання та їхніх окремих змістових ліній.

Здатність до прояву індивідуальних особливостей професійного мислення майбутнього вчителя початкової школи, його світоглядних позицій і реалізації практичних умінь, спрямованих на забезпечення творчості та ініціативи в різних видах педагогічної діяльності.

3) вибіркових компетентностей (БК)

Здатність до використання іноземної (англійської) мови з метою здійснення комунікації здобувачами вищої освіти та до професійно-орієнтованого застосування знань іноземної (англійської) мови в процесі формування іншомовної комунікативної компетентності учнів початкової школи.

Здатність до здійснення спілкування англійською мовою в усній та писемній формах; здатність до використання теоретичних знань із фонетики та лексикології сучасної англійської мови під час аналізу фактичного матеріалу та в процесі навчання англійської мови учнів початкових класів.

Здатність до реалізації професійних функцій учителя англійської мови початкових класів ЗЗСО; здатність до здійснення освітньої, науково-методичної та організаційно-управлінської діяльності на уроках іноземної мови в початковій школі; до проєктування, адаптування, організації, вмотивовування, дослідження й контролю навчального, пізнавального, виховного і розвивального аспектів іншомовної освіти молодших школярів у класній і позакласній роботі з іноземної мови.

Здатність пристосовувати свою мовленнєву поведінку до соціальнокультурних особливостей країни, з представниками якої ведеться діалог; здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти; здатність до інтерпретації соціокультурних і лінгвістичних особливостей англійських країн, необхідних для здійснення повноцінної іншомовної комунікації; здатність використовувати специфічні для англійської мови засоби спілкування, що сприятиме регулюванню мовленнєвої поведінки згідно з нормами, прийнятими в певній мовній спільності.

Здатність до формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності; забезпечення виховання, освіти й розвитку учнів засобами іноземної мови на уроці та в позакласній роботі.

З метою оволодіння різними трудовими функціями професійної діяльності та вищеназваними фаховими компетентностями практикант у ході реалізації завдань програм навчальної та виробничої педагогічної практики з англійської мови в початковій школі повинен оволодіти конструктивно-

планувальними, комунікативно-навчальними, організаторськими, розвивально-виховними та дослідними вміннями.

Конструктивно-планувальні вміння:

- планувати та цілеспрямовано добирати засоби, методи і прийоми організації освітнього процесу з іноземної мови в 1-4 класах;
- розробляти плани-конспекти уроків англійської мови у початкових класах, визначати 4-компонентну мету та структурні етапи уроку, передбачати використання наочності, мультимедійних засобів;
- використовувати ефективні методи та прийоми досягнення поставленої мети;
- визначати типи вправ і завдань, послідовність їх виконання відповідно до етапів уроку з урахуванням труднощів навчального матеріалу та рівня підготовленості учнів;
- виготовляти наочні посібники, добирати ілюстративний та роздатковий матеріал;
- розробляти позаурочні заходи, формулювати їх мету, визначати місце проведення, обладнання, заходи безпеки;
- будувати свою практичну діяльність з урахуванням базових позицій сучасної освітньої політики, зокрема Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII; Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» від 21 лютого 2018 р. № 87; Типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти (1-2, класи, затверджених Рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 22 лютого 2018 р.; 3-4 класи, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 р. № 1273); ключових орієнтирів НУШ;
- узагальнювати результати навчальної педагогічної практики з англійської мови в початковій школі й оформляти звіт.

Комунікативно-навчальні вміння:

- підтримувати загальнонавчальні контакти «учитель – клас», «учитель – учень», «учень – учитель», «учень – учень», «учитель – батьки», «батьки – учитель»;
- адаптувати власний професійний досвід до рівня вимог програми, можливостей загального розвитку учнів та рівня оволодіння програмовим матеріалом;
- проводити роботу з батьками;
- визначати об'єкти контролю за різними видами діяльності здобувачів початкової освіти з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей.

Організаційні вміння:

- забезпечити виконання плану проходження навчальної педагогічної практики з англійської мови в початковій школі;

- поєднувати різні форми роботи з дітьми: колективні (фронтальні), групові, індивідуально-групові та індивідуальні – на уроках, у позакласних видах діяльності з урахуванням мети та завдань;
- проводити дидактичні ігри на уроках, організовувати позаурочні заходи зі школярами;
- використовувати ефективні методи активізації пізнавальної діяльності молодших школярів.

Розвивально-виховні вміння:

- реалізувати освітній, розвивальний і виховний потенціал уроку іноземної мови;
- з позицій особистісно орієнтованої моделі шкільної освіти реалізовувати завдання Державного стандарту початкової освіти, Базового навчального плану початкової освіти у ході освітнього процесу;
- формувати та розвивати різні сфери особистості молодших школярів (інтелектуальну, моральну, емоційно-вольову, пізнавальну, спонукальну, соціально-комунікативну);
- на уроках і в позаурочній діяльності реалізовувати завдання, спрямовані на національне, гуманістичне, екологічне, моральне, естетичне, патріотичне та інші напрями виховання;
- розвивати базові якості особистості здобувача початкової освіти: «спостережливість», «допитливість», «відповідальність», «самостійність», «міжособистісну злагоду», «справедливість», «чуйність», «міжособистісне партнерство», «шанобливість», «креативність», «слухняність», «терпеливість», «працелюбність», «розсудливість», «хорообрість», «артистизм» та ін.;
- формувати ключові компетентності здобувача початкової освіти: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; математичну, екологічну, інформаційно-комунікаційну, громадянську та соціальну, культурну компетентності; інноваційність; навчання впродовж життя; підприємливість та фінансову грамотність.

Дослідницькі вміння:

- проводити психолого-педагогічне спостереження за здобувачами початкової освіти та узагальнювати результати спостереження;
- вивчати ставлення дітей до навчання, рівень сформованості базових якостей особистості молодшого школяра;
- здійснювати методичний аналіз навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння;
- спостерігати, аналізувати та узагальнювати досвід педагогів ЗЗСО;
- здійснювати методичний аналіз розвивального середовища та навчально-виховного матеріалу ЗЗСО;

– вивчати методичну літературу й теоретично осмислювати освітній процес у формі виступів на методичних семінарах, науково-практичних конференціях, круглих столах;

– практично апробувати теоретичний матеріал, дібраний із метою підготовки доповіді для участі в студентській науковій конференції, публікації статті у збірнику наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / інших наукових виданнях України.

Базами практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта є заклади загальної середньої освіти міста Кам'янця-Подільського та ЗЗСО, зазначені в угодах (для студентів заочної форми навчання).

Навчальна педагогічна практика з англійської мови в початковій школі та виробнича педагогічна практика на посаді вчителя англійської мови початкової школи охоплюють три змістові модулі :

1) *навчально-методична робота* (вивчення й аналіз освітніх документів, класної документації, спостереження й аналіз уроків англійської мови, проведення пробних і залікових уроків англійської мови, участь у засіданні методичного об'єднання вчителів англійської мови, проведення індивідуальної роботи з іноземної мови з учнями початкових класів);

2) *виховна робота* (реалізація виховного потенціалу освітнього матеріалу під час проведення уроків, спостереження за організацією позакласної роботи з англійської мови в початкових класах, проведення виховного заходу, гурткова робота з іноземної мови, ознайомлення з основними формами роботи вчителя іноземної мови з батьками);

3) *науково-дослідна* (вивчення передового педагогічного досвіду, підготовка доповіді для участі в науково-методичному семінарі, конференції, публікація статті у збірнику наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка чи іншого наукового видання України, участь у настановній і підсумковій конференціях з практики, оформлення звітної документації).

Завдання навчальної та виробничої педагогічної практики з англійської мови в початковій школі реалізуються у *три етапи*: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.

І етап – організаційний

1. Участь у настановній конференції. Ознайомлення з Інструктажем із безпеки життєдіяльності дитини.

2. Ознайомлення із ЗЗСО та специфікою організації освітнього процесу в початковій школі, закріплення за вчителем іноземної мови початкової школи, вивчення основних державних документів, які регламентують роботу в початковій школі, аналіз Типових освітніх програм для 1-2 та 3-4 класів, підручників з іноземної мови, за якими навчаються учні.

3. Складання індивідуального плану практики.
4. Вивчення плану роботи методичного об'єднання вчителів іноземної мови початкової школи.
5. Вивчення календарного планування на II семестр.
6. Вивчення плану проведення виховних заходів з іноземної мови в початкових класах на період практики.
7. Ознайомлення з основними формами роботи вчителя іноземної мови з батьками.

II етап – основний

1. Спостереження й аналіз уроків, які проводить учитель англійської мови. Відвідування уроків інших учителів англійської мови / уроків інших здобувачів вищої освіти з подальшим їх аналізом.
2. Підготовка та проведення фрагментів уроків / пробних уроків / залікових уроків, самоаналіз здійсненої роботи.
3. Самостійне планування і проведення виховного заходу, складання розгорнутого конспекту виховного заходу. Відвідування й аналіз виховних заходів інших здобувачів вищої освіти.
4. Гурткова робота з англійської мови.
5. Підготовка теми доповіді для батьків із актуальних питань навчання іноземної мови в початковій школі.
6. Участь у засіданні методичного об'єднання учителів англійської мови у формі виступу на актуальну тему.
7. Вивчення особливостей здійснення професійної діяльності, передового педагогічного досвіду вчителів англійської мови ЗЗСО.
8. Виконання завдань науково-дослідної роботи для підготовки доповіді на науковій студентській конференції та публікації статті у збірнику наукових праць здобувачів вищої освіти педагогічного факультету.

III етап – підсумковий

1. Написання звіту та самоаналізу про виконання програми педагогічної практики з англійської мови в початковій школі.
2. Оформлення, упорядкування та подання на перевірку звітної документації.
3. Участь у попередньому захисті та в конференції за підсумками педагогічної практики з англійської мови в початковій школі.

Оцінювання результатів практик здійснюється за такими критеріями:

1. Діяльність практиканта на уроці (навчальна практика – аналіз уроків, проведення фрагментів уроків / пробних уроків, мовлення практиканта, якість самоаналізу результатів; виробнича практика – аналіз уроків, проведення залікових уроків, уміння чітко і зрозуміло визначити мету і завдання уроку, наявність чіткого плану, реалізація поставленої мети і завдань у ході освітнього процесу, ступінь розкриття теми, теоретичний рівень викладання матеріалу, мовлення практиканта, використання наочності, електронних освітніх ресурсів,

дидактичних матеріалів, дистанційних засобів навчання, обґрунтованість вибору методів, диференційований підхід до учнів, формування умінь самостійної роботи, облік і контроль знань учнів, якість самоаналізу результатів).

2. Рівень розвитку професійної компетентності (мовно-комунікативної, предметно-методичної, інформаційно-цифрової, психологічної, емоційно-етичної, педагогічного партнерства, інклюзивної, здоров'язберезувальної, проєктувальної, прогностичної, організаційної, оцінювально-аналітичної, інноваційної, здатності до навчання впродовж життя, рефлексивної).

3. Професійно-педагогічні якості особистості (гуманістичне спрямування (любов до дітей, емоційна чутливість і емпатія, доброзичливість, опора на позитивне в становленні особистості кожної дитини), комунікабельність, організаторські схильності, перцептивні здібності (професійна пильність, спостережливість), динамізм (внутрішня енергія, гнучкість, ініціатива), відповідальність, дисциплінованість, професійне спрямування, креативність, інформаційна здатність, емоційна стійкість (самовладання, саморегуляція, самоконтроль), артистизм, інтелігентність, працьовитість тощо).

4. Ступінь і якість виконання завдань практики.

5. Якість оформлення звітної документації. Захист практики.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

➤ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Алгоритм формування іншомовної артикуляційної навички

1. Ознайомлення з новим звуком
1) демонстрація звука; 2) пояснення його артикуляції; 3) порівняння зі звуками рідної мови; 4) артикуляційна гімнастика.
2. Автоматизація дій учнів з новим звуком
1) Рецепція (вправи на розвиток фонематичного слуху): - упізнавання; - диференціація; - ідентифікація.
2) Репродукція (вправи для навчання артикуляції): - імітація; - підстановка; - відповіді на запитання; - заучування напам'ять.

2. Алгоритм формування іншомовної інтонаційної навички

1. Ознайомлення з новою інтонаційною моделлю (ІнМ)
1) демонстрація ІнМ; 2) пояснення її комунікативного значення; 3) прослуховування діалогів з новою ІнМ.
2. Автоматизація дій учнів з новою ІнМ
1) Рецепція (вправи на розвиток інтонаційного слуху): - упізнавання; - диференціація; - ідентифікація.
2) Репродукція (вправи для навчання інтонування): - імітація; - підстановка; - трансформація; - самостійне вживання.

3. Алгоритм формування іншомовної лексичної навички

<i>1. Ознайомлення з новими лексичними одиницями (ЛО)</i>
1) введення вчителем нових ЛО (в реченні, ситуації, розповіді тощо); 2) перевірка розуміння значення нових ЛО (відповіді на запитання вчителя – так / ні); 3) фонетичне опрацювання нових ЛО (вправи в імітації); 4) демонстрація графічної і граматичної форм нових ЛО (транскрипція, особливості граматики).
<i>2. Автоматизація дій учнів з новими ЛО на рівні фрази</i>
Виконання учнями рецептивно-репродуктивних умовно-мовленнєвих вправ: - в імітації зразка мовлення (ЗМ); - у підстановці до зразка мовлення; - у трансформації ЗМ; - у завершенні ЗМ; - у розширенні ЗМ; - відповіді на запитання; - самостійне вживання нових ЛО.
<i>3. Автоматизація дій учнів з новими ЛО на рівні понадфразової єдності</i>
Виконання учнями рецептивно-репродуктивних умовно-мовленнєвих вправ: - в об'єднанні ЗМ у мікромонологі; - в об'єднанні ЗМ у мікродіалозі.

4. Алгоритм формування іншомовної граматичної навички

<i>1. Ознайомлення з новою граматичною структурою (ГС)</i>
1) демонстрація вчителем нової ГС в ситуації – пояснення функції нової ГС; 2) перевірка розуміння значення нової ГС (відповіді на запитання вчителя – так / ні); 3) демонстрація графічної форми нової ГС (пояснення правил утворення, особливостей вимови, інтонування); 4) фонетичне опрацювання нової ГС (вправи в імітації).
<i>2. Автоматизація дій учнів з новою ГС на рівні фрази</i>
Виконання учнями рецептивно-репродуктивних умовно-мовленнєвих вправ: - в імітації ГС;

- на підстановку до ГС;
- на трансформацію ГС;
- на завершення ГС;
- на розширення ГС;
- відповіді на запитання;
- самостійне вживання нової ГС.

3. Автоматизація дій учнів з новою ГС на рівні понадфразової єдності

Виконання учнями рецептивно-репродуктивних умовно-мовленнєвих вправ:

- на об'єднання ЗМ у мікромонолозі;
- на об'єднання ЗМ у мікродіалозі.

➤ НАВЧАННЯ ІНШОМОВЛЕННЄВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Алгоритм навчання аудіювання як виду іншомовної діяльності

1. Підготовчі до аудіювання вправи	
Формування навичок аудіювання: <ul style="list-style-type: none"> • фонетичних навичок; • лексичних навичок; • граматичних навичок. 	Розвиток механізмів аудіювання: <ul style="list-style-type: none"> • мовленнєвого слуху; • слухової пам'яті; • осмислення; • імовірного прогнозування.
2. Вправи власне в аудіюванні	
Формування вмінь аудіювання: <ul style="list-style-type: none"> • передбачати зміст; • виділяти головне; • знаходити другорядні деталі; • установлювати причинно-наслідкові зв'язки; • зосереджувати увагу на діях і характеристиках персонажів; • визначати логічну послідовність подій і дотримуватися її при передачі змісту. 	

2. Алгоритм роботи з аудіотекстом

1. До слухання тексту:
1) зняття мовних та смислових труднощів; 2) прогнозування змісту за назвою тексту, ілюстрацією, ключовими словами, першим / останнім реченням; 3) формулювання комунікативної установки на аудіювання тексту.
2. Під час слухання тексту:
аудіювання тексту
3. Після слухання тексту:
1) контроль розуміння змісту (основного та повного) тексту; 2) обговорення змісту тексту.

3. Алгоритм навчання діалогічного мовлення

0 етап – оволодіння реплікуванням
Умовно-комунікативні рецептивно-репродуктивні та репродуктивні вправи: <ul style="list-style-type: none">• імітативні;• підстановчі;• відповідь – запитання;• відповіді на запит інформації.
I етап – оволодіння діалогічними єдностями
Умовно-комунікативні рецептивно-продуктивні вправи: <ul style="list-style-type: none">• аудіювання мікродіалогу;• обмін репліками.
II етап – оволодіння вмінням вести мікродіалог
Комунікативні рецептивно-продуктивні вправи з використанням штучно створених опор: <ul style="list-style-type: none">• аудіювання мікродіалогу;• бесіда в опорі на:<ul style="list-style-type: none">а) мікродіалог – підстановчу таблицю;б) структурно-мовленнєву схему діалогу;в) функціональну схему мікродіалогу.
III етап – оволодіння вмінням вести діалоги різних функціональних типів
Комунікативні рецептивно-продуктивні вправи з використанням природніх опор: <ul style="list-style-type: none">• для створення різних функціональних типів діалогу.

4. Алгоритм навчання монологічного мовлення

<i>I етап – оволодіння вмінням об'єднувати зразки мовлення у понадфразову єдність</i>	
Некомунікативні репродуктивні та умовно-комунікативні продуктивні вправи:	
<ul style="list-style-type: none"> • на приєднання; • на об'єднання; • на розширення; • на складання речень. 	
<i>II етап – оволодіння вмінням продукувати висловлювання понадфразового рівня</i>	
Комунікативні продуктивні вправи на об'єднання різноструктурних / одноструктурних зразків мовлення з використанням штучно створених опор:	
<ul style="list-style-type: none"> • підстановча таблиця відкритого / закритого типу; • структурно-мовленнєва схема; • логіко-синтаксична схема; • план; • ключові слова; • вербально-зображальна опора; • зображальна опора. 	
<i>III етап – оволодіння вмінням продукувати висловлювання текстового рівня</i>	
Комунікативні ре/продуктивні з використанням природних опор:	
<ul style="list-style-type: none"> • на переказ; • на створення різних функціональних типів монологу. 	

5. Алгоритм навчання техніки читання

<i>Читання вголос</i>	<i>Читання про себе</i>
<i>I етап</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • навчання конфігурації букв; • навчання буквено-звукових і звуко-буквених зв'язків; • навчання сприймання слова, його правильного озвучування і співвіднесення зі значенням. 	
<i>II етап</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • навчання основних правил читання; • навчання читання слів, словосполучень, речень. 	

6. Алгоритм навчання читання як виду іншомовної діяльності

1. Оволодіння графікою та орфографією – формування навичок техніки читання	
Виконання вправ на впізнавання і розрізнення графем – некомунікативні рецептивні вправи на: <ul style="list-style-type: none">• упізнавання;• розрізнення;• групування;• розташування.	Виконання вправ на встановлення і реалізацію графемно-фонемних відповідностей – некомунікативні й умовно-комунікативні рецептивні та репродуктивні вправи на: <ul style="list-style-type: none">• озвучування;• називання;• написання;• читання ізольованих слів;• читання словосполучень;• прогнозування форми слова.
2. Оволодіння мовленнєвими навичками читання	
Виконання вправ для: <ul style="list-style-type: none">• формування лексичних навичок читання;• формування граматичних навичок читання.	
3. Оволодіння вміннями читання	
Виконання вправ для розвитку умінь читання: <ul style="list-style-type: none">• вправи, які готують до читання текстів;• вправи з навчання читання текстів.	

7. Алгоритм роботи з текстом для читання

1. До читання тексту:
1) зняття мовних та смислових труднощів; 2) прогнозування змісту за назвою тексту, ілюстрацією, ключовими словами, першим / останнім реченням; 3) формулювання комунікативної установки на читання тексту.
2. Під час читання тексту:
власне читання тексту
3. Після читання тексту:
1) контроль розуміння змісту (основного та повного) тексту; 2) обговорення змісту тексту – мовленнєва практика.

8. Алгоритм навчання техніки письма

1. Навчання графіки
<ul style="list-style-type: none">• навчання графемно-фонемних відповідностей;• навчання функціональних варіантів кожної букви.
2. Навчання каліграфії
<ul style="list-style-type: none">• навчання правильного написання букв;• навчання чіткого написання букв.
3. Навчання орфографії
<ul style="list-style-type: none">• навчання правильного написання слів.

9. Алгоритм навчання писемного мовлення

1. Оволодіння графікою, каліграфією та орфографією – навчання техніки письма	
Навчання графіки та каліграфії: <ul style="list-style-type: none">• написання окремих букв, буквосполучень;• ускладнене списування / виписування букв, буквосполучень, слів (з елементами комбінування, групування).	Навчання орфографії: <ul style="list-style-type: none">• просте й ускладнене списування / виписування / дописування (з підкреслюванням певних графем, з групуванням слів за певними ознаками);• диктанти: зорові, зорово-слухові, слухові (з попередньо знятими труднощами, з омофонами, пояснювальні, контрольні), самодиктанти.
2. Засвоєння структурних моделей речень і комбінування їх у мовленні	
Формування мовленнєвих навичок письма: <ul style="list-style-type: none">• на запитання – відповіді з частковою зміною мовного матеріалу;• на трансформацію зразка мовлення;• на підстановку до зразка мовлення;• на розширення / скорочення зразка мовлення.	
3. Оволодіння писемним мовленням	
Вправи для розвитку мовленнєвих умінь письма: <ul style="list-style-type: none">• написання листа;• написання листівки-вітання;• написання адреси тощо.	

➤ УРОК АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Схема плану-конспекту уроку англійської мови

Дата:
План-конспект уроку № ... в ... класі
Тема:
Підтема:
Цілі: - практична: - освітня: - розвивальна: - виховна:
Тип уроку:
Обладнання уроку:
ПЛАН УРОКУ
<i>Початок уроку (5 хв)</i>
1. Організацій момент (2 хв). 2. Мовленнєва / фонетична зарядка (3 хв).
<i>Основна частина уроку (35 хв)</i>
1. Подача нового матеріалу. 2. Тренування у мовленні. 3. Практика у мовленні. 4. Систематизація вивченого. 5. Контроль навичок та вмінь.
<i>Заключна частина уроку (5 хв)</i>
1. Підбиття підсумків (2-3 хв). 2. Домашнє завдання (2 хв).
ХІД УРОКУ
Етап:
Мета етапу:
Приєм:
Зміст роботи:

2. Lesson plan checklist

- ✓ Відповідність навчальній програмі: що вивчали раніше? що будемо вивчати завтра? чи пов'язані ці уроки?
- ✓ Які основні результати навчання (learning outcomes)? Які другорядні?
- ✓ Які навчальні активності є основними для досягнення результатів

навчання? Які види навчальної діяльності я можу пропустити?

✓ Динаміка освітньої діяльності? Подумайте про: темп, стилі навчання, чи потрібно виконувати дії в певній послідовності?

✓ Очікувані труднощі: як я буду розв'язувати мовні питання; що робити учням, які раніше закінчили; що необхідно підготувати для цього?

✓ Вимова та виправлення помилок: де я можу застосувати це у своєму уроці?

✓ Захоплюючі уроки – пов'яжіть урок із життям ваших учнів; продемонструйте їм, чим цей урок буде корисним для них у реальному світі.

✓ Вибір учнів – чого хочуть навчитися ваші учні? Врахування інтересів і запитів учнів дозволить їх більше мотивувати до вивчення англійської мови.

✓ Автентичний урок – використовуйте автентичні матеріали, якщо можете, щоб подолати прірву між класом і реальним світом.

3. Схема аналізу / самоаналізу уроку англійської мови

<i>I. Цілеспрямованість уроку</i>
1. Визначення практичної, виховної, розвивальної, освітньої цілей уроку. 2. Встановлення відповідності цілей уроку його місцю в ситуативно-тематичному циклі, типу уроку та етапу навчання.
<i>II. Структурно-змістовий розбір уроку</i>
1. Визначення етапів уроку. 2. Відповідність послідовності етапів уроку іноземної мови і розподілу в часі визначеним цілям, віковим особливостям учнів та конкретним умовам навчання. 3. Надання детальної характеристики зафіксованим етапам уроку.
<i>Початок уроку</i>
- визначення форми проведення та оцінка мотиваційного потенціалу, відповідності віковим особливостям та рівню мовленнєвої підготовки учнів; - формулювання навчальних завдань початку уроку та визначення їхнього зв'язку з цільовою настановою уроку; - встановлення відповідності використаних прийомів визначеним цілям; - оцінка ефективності використаних засобів навчання; - характеристика мовленнєвої поведінки вчителя.
<i>Основна частина уроку (з урахуванням конкретних етапів уроку)</i>

1) введення нового мовного матеріалу:

- визначення адекватності прийомів навчання етапам формування мовленнєвих навичок, труднощам засвоєння цього матеріалу і рівню підготовки учнів;

- оцінка вмотивованості та мовленнєвої спрямованості введення мовного матеріалу, забезпечення мовленнєвої та розумової активності учнів;

- визначення виховного, освітнього, розвивального потенціалу використаних прийомів та їхньої відповідності віковим психофізіологічним особливостям учнів; оцінка мовленнєвої поведінки вчителя;

2) активізація діяльності учнів у використанні мовного матеріалу:

- встановлення відповідності мовленнєвих одиниць та послідовності вправ етапам формування мовленнєвих навичок;

- визначення співвідношення мовних і умовно-мовленнєвих вправ, урахування учителем труднощів засвоєння мовного матеріалу:

- оцінка вмотивованості і мовленнєвої спрямованості тренування;

- визначення прийомів активізації роботи всіх учнів та оцінка їх ефективності з урахуванням, вікових особливостей відповідної вікової групи;

- встановлення зв'язків тренування на уроці з виконаним домашнім завданням, оцінка ефективності форм його перевірки;

- визначення використаних допоміжних засобів навчання, оцінка ефективності та відповідності віковим психофізіологічним особливостям учнів та рівню їх мовленнєвої підготовки; визначення прийомів поточного контролю та оцінка адекватності поставленим завданням;

- визначення практичного, виховного, розвивального, освітнього потенціалу застосованих прийомів навчання іноземної мови;

- оцінка мовленнєвої поведінки вчителя;

3) вправлення учнів у спілкуванні:

- оцінка вмотивованості та ситуативної забезпеченості іншомовного спілкування учнів;

- визначення відповідності методичних прийомів етапам розвитку мовленнєвих умінь;

- опис прийомів активізації роботи учнів;

- визначення адекватності прийомів контролю його об'єктам;

- встановлення зв'язків роботи на уроці виконаним домашнім завданням та оцінка ефективності форм його перевірки;

- визначення виховного, розвивального, освітнього потенціалу застосованих прийомів навчання;

- оцінка мовленнєвої поведінки вчителя.

<i>Заключна частина уроку</i>
<ul style="list-style-type: none"> - оцінка своєчасності і чіткості подання та роз'яснення домашнього завдання, його відповідності матеріалу проведеного уроку й мотивуючого потенціалу; - визначення ступеня усвідомлення учнями досягнутого рівня практичного володіння мовою;
<i>III. Оцінка результатів проведеного уроку з методичної точки зору</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення ступеня успішності досягнення запланованої практичної мети. 2. Встановлення відповідності досягнутого на уроці ступеня сформованості мовленнєвих навичок і умінь визначеним цілям.
<i>IV. Рекомендації щодо вдосконалення уроку</i>
<p>Залежно від результативності уроку необхідно сформулювати конкретні поради за такими критеріями;</p> <ul style="list-style-type: none"> - покращення вибору методичних прийомів навчання; - підвищення вмотивованості та мовленнєвої спрямованості іншомовних вправ; - удосконалення та урізноманітнення організаційних форм уроку іноземної мови; - доцільність та вчасність використання допоміжних засобів навчання; - покращення мовленнєвої поведінки вчителя.

➤ **ВИРАЗИ КЛАСНОГО ВЖИТКУ**

<i>1. The beginning of the lesson</i>
<i>Greeting</i>
<p>Good morning, everyone! Good afternoon, everybody Hi, everybody! Hello there, Ann.</p>
<i>How are you?</i>
<p>How are you doing? How are you today? How are you getting on? How's life? How are things with you? Are you feeling better today, Kate? Did you have a good weekend?</p>
<i>Introductions</i>
<p>My name is Mr/Mrs/Ms Kim. I'm your new English teacher.</p>

<p>I'll be teaching you English this year. I've got five lessons with you each week.</p>
<i>Time to begin</i>
<p>Let's begin our lesson now. Let's start with the lesson now. Is everybody ready to start? I hope you are all ready for your English lesson. I think we can start now. Now we can get down to work.</p>
<i>Waiting to start</i>
<p>I'm waiting for you to be quiet. We won't start until everyone is quiet. Stop talking and be quiet. Settle down now so we can start.</p>
<i>Put your things away</i>
<p>Close your books. Put your books away. Pack your things away.</p>
<i>Roll-call / Attendance / Register</i>
<p>Let's take attendance, shall we? I'm going to take attendance. I'll call the roll. Who isn't here today? Who is absent? Who's absent today? What's wrong with Ann today? What's the matter with Ann today? Why were you absent last Friday, Kate?</p>
<i>Late</i>
<p>Where have you been? We started ten minutes ago. What have you been doing? Did you miss your bus? Did you oversleep? Don't let it happen again.</p>
<i>Getting everyone's attention / controlling the class</i>
<p>Listen to me, please. Be quiet, please. Quiet down, please. Silent, please. Speak quietly! Can't you speak more softly?</p>

No noise, please.
Stop talking.
Stop chatting!
Stop speaking!
Whisper, don't shout!
Silence!
Please pay attention!
Can I have your attention, please?
Could you all listen to me, please?
Would you pay attention, please?
Luis, are you with us?
Don't do that!
Don't touch!
Put that away!
Calm down!
Settle down!
Sit still!
Stop playing with your pencil.
Stop talking and watch the video.
Stop talking and listen, please.

2. Classroom management

Common instructions

Come in.
Go out.
Stand up.
Sit down.
Come to the front of the class.
Stand by your desks.
Put your hands up.
Put your hands down.
Hold your books / pens up.
Show me your pencil.
Come out and write it on the board.
Everybody, please.
All together now.
The whole class, please.
I want you all to join in.

Instructions at the beginning of the session

Pay attention, everybody.
You need pencils / rulers.
We'll learn how to ...

Are you ready?
Settle down and let's get started.
Let's settle down and get started.
Switch on the computers.
Open your books at page...
Turn to page ...
Look at activity five.
Listen to this tape.
Repeat after me.
Again, please.
Everybody ...
You have five minutes to do this.
Who's next?
Like this, not like that.
Let's sing a song.
Finish off this song at home.
I would like you to write this down.
It might be an idea to leave this till next time.
Who would like to read?

Instructions at the end of the session

It's time to finish.
Have you finished?
Let's stop now.
Stop now.
Let's check the answers.
Any questions?
Collect your work please.
Pack up your books.
Are your desks tidy?
Don't forget to bring your ... tomorrow.

Sequencing

First ...
Next ...
After that ...
Then ...
Finally ...
First of all, today, ...
Right. Now we will go on to the next exercise.
For the last thing today, let's ...
Whose turn is it to read?
Which question are you on?

Next one, please.
Who hasn't answered yet?
Let me explain what I want you to do next.
The idea of this exercise is for you to ...
You have ten minutes to do this.
Finish this by twenty to eleven.
Can you all see the board?
Have you found the place?

Eliciting / reviewing information and previous knowledge

Who can remember what we were talking about at the end of last lesson?
Does anyone remember ...?
Who can tell me ...?
Could you tell me what you remember from our last lesson?

Setting up an activity / Giving instructions for an activity

I want you to share a photocopy and work together.
What I want you to do is to ...
First, let's go over the homework / the explanation on page 25 together.
Those of you that have finished exercise 5 can move on / go on to exercise 6 and 7.
Have you finished?
Do the next activity.
Move on to the next activity.
When you finish you can ...
I want you to finish the exercises on page 16 now / at home.
Go on / get on / continue with your work.
Can anyone correct this sentence?
Fill in the missing words.
Mark the right alternative.

Grouping students

Make groups of four.
Move your desks into groups of four people.
Turn your desks around.
Make a circle with your desks.
Make a line of desks facing each other.
Make groups of four desks facing each other.
Sit back to back.

Work together with your friend.
Find a partner.
Work in pairs/threes/fours/fives.

Work in groups of two/three/four.
I want you to form groups.
I'd like you to get into pairs for this activity.
Please, get into pairs / groups of four.
Can you 4 team up?
Form groups of three.
Here are some tasks for you to work on in groups of four.
There are too many in this group.
Can you join the other group?
Only three people in each group.
I asked for four people to a group.

Ask your neighbour for help.
Work on the task together.
Ask other people in the group.
Ask others in the class.
Interview someone else.
Ask everyone in the class.
Stand up and find another partner.

Everybody work individually.
Work by yourselves.
Work independently.

Giving out / taking in work / books / worksheets, etc.

Do you mind collecting the compositions for me, please?
Fran, would you take in / get / collect everyone's writings / essays for me, please?
Juan, can you hand out / give out / distribute these copies, please?
Take one and pass them on.
Take one between the two of you / for the two of you.
Would you pass the dictionaries / exams to the front / the back, please?

Checking understanding

Do you understand?
Are you with me?
Are you OK?
OK so far?
Do you get it?
Do you understand?
Do you follow me?
Do you have any questions?
Let's check the answers.
What did you say?
One more time, please.

Say it again, please.
I don't understand.
I don't get it.
Like this?
Is this OK?

3. Error correction

Some ways to praise a student

Very good.
That's very good.
Well done.
Very fine.
That's nice.
I like that.
Great job!
That's correct.
Quite right.
That's right.
That's it.
That's quite right.
Right!
Yes!
Fine.
Excellent!
Marvellous!
You did a great job.
Magnificent!
Terrific!
Wow!
Jolly good!
Great stuff!
Fantastic!
Yes, you've got it.
You've got the idea.
There's nothing wrong with your answer.
What you said was perfectly all right.
You didn't make a single mistake.
That's exactly the point.
That's just what I was looking for.
You have good pronunciation.
Your pronunciation is very good.
You are communicating well.

You speak very fluently.
You have made a lot of progress.
Your answer is very good.
Good, you're getting better.
Your answer is right.

Correction

Not really.
Unfortunately, not.
I'm afraid that's not quite right.
You can't say that, I'm afraid.
You can't use that word here.
Good try, but not quite right.
Not quite right. Try again.
Not exactly.
Not exactly, have another try / try again.
Ok, that's not the right answer, but let me help you with it.
You'll have to spend some more time with this.
You need more practice with this.
You still have some trouble with pronunciation.
You need more practice with these words.
You'll have to spend some time practising this.
I hope you do it better next time.

Encouraging students

You were almost right.
That's almost it.
That's more like it.
You're halfway there.
You've almost got it.
You're on the right lines.
There's no need to rush.
There's no hurry.
We have plenty of time.
Go on. Have a try.
Have another try.
Have a go.
Have a guess.
Guess.
Let me explain again.
Don't worry about your pronunciation.
Don't worry about your spelling.
Don't worry, it'll improve.

Maybe this will help you.
Do you want a clue (hint)?
That's much better.
That's a lot better.
You're getting better at it all the time.
You've improved a lot.

4. The end of the lesson

Time to stop

It's almost time to stop.
I'm afraid it's time to finish now.
We'll have to stop here.
There's the bell. It's time to stop.
That's all for today. You can go now.
It's time to finish.
Have you finished yet?
Are you done?
Let's stop now.
Stop now.
This is all for now.
OK, you can put away your things.

Not time to stop

The bell hasn't gone yet.
There are still two minutes to go.
We still have a couple of minutes left.
The lesson doesn't finish till five past.
Your watch must be fast.
We seem to have finished early.
We have an extra five minutes.
Sit quietly until the bell goes.

Wait a minute

Hang on a moment.
Just hold on a moment.
Stay where you are for a moment.
Just a moment, please.
One more thing before you go.
Back to your places.

Next time

We'll do the rest of this chapter next time.
We'll finish this exercise next lesson.
We've run out of time, so we'll continue next lesson.
We'll continue this chapter next Monday.

Homework

This is your homework for tomorrow.
There is no homework today.
Don't forget your homework.
Remember your homework.
Do exercise 10 on page 23 for your homework.
Prepare the next chapter / next two pages for Monday.
Before next lesson, I want you to read the story on page 15.
Take a worksheet as you leave.

Goodbye

Goodbye, everyone.
That's all for now, see you Monday.
That's all for today, enjoy the weekend.
See you tomorrow.
See you again next Wednesday.
See you in room 7 after the break.
See you next week.
Have a good holiday.
Enjoy your vacation.

Leaving the room

Get into a queue.
Form a queue and wait for the bell.
Everybody outside!
All of you get outside now!
Hurry up and get out!
Try not to make any noise as you leave.
Be quiet as you leave. Other classes are still working.
Line up.

5. Communication

Students talking to the teacher

Excuse me.
I'm sorry I'm late.
May I come in?
Can I go to the toilet (bathroom), please?
I'm sorry, I left my book / homework at home / in the classroom.
I forgot my homework.
I didn't have time to do my homework. I'm sorry.
Sorry, I don't understand that.
Could you speak more slowly, please?
Can you repeat that please?
I didn't understand.

Can you explain that again, please?
How do you say “*zouuum*” in English?
How do you spell “*wonderful*”?
What’s the difference between “*twelve*” and “*twenty*”?
What does “*carol*” mean?
What’s the meaning of “*carol*”?
How do you pronounce “*carol*”?

Student talking to another student

Have you done your homework?
Did you do your homework?
What’s the/for homework?
What page is it on? What page are we on?
Can you help me do this exercise?
What do we have to do now?
Can I share your book with you?
Excuse me, that’s my book.
Can you lend me a pen?
Can you pass me the rubber / eraser, please?
We have to work in pairs, don’t we?
Do we have to work in pairs?
Who’s going to start?
Whose turn is it? It’s my turn now.
We have to compare our work.

The language of spontaneous situations

Happy birthday!
Many returns (of the day).
“...” has his/her 12th birthday today.
“...” is eleven today. Let’s sing “Happy Birthday”.

Best of luck.
Good luck.
I hope you pass.
Congratulations!
Well done!

I’m sorry (about that).
Sorry, that was my fault.
I’m terribly sorry.

Excuse me.
Could I get past please?
You’re blocking the way.
I can’t get past you.

Get out of the way, please.
I hope you all have a good Christmas. Happy New Year! All the best for the New Year. Happy Easter.
Hard lines! Never mind. Better luck next time.
Do you feel better today? Are you better now? Have you been ill? What was the matter?
Excuse me for a moment. I'll be back in a moment. Carry on with the exercise while I'm away. I've got to go next door for a moment.
I'm afraid I can't speak any louder. I seem to be losing my voice. I have a sore throat. I have a headache. I'm feeling under the weather. Do you mind if I sit down?

➤ ICEBREAKERS

“**Icebreaker**” («розбивати лід», «криголам») – це технологія, спрямована на заохочення учнів до спілкування. Ця форма роботи проводиться на початку уроку та триває 5-10 хвилин, адже починати урок необхідно з таких вправ, які ненав’язливо спонукатимуть учнів говорити та проявляти себе. При цьому бажання висловитися або обговорити певне питання буде внутрішнім мотивом, а не зовнішнім, нав’язаним учителем. Проводити технологію “icebreaker” можна організовуючи роботу в парах, малих групах, що складаються з 3-5 учнів, а також у групі загалом.

Метою технології є:

- знайомство вчителя з учнями;
- організація знайомства всередині учнівської групи;
- створення доброзичливої атмосфери в класі;
- організація робочої взаємодії між учнями;
- практика усного мовлення;
- активізація вивченого лексико-граматичного матеріалу.

Технологія “icebreaker” забезпечує залучення учнів до освітнього процесу, створює іншомовне середовище й організовує навчальну групу в такий спосіб, щоб усі брали активну участь на уроці.

<i>Candy Introductions Activity</i>
<p>Гра, яка допомагає учням дізнатися нові факти один про одного. Учні по черзі беруть цукерки з вазочки, колір цукерок асоціюється з конкретним фактом про них самих, який вони представлять іншим.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Red – Favourite hobbies</i> • <i>Green – Favourite place on earth</i> • <i>Blue – Favourite memory</i> • <i>Yellow – Dream job</i> • <i>Orange – Wildcard (tell us anything about yourself!)</i> <p>Some more getting-to-know-you-questions:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>What kind of music do you like?</i> 2. <i>What’s your favorite sport to play?</i> 3. <i>Tell me about the pet(s) you have, or the pet you wished you had.</i> 4. <i>What’s your favorite ice cream flavor?</i> 5. <i>Which cartoon character do you wish was real?</i> 6. <i>What’s the weirdest thing you’ve ever eaten?</i> 7. <i>What’s your favorite thing to do when you’re alone?</i> 8. <i>Do you have any hidden talents?</i> 9. <i>How would you spend a rainy day?</i> 10. <i>Who is your favorite superhero?</i>
<i>Запитання для початку розмови</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>What’s one thing that made you laugh recently?</i> 2. <i>If you were invisible for a day, what would you do?</i> 3. <i>If you could go anywhere in the world, where would you go?</i> 4. <i>If you could visit any planet, where would you go and why?</i> 5. <i>If you had to change your name, what would you change it to?</i>
<i>Запитання для розвитку уяви</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>If you could pick 3 animals to put together and create a new animal, which animals would you pick? What would it be called?</i> 2. <i>If you could be any emoji, which one would you be?</i> 3. <i>If you were a superhero, what would be your superpower?</i> 4. <i>If you had a time machine that could only work once, what point in the past or future would you visit?</i> 5. <i>If you had to create a nickname for yourself, what would it be?</i>

➤ ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Етапи підготовки виховного заходу

<i>I. Загальна характеристика заходу</i>
<ol style="list-style-type: none">1. Форма проведення (класна година, бесіда, свято).2. Тема.3. Обґрунтування необхідності проведення заходу, виходячи з особливостей віку, зацікавленості учнів, рівня їхнього розвитку, вихованості, можливостей учителя, умов роботи.4. Виховна мета.5. Оформлення виховного заходу (об'яви, оформлення приміщення).6. Обладнання.7. Методичне оснащення (література, методичні розробки).
<i>II. План підготовки виховного заходу</i>
<ol style="list-style-type: none">1. Попередні бесіди з учителем-класоводом, заступником директора з виховної роботи.2. Виявлення інтересів та можливостей класу.3. Створення активу учнів з підготовки та проведення заходу.4. Допомога активу в розподілі доручень та визначення напрямів підготовки заходу (добір матеріалу, складання сценарію, оформлення, обладнання, репетиції).5. Оформлення сценарію.
<i>III. План та сценарій виховного заходу</i>
<i>IV. Аналіз виховного заходу</i>
<ol style="list-style-type: none">1. Аналіз готовності педагога або колективу вихованців до проведення заходу:<ul style="list-style-type: none">- як реалізовано мету й завдання;- місце заходу в загальній системі виховної роботи.2. Аналіз процесу підготовки виховного заходу:<ul style="list-style-type: none">- роль учителя учнівського активу;- забезпечення злагодженої роботи колективу;- роль органів учнівського самоврядування;- надання учителем тактової допомоги учням;- характеристика участі учнів;- наскільки правильно розподілені обов'язки;- строки підготовки.3. Аналіз проведення виховного заходу:<ul style="list-style-type: none">- як проведена організаційна частина (оформлення приміщень,

обладнання, організованість, активність, майстерність учнів, дозування часу й раціональність використання, урахування вікових особливостей, співпраця зі старшими учнями, батьками).

4. Аналіз методики проведення заходу:

- оптимальність вибору форм, методів, змісту для проведення заходу, їх відповідність меті та завданням;

- роль педагога, учнівського активу; наявність елементів дискусії, відкритого обміну думками; рівень зацікавленості учнів, їхньої активності, самостійності, емоційності, естетичності, творчості, ініціативності (високий, середній, низький).

5. Результати:

- досягнення мети, цілісність заходу, що вдалося краще, а що гірше, загальні висновки та рекомендації.

2. Схема аналізу виховного заходу

1. Загальні відомості
а) дата проведення; б) клас; в) форма виховного заходу; г) мета.
2. Аналіз підготовки до проведення виховного заходу
а) ініціатори та організатори виховного заходу (учитель, учні, адміністрація школи тощо); б) урахування інтересів та ініціативи учнів під час вибору темп й мети виховного заходу; в) планування та особистісна підготовка до виховного заходу; г) різноманітність намічених форм організації діяльності школярів (індивідуальні, групові, масові: словесні, наочні, практичні, доцільність їх взаємозв'язку); г) взаємозв'язок мети та форми виховного заходу із завданнями виховання, рівнем розвитку дитячого колективу, віковими особливостями школярів.
3. Аналіз гігієнічних, матеріально-технічних та естетичних умов
а) готовність приміщення (чистота освітлення, температура тощо); б) естетичне оформлення (інтер'єр, відповідність оформлення формі та змісту виховного заходу, його доступність для сприймання тощо); в) технічне обладнання (якість аудіовізуальної апаратури та доцільність її використання).

4. Аналіз виховного заходу

- а) відповідність змісту виховного заходу його меті й формі проведення;
- б) різноманітність та доцільність діяльності учнів (пізнавальна, трудова, ігрова, художня, спортивна тощо) під час проведення виховного заходу;
- в) рівень організованості школярів;
- г) активність учнів під час проведення виховного заходу;
- г) емоційний стан школярів на різних етапах проведення виховного заходу;
- д) використання методів заохочення та стимулювання учнів у виховній діяльності.

5. Аналіз комунікативної діяльності вчителя

- а) роль учителя в підготовчому процесі та проведенні виховного заходу;
- б) особливості стилю спілкування вчителя з вихованцями під час підготовки та проведення виховного заходу;
- в) особливості оціночних суджень вихователя та їх об'єктивність;
- г) зацікавленість педагога у створенні емоційного клімату, ініціатива учнів та активізація їхньої уваги;
- г) стимулювання позитивних досягнень дітей, формування у них перспективних прагнень.

6. Загальна оцінка виховного заходу

- а) вплив виховного заходу на становлення особистості школяра, зміцнення взаємин у дитячому колективі;
- б) досягнення виховної мети;
- в) методичні помилки й недоліки педагога, їх причини та шляхи усунення;
- г) висновки і пропозиції.

➤ ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

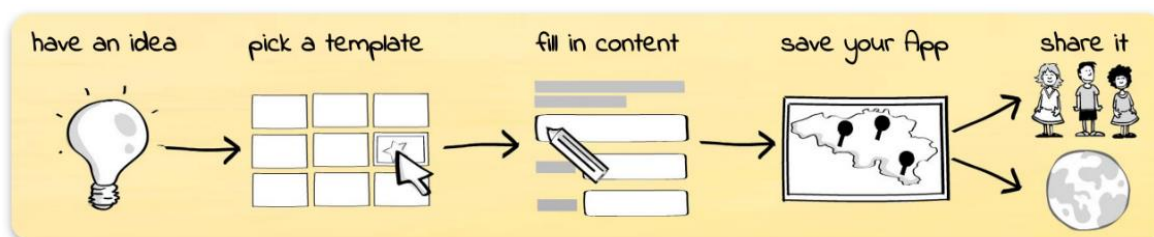
1. СЕРВІСИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ВПРАВ, ІГОР, ТЕСТУВАНЬ, ВІКТОРИН

✓ **LearningApps** (<https://learningapps.org/>) – це вебсайт, який дозволяє створювати інтерактивні вправи для вивчення лексики, граматики, відпрацювання артикуляційних, аудіативних навичок та навичок читання. Крім того, містить сформовану базу готових завдань, які можна використовувати та, за потреби, змінювати.

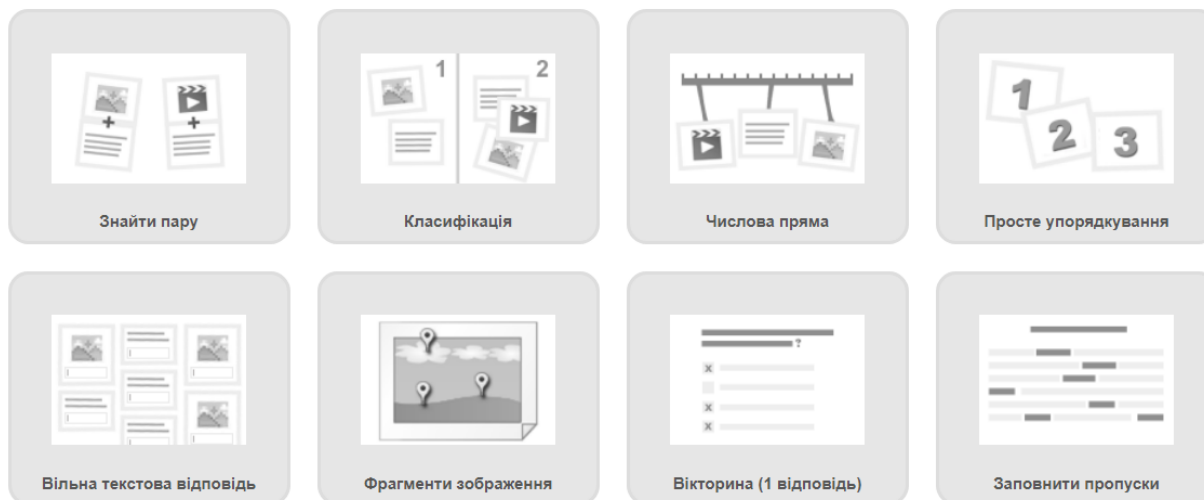

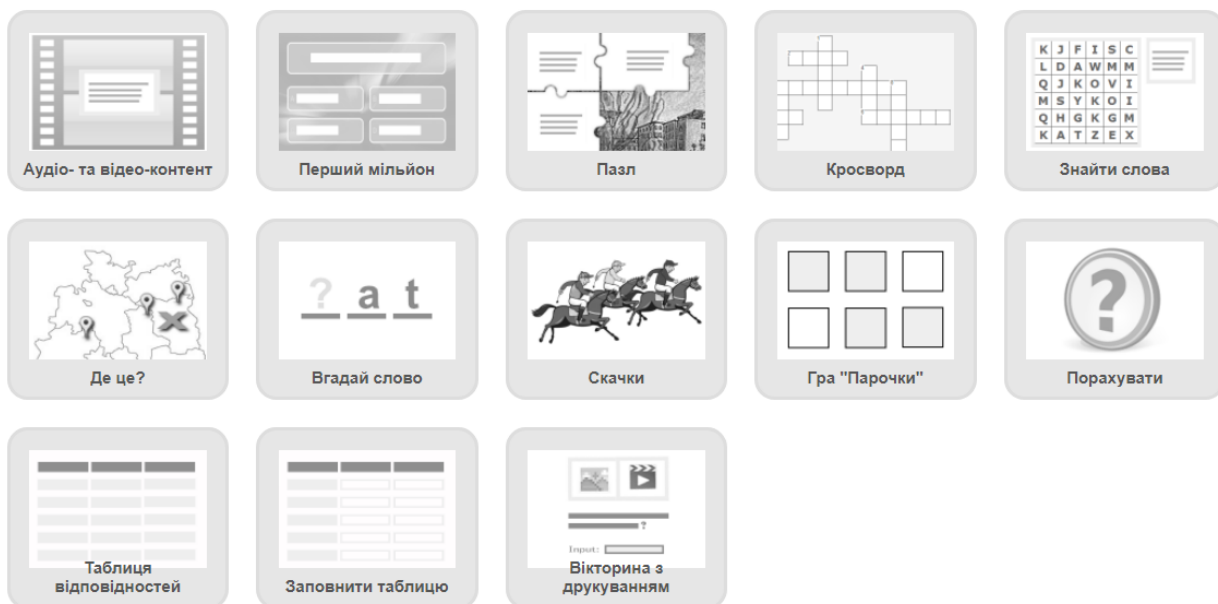
Матеріали, розміщені на цьому сайті, можна використовувати як для самостійної роботи учнів, так і для роботи на уроці під час колективної роботи.

Алгоритм створення вправи

Шаблони для створення вправ

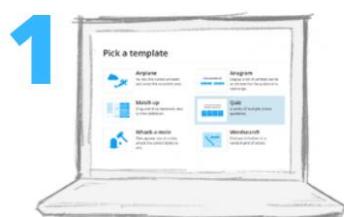
✓ **Wordwall** (<https://wordwall.net/uk/>) – це сервіс для створення інтерактивних вправ та матеріалів для друку. Матеріали для друку можна роздрукувати з сайту або завантажити у вигляді файлу PDF. Їх можна використовувати як додаток до інтерактивної вправи або як окрему вправу.

Вправи створюються за допомогою шаблонів (вікторина, кросворд, анаграма). Також є аркадні ігри (літак, погоня в лабіринті).

Вправи можна використовувати як для самостійної роботи учнів, так і для колективної у класі.

Алгоритм створення вправи

Оберіть шаблон.

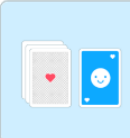
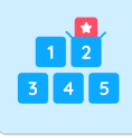

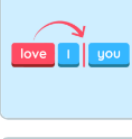
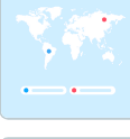

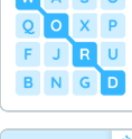
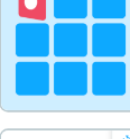

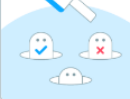

Введіть інформацію.

Роздрукуйте свої вправи чи проходите їх на пристроях.

Шаблони для створення вправ

	Відповідники Перетягніть усі ключові слова до їх визначень.		Вікторина Серія запитань з кількома варіантами відповіді. Торкніться правильної відповіді, щоб продовжити.		Випадкові карти Роздавайте карти з перетасованої колоди.
	Відкрийте вікно Торкніться кожного вікна по черзі, щоб відкрити його і побачити елементи, що знаходяться всередині.		Флеш-карти Перевірте себе за допомогою карт з підказками на передній панелі і відповідями на задній панелі.		Випадкове колесо Крутіть колесо, щоб побачити, який елемент з'явиться наступним.
	Відсутнє слово Вправа, у якій необхідно перетягувати слова на місце пробілів у тексті.		Анаграма Перетягніть літери в правильне положення, щоб розшифрувати слово або фразу.		Сортування за групами Перетягніть кожний з елементів у правильну групу.
	Відповідники Натискайте на відповідні варіанти, щоб використати їх. Повторюйте, поки всі варіанти не будуть використані.		Наведіть порядок Перетягніть слова, розмістивши їх у реченні у правильному порядку.		Діаграма з мітками Перетягуйте шпильки у правильне місце на зображенні.
	Відповідні пари Торкніться пари плиток одночасно, щоб виявити, чи вони одна одній відповідають.		Пошук слів Слова приховані у сітці з літерами. Знайдіть їх якомога швидше.		Двосторонні плитки Перегляньте серію двосторонніх плиток. Торкніться, щоб збільшити і проведіть пальцем, щоб
	Кросворд Використовуйте підказки, щоб розгадати кросворд. Торкніться слова та введіть відповідь.		Ігрова вікторина Вікторина з кількома варіантами відповіді на час, з розвитком подій та бонусним раундом.		Полювання на кротів Кроти з'являються по одному, вдаряйте лише правильних для того, щоб перемогти.

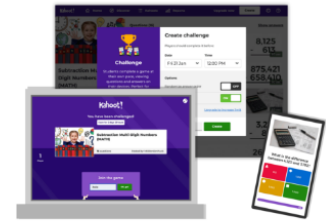
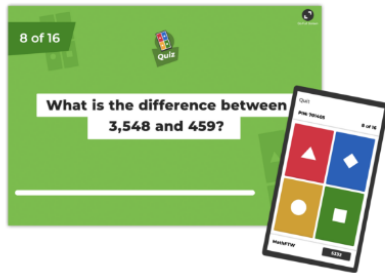
Зауважимо, що цей ресурс платний, але у безкоштовній версії є доступ до 18 інтерактивних вправ. У своєму обліковому записі можна створити 5 із них. Також є можливість використання загальнодоступних вправ у розділі «Спільнота» або надання доступу до власних вправ.

✓ **Kahoot** (<https://kahoot.com/>) – це інтерактивна платформа для створення тестів, опитувань, ігор та вікторин. Базова версія – безкоштовна. Це корисний інструмент для залучення учнів до процесу навчання, підвищення їх зацікавленості та мотивації.

Режими гри:

- 1) учні грають одночасно і відповідають на запитання на своєму пристрої, змагаючись за найвищий бал зі своїми однолітками;
- 2) завдання, які учні виконують в індивідуальному режимі (наприклад, домашнє завдання).

Шаблони для створення вправ

Quiz
Add a multiple-choice question on any topic, for any subject

True/false
Test attention and activate students with a simple true/false question

Images as answers
Add images as answers and engage for pre-readers and math students

Poll
Do a quick pulse-check or collect feedback with a poll question – no points will be awarded (Pro or Premium subscription required)

Puzzle
Test deeper understanding by asking students to arrange answers in the right order (Pro or Premium subscription required)

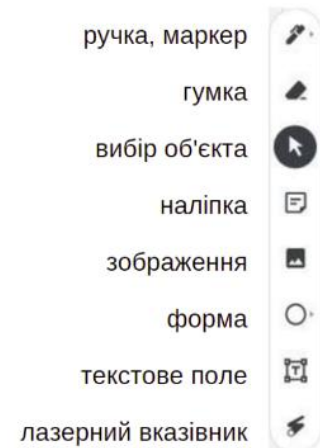

Type answer
Test knowledge retention by asking students to type a short answer. (Premium subscription required)

2. СЕРВІСИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ДОШОК

✓ **Jamboard** (<https://jamboard.google.com/>) – це системний інструмент Google, інтерактивна віртуальна дошка, яка дозволяє вчителю демонструвати ключову інформацію під час уроку в Zoom чи Google Meet, створювати навчальні ігри та вправи, а також одночасно взаємодіяти з усім класом чи окремою групою школярів у режимі реального часу.

На лівому боці екрану зі створеною онлайнною дошкою Jamboard розміщено вертикальну панель інструментів, за допомогою яких учителі та учні можуть писати, малювати, створювати наліпки з нотатками, додавати зображення, геометричні фігури, «підсвічувати» щось чи видаляти, тобто комунікувати та співпрацювати онлайн.

Приклад вправи: учні складають подані на стікерах слова в правильному порядку, щоб утворити речення.

The image shows a grid of 12 colored sticky notes arranged on a background of horizontal blue lines. The sticky notes are organized into three rows and four columns. The words on the sticky notes are: Row 1: yesterday (green), He (yellow), at home (orange), was (light blue); Row 2: at school (orange), were (light blue), last Monday (green), We (yellow); Row 3: was (light blue), last summer (green), I (yellow), in Kyiv (orange).

✓ **Miro** (<https://miro.com/>) – безкоштовна платформа для створення ментальних карт, ігор та інтерактивних завдань. Містить набір шаблонів, які допомагають структурувати і організувати планування або мозковий штурм.

На дошці Miro можна проводити онлайн-уроки, створювати план роботи або закріплювати завдання, які потрібно виконати. Передбачена можливість запрошувати учасників через покликання та електронною поштою.

Онлайн-дошка Miro дозволяє створювати нескінченні дошки, на які можна завантажувати документи, таблиці, зображення, малювати схеми і графіки, створювати колажі, вбудовувати відео, онлайн-ігри тощо. Можна також зберігати створені дошки у форматі зображень, файлів pdf, завантажувати як резервні копії, зберігати на Google диск. Також реалізована функція збереження дошки у вигляді презентації.

Шаблони для створення дошки Miro

Choose a template

Search

Recommended

Based on your role, we recommended you to start with the most relevant templates.

Popular

Remote meetings

Building blocks

Demo boards

All templates

Recent

Use Cases

Brainstorming & ideation

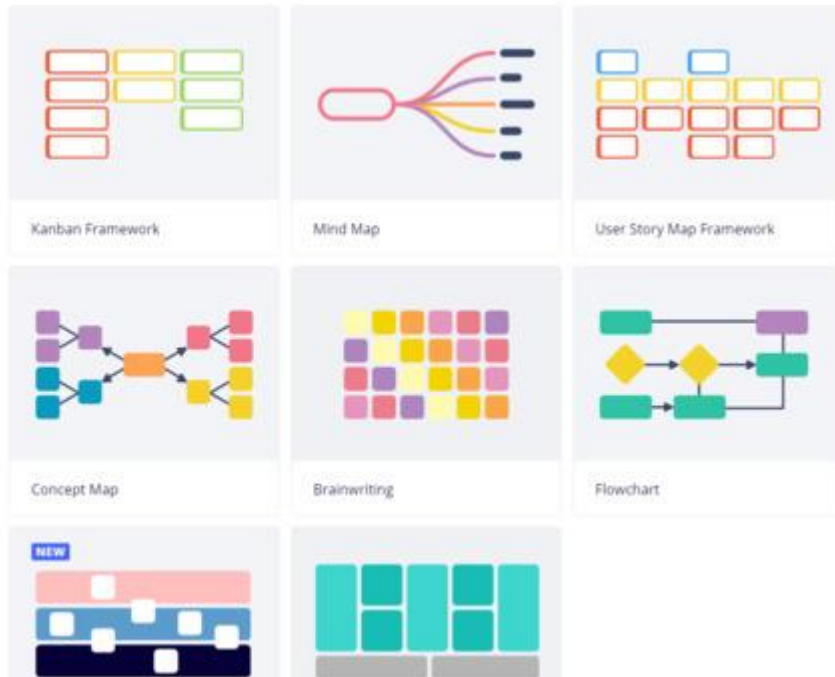
Research & design

Strategy & planning

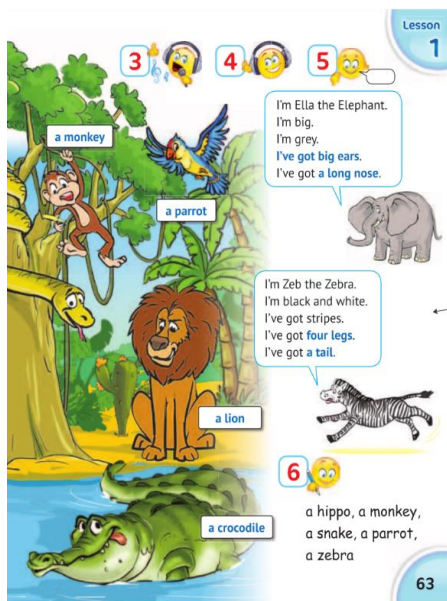
Agile workflows

Mapping & diagramming

Workshops & facilitation

Приклад папки на дошці Miro: підручник, вбудовані відео з YouTube, інтерактивні вправи з Wordwall, LearningApps, інтерактивні робочі аркуші.

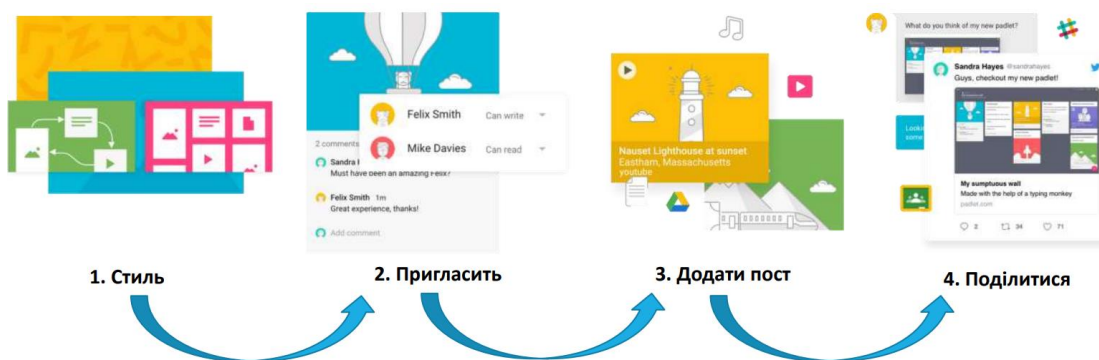
✓ **Padlet** (<https://padlet.com/>) – інтернет-ресурс для створення, спільного редагування та зберігання інформації. Це віртуальна стіна, на яку можна прикріплювати фото, файли, покликання на сторінки Інтернет, замітки.

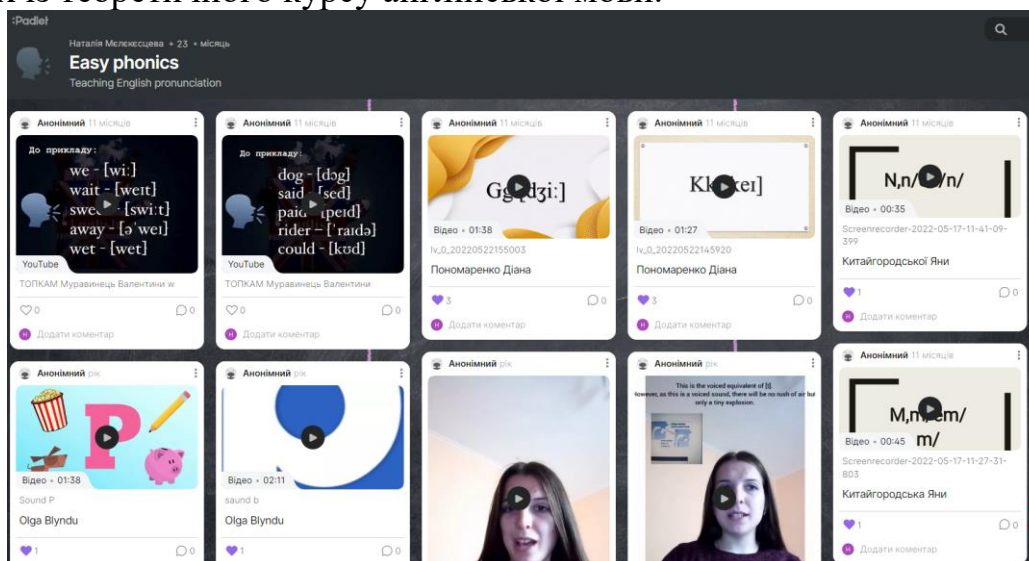
Можливості онлайн-дошки Padlet в освітньому процесі:

- організація спільної роботи учнів із використанням різного контенту;
- збереження та представлення результатів пошукової роботи;
- систематизація знань з теми, накопичення матеріалу;
- підготовка віртуальної виставки, постера;
- майданчик для збирання ідей для проєктів та їх обговорення («мозковий штурм»);
- рефлексія під час заняття.

Алгоритм створення дошки

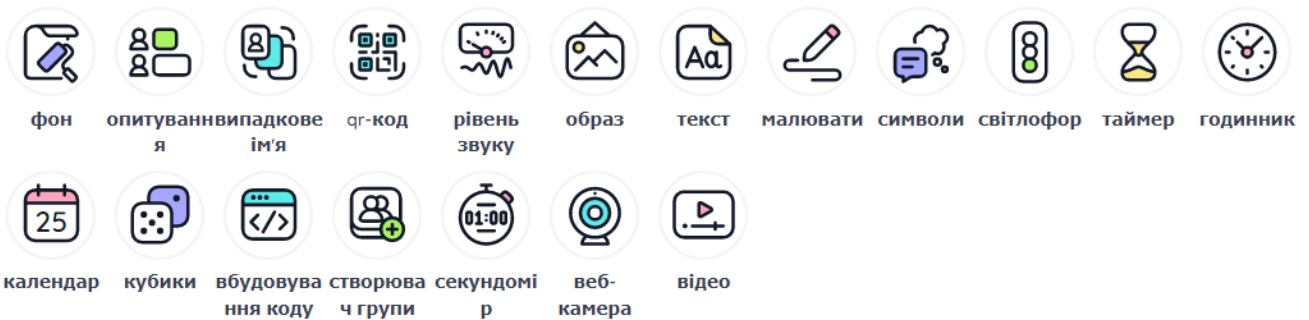
Приклад дошки Padlet: відеокурс для навчання вимови звуків англійської мови для молодших школярів, створений студентами PO1-B20 групи на заняттях із теоретичного курсу англійської мови.

✓ **Classroomscreen** (<https://classroomscreen.com/>) – віртуальна інтерактивна дошка, яку доцільно використовувати в класі під час очного навчання, або ж демонструвати в процесі онлайн-трансляцій. Дає можливість встановлення фонового зображення, що відповідатиме темі уроку, запуск таймера та зворотного відліку, відкриття поля для малювання чи роботи з текстами, вибору випадкового імені (слова) чи підкидання кубиків, проведення жеребкування.

Інструменти онлайн-дошки Classroomscreen

3. ОНЛАЙН-РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ (ПЛАНИ-КОНСПЕКТИ УРОКІВ, ВІДЕО, ІНТЕРАКТИВНІ АРКУШІ, ФЛЕШ-КАРТКИ)

3

4

5

6

7

JustClass

(домашні завдання з автоперевіркою)

4. РАНДОМАЙЗЕРИ

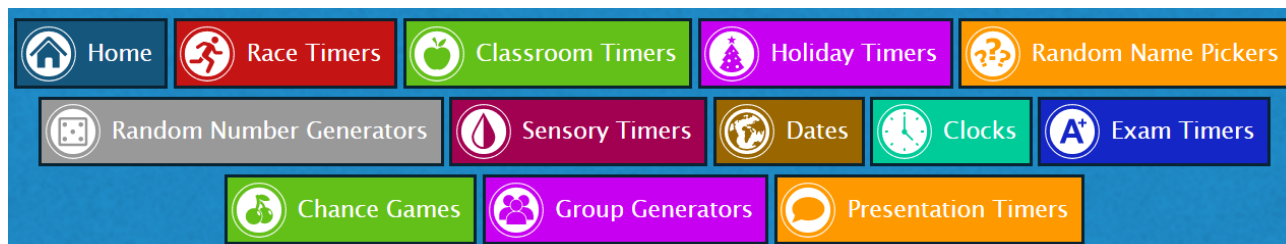

Online-Stopwatch –
онлайн-ресурс, який містить
генератори випадкових чисел,
імен та різні види таймерів.

<https://www.online-stopwatch.com/>

Види рандомайзерів

ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

➤ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

- У стані стресу важче запам'ятовувати нове (починаємо з маленьких обсягів інформації, закріплюємо все в діях), відтворювати відоме, зосереджуватися.

- У результаті досвіду травматизації можливі труднощі з дотриманням правил орфографії – використовуємо ігри зі словами, кросворди, картки.

- Можливі труднощі із засвоєнням просторових понять (геометричні поняття, прийменники «над – за – під») – використовуємо активності, де б дитина могла створювати 3-д моделі – леґо, пластилін, ориґамі тощо.

- Травматичний досвід ускладнює сприйняття абстрактних понять – потрібна наочність, прикладні, практичні, конкретні, зрозумілі знання та дії.

- Можуть погіршитись навички читання.

- У стані стресу діти частіше відволікаються та роблять більше помилок.

- Мислення стає менш логічне, непослідовне.

- Спостерігається «застрягання» на негативних думках і зниження мотивації до роботи й навчання.

- Коли дитина проживає стрес чи травматичний досвід, часто перестає відчувати свої потреби. Нагадуйте дітям, що потрібно пити, їсти, ходити до туалету, рухатися.

- Лімбічна система не може витримати напругу – червоні рамочки в презентаціях, гострі кути в рамках, які накладаються на слайди, емоційні картинки, багато інформації в слайдах можуть викликати перевантаження, неочікувані та неусвідомлені емоційні реакції.

- Не завжди можливо передбачити, що може стати тригером для емоційних реакцій дитини, тому під час підготовки до уроків варто бути обережними з добором відео, фото та музики, потрібно уникати несподіваних звуків.

- Стрес і травматизація змінює та фрагментує сприйняття часу й реальності – обов'язково потрібно наголошувати на поточній даті.

- Чим більше тривоги, тим більше інформації – пояснень, структури; потрібно наголошувати на послідовності дій. Правила, рутина, обов'язки – це зараз терапія для дітей.

- Під час стресу краще працює права півкуля мозку – діти уважніші до сенсорних, невербальних сигналів, аніж до слів. Потрібно робити паузи, пити

воду, коли відчуваємо напругу.

- Дитина, яка зазнала травматизації, має фрагментований досвід: може не пам'ятати того, що повинна пам'ятати, тому необхідно зосереджуватися на зв'язку «минуле – теперішнє – майбутнє».

- При проживанні складного досвіду, стресу, травматизації змінюється самооцінка, діти часто живуть в режимі очікування невдачі. Їм потрібен досвід перемог і підтримка – маленькі знайомі завдання, завдання, в яких був би швидкий результат, святкування перемог дня.

- Бути обережними з вправами із заплющеними очима. Зараз діти і дорослі не заплющують очей, бо так вони втрачають контроль. І якщо заплющити очі, а раптом буде тривога – це може стати ретравматизацією.

- Бути обережними з глибоким диханням, адже воно може провокувати більш сильні емоційні прояви – дихаємо так, як дихається, намагаємося робити акцент на видиху.

- Обов'язково обговорити все, що пов'язане з сиренами та укриттям.

- Важливе правило – ми співчуваємо, але не жаліємо. Діти переживають складний досвід, але точно впораються; ми акцентуємо увагу на їхній силі та підтримуємо в тому, в чому можемо [75; 76].

➤ **«ПСИХОЛОГІЧНА ХВИЛИНКА» В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ**

В «Інструктивно-методичних рекомендаціях щодо організації освітнього процесу і викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році», підготовлених Міністерством освіти і науки України спільно з Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти», Інститутом педагогіки Національної академії педагогічних наук України, наголошено на врахуванні психологічних аспектів організації освітнього процесу в умовах воєнного / післявоєнного стану (Додаток 1) [14].

Під час організації та здійснення освітнього процесу рекомендовано впровадження «психологічної хвилинки», яка допоможе здобувачеві освіти впоратися зі стресом та його наслідками, емоційно налаштуватися на урок, на плідну роботу. Це дасть змогу створити сприятливу атмосферу, що дозволить дітям розслабитися, зняти емоційне напруження, відновити почуття безпеки та психоемоційного комфорту, що є природним механізмом стабілізації.

Регулярне виконання «психологічних хвилинок» допоможе здобувачеві освіти стати більш спокійним, врівноваженим, а також дозволить краще зрозуміти свої почуття. Звертаємо увагу, що вчитель має сам визначити, коли і у який час потрібно провести «психологічну хвилинку».

Реакції на кризову ситуацію у дітей є різними. Відповідно до таких ситуацій є різними й ризики, а також потреби виходу з них. Під час кризової

ситуації здобувачі освіти можуть відчувати власну провину за події, що відбулися. У них виникають страхи, знижується рівень комунікації або, навпаки, вони проявляють надмірну турботу про захист та порятунок людей.

На травмувальну ситуацію можуть виникати такі реакції:

- недовіра до оточення;
- перезбудження;
- тривожність;
- емоційний ступор;
- уникання місць, людей, предметів, що нагадують про травмувальну подію;
- емоційна байдужість – захисна реакція;
- негативізм, «спалахи» гніву, агресії;
- уникання спілкування;
- ризиковані вчинки;
- занепокоєність щодо своєї безпеки та можливості повторення травмувальних подій;
- зниження уваги та концентрації;
- підвищена активність;
- роздратованість;
- скарги на самопочуття;
- постійне обговорення подій і фокусування уваги на окремих деталях того, що трапилися.

➤ **ТЕХНІКИ ПРОВЕДЕННЯ «ПСИХОЛОГІЧНОЇ ХВИЛИНКИ» ДЛЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

1. ДИХАЛЬНІ ТЕХНІКИ ДЛЯ ЗНЯТТЯ СТРЕСУ ТА ПАНІЧНИХ АТАК

1. Глибоке та повільне дихання.

Вдихаємо носом, видихаємо ротом. Робимо коротку паузу між вдихом та видихом. Видих має бути довшим за вдих. Уявляємо, що надуваємо повітряну кульку, і видихаємо довго та повільно ротом. Одного вдиху та видиху недостатньо, вправу потрібно виконувати упродовж 3 хвилин.

2. Запах квітів.

Запропонуйте дитині уявити, що вона відчуває запах квітки, глибоко вдихаючи через ніс і видихаючи через рот. Також можна подумки уявити собі квітку.

3. Маленький зайчик.

Мов зайчик, який стрибає у саду та нюхає все довкола, запропонуйте дитині зробити три швидкі вдихи через ніс і один довгий видих через рот.

4. Модифіковане дихання лева.

Виконуючи цю вправу, скажіть дитині щоб вона уявила, що вона лев. Видихніть все повітря через широко розкритий рот. Запропонуйте дитині сісти зручно на підлогу або на стілець та вдихнути повітря через ніс, відкрити рот якнайширше і видихнути зі звуком «А-а-а». Вправу повторюємо кілька разів.

5. Зігріємо метелика.

Покажіть на долоні уявного метелика, розкажіть, що він замерз і не може злетіти. Запропонуйте зігріти його своїм подихом. Діти складають долоньки разом, уявивши на своїх долоньках метелика, і дихають на долоні (дихальна вправа: відкрити рота і вимовити тривалий звук «А»). Метелик зігрівся, і його треба здути з долоні. Діти роблять глибокий вдих через ніс і видих через рот (на видиху треба витягнути губи трубочкою, вимовити довгий звук «У»).

6. Вправа «Чарівна повітряна кулька».

Давайте разом почаклуємо і перетворимося на повітряні кульки. Кожен скаже мені, якого кольору він / вона хоче бути. Тепер лягайте на підлогу. Зараз ви ненадуті кульки, ви зовсім без повітря (розслаблені). Я пропоную вам під час надування змінювати свою форму і ставати все більш схожими на надуті повітряні кульки.

Розпочинаємо: я легенько дую на вас, а ви одразу стаєте більшими і красивішими. (Потрібно дунути із гучним звуком, щоб діти почули. Вони мають трохи підвестися або підняти якусь частину тіла та голосно видихнути). Намагайтеся залишатися в цьому положенні доки я не наповню вас новою порцією повітря.

Я ще подую, а ви ще трохи підведіться, щоб стати більше (голосно видихніть). Зберігайте і цю нову форму, доки я не подую ще раз і вас трохи збільшу (знову видихніть).

Зараз я подую востаннє, а ви станьте прямо (голосно видихніть). Тепер ви – великі кулі. Намагайтеся зберегти свою форму, не рухайтесь. Комуś потрібне ще повітря? Я обходитиму вас і наповнюватиму ваші руки додатковим повітрям, доки не побачу красиві, тугі кулі. (Обійдіть дітей зі словами: «І тобі я ще даю повітря, і тобі...»).

А тепер можемо зменшити кульки. Слухайте шум повітря, що виходить з кульки. Коли почуєте цей звук, станьте трохи менше. Якщо звук припиниться, замріть і не рухайтесь. (Видавайте легке «пссс...», щоб діти зрозуміли, що з них виходить повітря). Потім знову «пссс...» – тепер ви ще трохи менші, «пссс...» – тепер ви ще трохи менші, «пссс...» – тепер ви ще трохи менші...

Тепер лягайте на підлогу. У вас більше не залишилося повітря. Я підійду до кожного із вас і перевірю, чи справді все повітря з вас вийшло. Пройдіть від дитини до дитини, і якщо ви бачите, що у когось залишилися напруженими плечі або коліна, зверніться до неї: «Я допоможу тобі випустити звідси повітря, щоб ти зміг / змогла лежати на підлозі більш розслаблено та легко». (Ніжно торкніться потрібної частини його тіла, вимовляючи «псссс...»).

2. ДИХАЛЬНІ ВІДЕОВПРАВИ

<https://www.youtube.com/watch?v=bmOPmkcOAT0>

<https://youtu.be/0cXenn9nGwA>

<https://www.youtube.com/watch?v=6xJhu6OTZy4>

https://www.youtube.com/watch?v=P_OZ5X0YMfY

<https://youtu.be/3Md8RJpWcs8>

<https://youtu.be/Up357VIW2ns>

https://drive.google.com/file/d/1N_jh3IPPuDvsUCUGDTGx4u8GnCO15UUj/view

iew

<https://www.youtube.com/shorts/qpxelscUJCg>

3. ПСИХОГІМНАСТИЧНІ ВПРАВИ

1. Психогімнастика «Сонце».

Кожен день сходить сонце, щоб обігріти всю землю. Усі раді сонечку! Але поки воно спить. Ніч добігає кінця. Сторож-місяць пішов відпочивати і по дорозі постукав до сонечка, щоб воно прокидалося. Почуло воно, що у двері постукали, розплющило свої очі, а на вулиці темно. Не хочеться вставати. Сонечко позіхнуло і знову міцно заплющило свої очі. Але час не чекає, потрібно будити Землю. Сонечко потягнулося і встало з ліжка. Умило оченята, ротик, щічки, взяло гребінець і розчесало свої золоті промінчики. Промінчики розпрямилися, яскраво засяяли. Сонечко розправило своє платтячко і вийшло на небо. Вдихнуло свіже повітря й усміхнулося всім.

2. Психогімнастика «Тренуємо емоції».

Учитель просить дитину насупитися, як осіння хмаринка, злий чоловік, сердитий дядько; усміхнутися, як хитра лисиця, кіт на сонечку, сонечко; показати, як злякався заєць вовка, малюк, який заблукав у лісі, кошени, на якого гавкає собака; показати, як втомився мураха, який тягнув велику паличку, людина, яка підняла щось важке.

3. Психогімнастика «Зайчики та слоники».

Спочатку вчитель пропонує дитині бути несміливим зайчиком. Що робить зайчик, коли відчуває небезпеку? (*Тремтить*). Покажи: пригинає вушка, намагається бути меншим, стати непомітнішим, лапки та хвостик трусяться. (*Дитина повторює*). Покажи, що відчуває зайчик, коли чує кроки людини, що він робить? (*Тікає. Дозвольте дитині втекти в інший бік кімнати*). А що робить зайчик, коли чує вовка? (*Дозвольте дитині десь сховатися*).

А тепер ми будемо слониками. Сильними, сміливими. (*Покажіть дитині, як безстрашно, вільно ходять слони, а дитина повторює*). Що слони роблять, коли бачать людину? Бояться? Ні. Вони дружать із людиною і спокійно йдуть далі. (*Робимо це разом*). Що роблять слони, коли бачать тигра? Не бояться. (*Вчитель із дитиною показує сміливого слона*).

Після вправи вчитель обговорює із дитиною, ким їй сподобалося бути найбільше.

4. Пальчикова гімнастика.

Вчитель пропонує за допомогою пальчиків показати, як руки «стрибають», «радіють», «штовхаються», «кусаються», «тремтять», «бояться», «перемагають».

5. Ігри з гудзиками.

Учитель пропонує дитині пограти з гудзиками: занурити пальці, зробити «гудзиковий дощ», обрати однакові гудзики, найкращий гудзик, описати його.

6. Вправа «Ласкаві лапки».

Вчитель добирає 6-7 дрібних предметів різної фактури: шматочок хутра, пензлик, скляний флакон, намисто, вату тощо. Все це викладає на стіл та пропонує дитині оголити руку по лікоть, пояснюючи, що по руці ходитиме «звірятко» і торкатиметься лагідними лапками. Дитині треба із заплющеними очима вгадати, яке «звірятко» торкається до руки (відгадати предмет). Дотики мають бути погладжувальними, приємними.

Варіант гри: «звірятко» буде торкатися щоки, коліна, долоні. Можна помінятися з дитиною місцями.

7. Вправа «Сніговик».

Діти перетворюються на сніговиків: встають, розводять руки в сторони, надувають щоки і протягом 10 секунд утримують таку позу. Вчитель каже: «*А тепер визирнуло сонечко, його теплі промені торкнулися сніговика і він почав танути*». Діти поступово розслабляються, присідають навпочіпки та лягають на підлогу.

4. ВІДЕОПРАВИ НА ЗНЯТТЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО НАПРУЖЕННЯ, СТРЕСУ, ТРИВОГИ

https://youtu.be/1g6Izo9_Eks

<https://www.youtube.com/watch?v=npjmTX3C1YU>

<https://www.youtube.com/watch?v=O7jXI62xieo>

<https://www.youtube.com/watch?v=lxV4-3sneEA>

<https://www.youtube.com/watch?v=01E06OVZ4hw>

<https://youtu.be/4HSzUdEVaN8>

<https://www.youtube.com/watch?v=gW6lhd8tj8Y>

<https://youtu.be/CqUMukM-p>

https://youtu.be/N_Mtl5jI7nM

5. ТІЛЕСНІ ТЕХНІКИ БОРОТЬБИ ЗІ СТРЕСОМ ДЛЯ ДІТЕЙ

1. *Обійми і погойдай.*

Дитина сідає на підлогу. За нею сідає дорослий (обов'язково за згодою дитини) і обіймає, пригортає дитину до себе легенько погойдує її. Під час погойдування спробуйте передати дитині свою любов, заспокоїти її, передати їй почуття захищеності, потрібності.

2. *Самообійми.*

Покладіть одну руку під пахву другої, а другою рукою обхопіть себе так, щоб долоня лежала на плечі. Обіймаючи себе таким чином, ви добре відчуваєте власні межі: «де я починаюся і де закінчуюся».

3. *Гра «Я малюю, а ти відгадай».*

На спині дитини малюємо пальцем геометричні фігури, цифри, літери, а дитина має відгадати.

Складніші варіанти:

1) трое дітей, а на їх спинах – приклад (на додавання, віднімання...), слово (у кожної дитини по одній літері, відповідно може бути і більше дітей);

2) називаєте колір, яким ви «малюєте» і тоді це вже може бути певний предмет чи об'єкт (сонце, квітка, будинок...).

4. *Гра «Почухай спинку».*

Діти стають у шеренгу, повертаються праворуч. За сигналом вчителя потрібно:

- розтерти долонями плечі дитини, що стоїть попереду;
- «місити тісто» (ребром долоні робити погладжувальні рухи);
- виконати «рейки» (ребром долоні провести зверху вниз по спині);
- виконати вправу «Дощик» (подушечками пальців постукувати по спині).

6. ВПРАВИ НА ЗНЯТТЯ М'ЯЗОВОГО НАПРУЖЕННЯ

1. *Гра «Котик».*

Діти сидять на килимку. Під спокійну музику вони показують, як котик ніжитья на сонечку, як потягується, як миє личко, дряпає кігтиками тощо.

2. *Гра «Добра тварина».*

Діти стають у коло й беруться за руки. Вчитель тихим, загадковим голосом говорить: *«Ми – одна велика, добра тваринка. Давайте послухаємо, як вона дихає. А тепер подихаємо разом. На вдих робимо крок уперед, на видих – крок назад... Так не тільки дихає тварина, так б'ється її серденько: чітко й рівно. Стук – крок уперед, стук – крок назад... Наша тваринка має добре серденько, нам усім стало тепло й затишно біля неї».*

3. *Вправа «Пташка махає крильцями».*

Дитині потрібно підняти руки вгору і виконати махи руками.

4. Вправа «Струсимо водичку з рук».

Дитині пропонують потрусити розслабленими кистями рук, начебто струшуючи краплі води. Нахилити голову вперед, назад, праворуч, ліворуч, а потім виконати декілька кругових обертів головою спочатку в один бік, потім – в інший. Повільно похитати розслабленими руками.

5. Вправа «Кулачки-силачі».

Пальці рук під рахунок до 5 із силою стиснути в кулачки, на рахунок 5 розтиснути, струснувши кисті рук, при цьому зосередити увагу дитини на тому, як пальчикам приємно відпочивати.

7. ВІДЕОВПРАВИ НА ЗНЯТТЯ М'ЯЗОВОГО НАПРУЖЕННЯ

<https://www.youtube.com/watch?v=Womj0IffC6o>

<https://www.youtube.com/watch?v=skDIOUuGXFE>

<https://www.youtube.com/watch?v=01E06OVZ4hw>

<https://youtu.be/2kvZogkb-fs>

<https://youtube.com/shorts/aCJjPWqWx1Q?feature=share>

<https://www.youtube.com/watch?v=xM8D4LDvKlw>

<https://www.youtube.com/watch?v=Yq18upMFTcs>

<https://www.youtube.com/watch?v=Lf0YdjKvGHM>

<https://www.youtube.com/watch?v=qxNtumJPBOg>

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=iQF01hfh0dA>

<https://www.youtube.com/watch?v=aMGQtiQUdka&t=21s>

<https://www.youtube.com/watch?v=6po0yvvsy0xQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=asDUmTIY984>

<https://www.youtube.com/watch?v=hTvXyVxKmqE>

<https://www.youtube.com/watch?v=ogZNpsJLBN4>

➤ ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС СИГНАЛУ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ [76]

✓ Діти по-різному реагують на сигнал повітряної тривоги – досвід реагування в дітей може бути різним. Наприклад, коли звучав сигнал оповіщення про тривогу, діти завжди залишалися вдома з дорослими; були в сільській місцевості / за кордоном, де такого сигналу не було; мали травмувальні переживання, пов'язані з повітряною загрозою.

✓ У стресовій ситуації діти в групі поведуться нетипово – можуть демонструвати нетипові поведінкові реакції на загрозливу ситуацію: сміятися, плакати, ховатися, хаотично бігати, метушливо збирати / пакувати свої речі, писати повідомлення у телефоні, дзвонити батькам / родичам тощо. Психологічний ефект зараження в групі може підсилювати або, навпаки, нівелювати такі прояви.

Аби попередити неочікувані ситуації, варто обговорити план з дітьми наперед. Краще повправлятися в послідовності дій на випадок сигналу оповіщення про тривогу. Наприклад, залишити всі речі, які є на парті, а з собою взяти лише телефон / воду у свій рюкзак.

У рюкзаку завжди має залишатися пляшка води, кілька цукерок (якщо дитина має проблеми з цукром; також це допоможе впоратися з відчуттям голоду).

Це важливо також тому, що в деяких дітей у стресовій ситуації можуть проявитися «хибні» сигнали шлунково-кишкового тракту: нудота, біль у животі або відчуття голоду, спраги. Такі сигнали зазвичай мають психосоматичну природу і є захисною реакцією психіки на загрозову ситуацію. Можуть також спостерігатися посилені відчуття з боку сечовидільної системи. Варто пам'ятати, що чим менша дитина, тим яскравішими будуть такі прояви, тому потрібно бути готовими до них і розуміти їхню природу.

✓ Дітям може бути некомфортно в замкненому просторі сховища – серед дітей можуть бути такі, які дискомфортно почуваються в тісних приміщеннях без вікон, із зачиненими на замок дверима.

До таких реакцій дитини потрібно бути готовими і знати, як реагувати. Наприклад, можна мати при собі заздалегідь підготовлений ліхтарик, знати декілька простих вправ на релаксацію, розмістити дитину ближче до виходу, де доступ повітря кращий.

1. АЛГОРИТМ ДІЙ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ

Коротко та чітко скажіть, що всім потрібно йти в укриття, яке розташоване ... (чітко вкажіть, де саме).

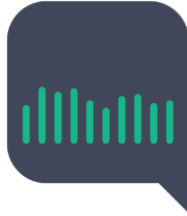
Нагадайте дітям про воду, телефон, особисті речі.

Зосередьте свою увагу на тих, хто, можливо, запанікував. Підійдіть до них, візьміть за руку. Будьте поруч з ними фізично.

Увесь час говоріть із дітьми. Повідомляйте їм про те, що саме ви робите. Такі інструкції повернуть їх до реальності та знизять рівень тривоги.

НІКОЛИ не підвищуйте голос, навіть коли відчуваєте роздратування через те, що хтось із дітей уповільнюється.

Після того як прозвучить сигнал про відбій тривоги, **ОБОВ'ЯЗКОВО** подякуйте дітям і собі за те, що впоралися з цією ситуацією, що всі продемонстрували власну силу, повелили себе обережно й відповідально.

2. АЛГОРИТМ ДІЙ ПІД ЧАС ТРИВОГИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В ОНЛАЙН-РЕЖИМІ

Акцентуйте увагу дітей на тому, що вони повинні піти в безпечне місце, визначене їхніми родинами, і повідомити батькам або іншим відповідальним дорослим.

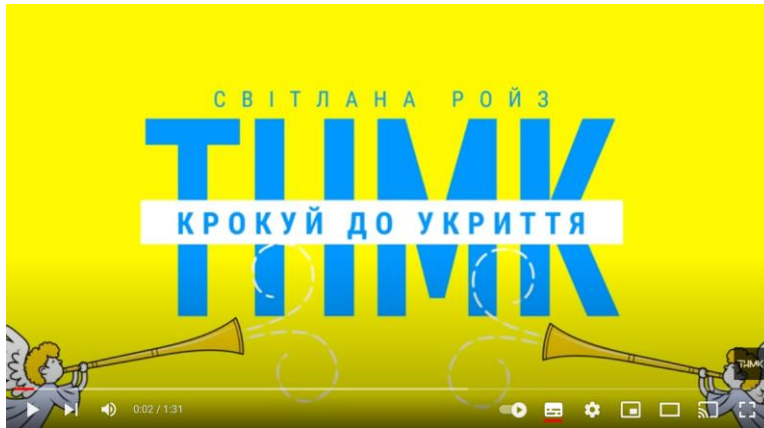
Попросіть повідомити вам, якщо після сигналу тривоги дитина залишається вдома сама і не прямує до сховища.

Наголосіть на тому, що після сигналу «Відбій повітряної тривоги» діти повинні повернутися на заняття відповідно до розкладу.

3. ПІСНЯ-ПРАКТИКУМ ДЛЯ ДІТЕЙ «КРОКУЙ ДО УКРИТТЯ»

https://www.youtube.com/watch?v=DxS_dV9T55U

4. ПАМ'ЯТКА БЕЗПЕКИ В УКРИТТІ (від дитячого психолога Світлани Ройз) [69]

✓ Пояснити сигнали сирени: «Коли ти чуєш звук сирени – це означає, що наша армія поряд, вона виявила небезпеку й бореться з нею; про нашу безпеку дбають.»

✓ Запевняти дитину, що зараз ми в безпеці: «Я з тобою», «Я доросла, я тебе захищу», «У нас є план», «Я знаю, що робити», «Дивися, скільки людей разом і як наша армія нас захищає».

✓ Не соромити за страх, дозволяти виявляти будь-які емоції.

✓ Не порівнювати з іншими, навпаки – бадьорити: «Ти молодець», «Ти гарно справляєшся».

✓ Перемішуючись в укриття, узяти із собою іграшку, улюблену річ.

✓ Робити будь-які вправи, що пускають у дію тіло: розтягування, потягування тощо; спрямовувати рух – стрибати в класики, стрибати, сидячи, разом співати, грати в ігри.

✓ Звертатися на ім'я.

✓ Привертати увагу – щоби зустрітися поглядом.

✓ Попросити дихати разом: вдих – видих.

✓ Попросити порухувати, скільки людей у зеленому (червоному). Дати воду.

✓ Якщо тремтить – попросити напружити м'язи ще сильніше, а потім потягнутись, розтанути, мов сніговик.

✓ Якщо дитина бліда, розгойдується, не реагує на контакт – розтерти руки, мочки вух, дати шоколад і солодкий чорний чай, звертатися на ім'я, говорити «я поруч».

ПІД ЧАС СТРЕСУ ТА ПАНІКИ

- ✓ Дихання – під час дихання видих має бути довшим, ніж вдих.
- ✓ Тремтіння – це нормально, не треба його зупиняти, це природна регуляція.
- ✓ Під час гучних сирен – співайте.
- ✓ Заземлення – подивіться на свої ноги, зробіть переكاتи стопою, натягніть, розімніть пальці ніг, відчуйте, як ви спираєтесь спиною, сідницями на нерухому опору.

ПАНІЧНА АТАКА

- ✓ Покладіть руку на живіт, на 3 пальці нижче сонячного сплетіння, та постукайте по цьому місцю.
- ✓ Потріть кінчик носа.
- ✓ Надавіть несильно на очні яблука з двох боків.
- ✓ Якщо є де лягти, ляжте на спину і зробіть рухи ногами – як велосипедні.
- ✓ Сконцентруйтеся на диханні: одну руку складіть як човник і накрийте нею губи, іншу руку покладіть на живіт. Видих – рука йде вниз до грудей, вдих – рука підіймається до рота.
- ✓ Вода з содою – гаряча вода й одна чайна ложка соди.
- ✓ Зробіть один-два ковтки, більше не треба. Змашуйте губи, сполощіть рот водою.
- ✓ Витягуйте якомога далі язика, намагаючись торкнутися грудної клітки.
- ✓ Подивіться вправо, не повертаючи голови, якомога далі на 15-20 секунд, потім переведіть погляд прямо, потім подивіться вліво якомога далі, потім знову прямо.
- ✓ Розітріть тіло.
- ✓ Точка паніки – між підмізинним пальцем та мізинцем, розітріть цю точку.
- ✓ Покладіть руки на ребра, відчуйте, як вони при диханні розширюються, підіймаються.
- ✓ Розітріть руки, прикладіть до нирок.
- ✓ Робіть будь-яку дію з перелічених, всі не потрібно.

ЯКЩО ШОК У ЛЮДИНИ, ЩО ПОРУЧ

- Ти мене бачиш? Кивни.
- Мене звати...
- Як мене звати?

- Я тобі допоможу.
- Як тебе звати?
- Дихай зі мною.
- Куди ти йшов, що робив (нам важливо відновити ланцюжок подій) ти почув звук? Побачив щось?
- Сьогодні все закінчилося.
- Зараз ти в безпеці.
- Не питати про емоції.
- Не обіймати.
- Пояснити, що всі реакції зараз – це нормально.
- Якщо людина у ступорі – дати щось стиснути в руках.
- Дати в руки пляшку-чашку з водою (щоб людина сама діяла).
- Як ти раніше справлявся зі стресом? Ти зараз справляєшся!
- Було дуже складно, але ти впорався.
- Розтерти тіло.
- Стимулювати будь-яку дію.

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ З ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Змістовий модуль 1. Навчально-методична робота

1. Вивчення й аналіз основних освітніх документів, які регламентують роботу в початковій школі:

- законодавчих актів, що визначають діяльність закладів освіти, зокрема Конституції України, Закону України «Про освіту», Конвенції про права дитини тощо;

- нормативно-правових актів, інструктивно-методичних матеріалів, що визначають зміст і завдання освітньої роботи в початковій школі загалом та особливості викладання іноземної мови зокрема;

- змісту й вимог Державного стандарту початкової освіти, Типових освітніх програм для 1-2 та 3-4 класів,

- рекомендованих підручників із англійської мови для 1-4 класів;

- методичних рекомендацій в 1-4 класах у поточному навчальному році;

- методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-2, 3-4 класів;

- нормативних документів із питань безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу;

- річного плану роботи закладу освіти, наказів адміністрації закладу освіти щодо організації та планування освітнього процесу в початковій школі.

2. Ознайомлення з освітньою роботою на уроці англійської мови в початковій школі, характером освітнього процесу з іноземної мови в 1-4 класах ЗЗСО, з роботою вчителя іноземної мови початкової школи.

3. Спостереження й аналіз уроків учителя англійської мови в 1-4 класах. Відвідування й аналіз уроків англійської мови, які проводять інші вчителі англійської мови ЗЗСО.

4. Підготовка та проведення пробних уроків / фрагментів уроків англійської мови в 1-4 класах з використанням різних методів, прийомів, форм і засобів навчальної роботи. Самоаналіз практичної діяльності у зошиті спостережень.

5. Участь у засіданні методичного об'єднання вчителів англійської мови; участь в обговоренні уроків і виховних заходів; участь у групових консультаціях і методичних конференціях, нарадах, семінарах.

6. Проведення індивідуальної роботи з іноземної мови з учнями початкових класів, які потребують допомоги або мають прогалини в навчанні.

7. Ознайомлення з особливостями ведення класного журналу, допомога вчителю у перевірці зошитів та оцінюванні робіт учнів.

Змістовий модуль 2. Виховна робота

1. Спостереження за організацією позакласної роботи з англійської мови в початкових класах.

2. Укладання розгорнутого плану-конспекту та проведення виховного заходу з англійської мови в початковій школі.

3. Відвідування й аналіз позакласних виховних закладів, які проводять практиканти й учителі іноземної мови ЗЗСО.

4. Гурткова робота з іноземної мови (укласти план-конспект одного заняття відповідно до календарно-тематичного планування).

5. Ознайомлення з основними формами роботи вчителя іноземної мови з батьками, підготовка теми виступу, що є актуальною в освітній діяльності молодших школярів з іноземної мови.

Змістовий модуль 3. Науково-дослідна робота

1. Вивчення передового педагогічного досвіду, накопичення методичного матеріалу, наочного та роздаткового матеріалу.

2. Підготовка доповіді з актуальних проблем початкової освіти для участі в науково-методичному семінарі, конференції та інших наукових заходах педагогічного факультету.

3. Підготовка та подання до друку статті з актуальних проблем початкової освіти за підсумками проходження практики до збірника наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / іншого наукового видання України.

4. Участь у настановній і підсумковій конференціях з навчальної педагогічної практики з англійської мови в початковій школі.

5. Оформлення та подання на перевірку звітної документації.

ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ НА ПОСАДІ ВЧИТЕЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Змістовий модуль 1. Навчально-методична робота

1. Вивчення й аналіз основних державних документів, які регламентують роботу в початковій школі:

- законодавчих актів, що визначають діяльність закладів освіти, зокрема Конституції України, Закону України «Про освіту», Конвенції про права дитини тощо;

- нормативно-правових актів, інструктивно-методичних матеріалів, що визначають зміст і завдання освітньої роботи у початковій школі;

- змісту і вимог Державного стандарту початкової освіти, навчального плану і Типових освітніх програм для 1-2 та 3-4 класів, підручників з англійської мови для 1-4 класів;

- критеріїв оцінювання досягнень учнів 1-2, 3-4 класів;

- нормативних документів із питань безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу;

- річного плану роботи закладу освіти, наказів адміністрації закладу освіти щодо організації та планування освітнього процесу в початковій школі;

- Деяких питань організації виховного процесу у 2021/2022 н. р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок: Лист Міністерства освіти і науки України від 16.07.2021 № 1/9-362;

- Професійного стандарту за професією «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти»: затв. наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23 грудня 2020 р. №2736 тощо.

2. Спостереження та аналіз уроків вчителя англійської мови початкових класів згідно з розкладом (1 тиждень проходження практики, орієнтовна кількість – 10).

3. Підготовка та проведення пробних уроків відповідно до розкладу (2 тиждень проходження практики, орієнтовна кількість – 10).

4. Підготовка та проведення залікових уроків (3-6 тижні проходження практики, орієнтовна кількість – 40).

5. Відвідування й аналіз уроків англійської мови, які проводять інші практиканти.

6. Участь у засіданні методичного об'єднання вчителів англійської мови; участь в обговоренні уроків і виховних заходів; участь у групових консультаціях і методичних конференціях, нарадах, семінарах.

7. Проведення індивідуальної роботи з англійської мови з учнями початкових класів, які потребують допомоги або мають прогалини в навчанні.

8. Ознайомлення з особливостями ведення класного журналу,

допомога вчителю у перевірці зошитів та оцінюванні робіт учнів.

9. Систематичний аналіз своєї практичної діяльності і досвіду навчально-виховної роботи у зошиті спостережень.

Змістовий модуль 2. Виховна робота

1. Реалізація виховного потенціалу освітнього матеріалу під час проведення уроків.

2. Спостереження за організацією позакласної роботи з англійської мови в початкових класах.

3. Підготовка та проведення виховного заходу з англійської мови в початковій школі з комплексним самоаналізом здійсненої роботи.

4. Відвідування й аналіз позакласних виховних закладів, які проводять практиканти й учителі іноземної мови ЗЗСО.

5. Гурткова робота з іноземної мови (провести 2 заняття відповідно до календарно-тематичного планування).

6. Ознайомлення з основними формами роботи вчителя іноземної мови з батьками, підготовка теми виступу, що є актуальною в освітній діяльності молодших школярів з іноземної мови.

Змістовий модуль 3. Науково-дослідна робота

1. Вивчення передового педагогічного досвіду, накопичення методичного матеріалу, наочного та роздаткового матеріалу.

2. Підготовка доповіді з актуальних проблем початкової освіти для участі в науково-методичному семінарі, конференції та інших наукових заходах педагогічного факультету.

3. Підготовка та подання до друку статті з актуальних проблем початкової освіти за підсумками проходження практики до збірника наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / іншого наукового видання України.

4. Участь у настановній та підсумковій конференціях з виробничої педагогічної практики на посаді вчителя англійської мови початкової школи.

5. Оформлення та подання на перевірку звітної документації.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

з _____

назва практики

студента/студентки _____ курсу _____ групи
спеціальності 013 Початкова освіта (за ОПП «Початкова освіта»)

прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти

База практики: _____

Термін практики: з _____ 20__ року по _____ 20__ року

Керівники практики:

від фахової кафедри¹ _____

оцінка

підпис

від бази практики² _____

оцінка

підпис

Кам'янець-Подільський – 20_____

1. Остаточну оцінку виставляє керівник практики від фахової кафедри.
2. Зазначається прізвище, ім'я та по батькові керівника практики, призначеного у ЗЗСО.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА ПРАКТИКИ

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет

ЩОДЕННИК

вид і назва практики

прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти

Кафедра теорії та методик початкової освіти

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма Початкова освіта

_____ курс, група _____

20_ / 20_ н.р.

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики								Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Участь у настановній конференції на факультеті (мета, завдання, зміст практики, вимоги до ведення документації).	+								
2.	Ознайомлення із ЗЗСО, прикріплення студента до вчителя іноземної мови початкової школи, ознайомлення з планами роботи вчителя-предметника, класними документами. Складання індивідуального плану проходження практики.	+								
3.	Вивчення плану й графіка засідань роботи методичного об'єднання вчителів іноземної мови школи.	+								
4.	Вивчення календарного планування з іноземної мови для 1-4 класів на весняний семестр.	+								
5.	Вивчення плану проведення виховних заходів з іноземної мови в школі на період практики.	+								
6.	Спостереження й аналіз уроків (1-4 класи), які проводить учитель, інші вчителі, інші студенти-практиканти.	+	+	+	+					
7.	Проведення фрагментів уроків / пробних уроків.									
8.	Проведення залікових уроків.									
9.	Планування та проведення виховного заходу в класі.									
10.	Гурткова робота з іноземної мови.									
11.	Науково-дослідна робота.									

Керівники практики:
від закладу вищої освіти

від ЗЗСО, організації, установи

Орієнтовні зразки робочих записів у щоденнику під час практики

Дата

Взяла участь у настановній конференції.

Ознайомилася із закладом загальної середньої освіти, режимом роботи початкової школи, прикріплена до вчителя англійської мови початкової школи _____, ознайомилася з планами роботи вчителя-предметника, класними документами.

Склала індивідуальний план проходження практики. Оформляла щоденник практики, зошит спостереження.

Дата

Вивчила календарне планування на час практики, склала графік проведення фрагментів уроку.

Відвідувала всі уроки вчителя-предметника, а також інших учителів англійської мови початкової школи.

Дата

Самостійно провела фрагмент уроку у 2-А класі.

Відвідала уроки в 4 класах; у процесі спостереження звертала увагу на шляхи реалізації на них виховної мети.

Вчилася оформляти журнал; вивчала вимоги до перевірки учнівських письмових робіт.

Дата

Розписати дати відвідування уроків у початковій школі, проведення уроків і виховних заходів.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗОШИТА СПОСТЕРЕЖЕНЬ ЗА ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ ІЗ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет

ЗОШИТ СПОСТЕРЕЖЕНЬ

за освітнім процесом із англійської мови

в _____
(заклад загальної середньої освіти)
студента/студентки _____ курсу _____ групи
спеціальності 013 Початкова освіта (за ОПП «Початкова освіта»)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін проходження практики: з _____ по _____ 20__ року

Оцінка _____

Керівник практики: _____
оцінка підпис

Кам'янець-Подільський – 20____
Орієнтовний зразок оформлення зошита спостережень за освітнім процесом із англійської мови в початковій школі

Прізвище, ім'я, по батькові вчителя англійської мови
Класи, списки учнів
Розклад уроків

Понеділок, _____

	Зміст роботи	Психолого-педагогічні спостереження	Примітки
1.	Настановна конференція.	Завдання на період практики. Розподіл студентів у ЗЗСО.	
2.	Знайомство із ЗЗСО.	Вивчення режиму роботи школи, її керівного складу.	
3.	Закріплення за вчителем англійської мови.	Знайомство з учителем англійської мови, ознайомлення з розкладом, за яким працює вчитель.	Закріплена за вчителем англійської мови _____
4.	Опрацювання календарних планів.	Ознайомлення з календарним плануванням для _____ класів на період практики.	
5.	Аналіз уроку в _____ класі.	Аналіз уроку (за схемою).	

Вівторок, _____

	Зміст роботи	Психолого-педагогічні спостереження	Примітки
1.	Урок англійської мови в _____ класі. <i>Тема уроку:</i> <i>Мета:</i> <i>Обладнання:</i> ...	Організація класу, оголошення теми й мети уроку. Актуалізація опорних знань. Мовленнєва розминка	Клас вміло організовано до роботи. Вдало продумана бесіда активізувала увагу школярів. Мовленнєва розминка налаштувала на

2.	Підготовка до проведення пробного уроку в _____ класі	<p>Вибір теми.</p> <p>Консультація з учителем.</p> <p>Аналіз підручника.</p> <p>Опрацювання посібників, методичної літератури тощо.</p>	спілкування іноземною мовою.
----	---	---	------------------------------

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Зразок оформлення титульної сторінки звіту практиканта

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

ЗВІТ

**про виконання програми навчальної педагогічної практики з
англійської мови в початковій школі / виробничої педагогічної практики
на посаді вчителя англійської мови початкової школи
здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
_____ форми навчання
(денної, заочної)
спеціальності 013 Початкова освіта**

прізвище, ім'я, по батькові

Курс/семестр _____

Кількість годин/кредитів ECTS _____

База практики _____

назва закладу загальної середньої освіти

Термін практики _____

Кам'янець-Подільський – 20____

Орієнтовний зразок оформлення звіту про виконання програми практики

Звіт

про виконання програми навчальної педагогічної практики з англійської мови в початковій школі / виробничої педагогічної практики на посаді вчителя англійської мови початкової школи

З «__» «_____» 20_ року по «__» «_____» 20_ року проходила навчальну педагогічну практику з англійської мови в початковій школі / виробничу педагогічну практику на посаді вчителя англійської мови початкової школи в (назва закладу загальної середньої освіти, класу, ПБ вчителя англійської мови).

Звіт повинен містити:

- мету і завдання практики, які стояли перед здобувачем;
- зміст діяльності здобувача-практиканта за період проходження практики;
- ступінь виконання запланованих завдань відповідно до індивідуального плану та завдань практики;
- висновки та пропозиції.

Орієнтовні питання, на які необхідно звертати увагу при складанні звіту:

I. Навчально-методична робота

- Які нормативні документи, що регламентують роботу початкових класів Нової української школи, вивчили?
- Які документи, що характеризують освітній процес з іноземної мови, опрацювали?
- Які уміння здобули в роботі з класним журналом, щоденником та учнівськими зошитами?
- З якою новою для Вас психолого-педагогічною та методичною літературою ознайомились? Вказати назви джерел і прізвища авторів, їх цінність і актуальність для підвищення педагогічної майстерності.
- Яку участь у роботі педагогічних рад, методичних секцій та об'єднань взяли? Вкажіть теми і проблеми, які обговорювались на засіданнях.

Спостереження та аналіз уроків:

- Скільки уроків і в яких класах Ви відвідали й проаналізували?
- Чи функціонує у школі гурток англійської мови? Вкажіть тематику

та форми проведення занять.

➤ Які елементи досвіду навчально-виховної роботи вчителів стали Вашим педагогічним надбанням?

Проведення уроків:

➤ Скільки уроків Ви провели (пробних і залікових)? Подайте їх короткий самоаналіз.

➤ Яку наочність, дидактичний матеріал виготовляли, використовували під час проведення уроків і з якою метою?

➤ Які мультимедійні засоби застосовували під час проведення уроків і з якою метою?

➤ Чи задоволені Ви якістю проведених уроків?

➤ Які труднощі Ви відчували при підготовці та проведенні уроків?

➤ Які методичні прийоми, методи та методики Ви використали при проведенні уроків і плануєте використовувати в майбутньому?

➤ Як Ви оцінюєте якість своїх теоретичних знань з педагогіки, психології, предметів Вашого фаху, вмінь використовувати їх у процесі педагогічної діяльності? Що необхідно здійснити для їх удосконалення?

➤ Яку методичну допомогу Ви хотіли б отримати надалі?

II. Виховна робота

➤ Як реалізовували виховний потенціал освітнього матеріалу під час проведення уроків англійської мови?

➤ Які виховні години, заходи відвідали? Вкажіть теми та мету. Коротко проаналізуйте.

➤ Які виховні години провели самостійно? Яка їх була мета? Які базові якості особистості молодшого школяра виховували в урочний та позаурочний час?

➤ Хто з учнів класу вимагав особливої уваги? Як Ви вирішували цю проблему? Яку індивідуальну роботу проводили?

➤ Опишіть, в чому полягала Ваша робота з батьками молодших школярів?

➤ Які конкретні завдання з організації виховної роботи зі здобувачами початкової освіти Ви реалізували?

➤ Який виховний захід провели? Дайте стислий його самоаналіз.

III. Науково-дослідна робота

➤ Який передовий педагогічний досвід, чію професійну діяльність вивчали? Дайте стислий опис.

- Які спостереження (опитування, експерименти, анкетування) з дослідницької проблеми провели?
- На яку тему підготували тези / статтю, текст доповіді до наукової конференції?

IV. Висновки та пропозиції

- Позитивне в проходженні педагогічної практики, сформовані компетентності. Що сподобалось, вразило, запам'яталося, здивувало найбільше?
- Труднощі при виконанні програми практики. Чи вдалося повністю реалізувати всі поставлені завдання? Чому? Які?
- Пропозиції щодо підготовки, організації й проведення практики.

Дата

*Підпис
здобувача*

Керівник практики
від закладу загальної середньої освіти

ПІБ вчителя АМ

*(відмінно, добре, задовільно)
Оцінка*

Підпис

Керівник практики
від кафедри теорії та методик початкової освіти

ПІБ

Загальна оцінка

Підпис

* Для виробничої педагогічної практики на посаді вчителя англійської мови початкової школи додати:

Керівник практики
від кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

ПІБ

Оцінка

Підпис

Керівник практики
від кафедри психології освіти

ПІБ

Оцінка

Підпис

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ АНАЛІЗУ /
САМОАНАЛІЗУ УРОКУ (ВИХОВНОГО ЗАХОДУ)**

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет

АНАЛІЗ / САМОАНАЛІЗ УРОКУ (ВИХОВНОГО ЗАХОДУ)

англійської мови,
проведеного вчителем англійської мови

_____ *прізвище особи, який проводить урок*

у _____ класі _____

ЗЗСО

«_» _____ 20__ року

Аналіз виконала _____, _____ група
прізвище здобувача, який виконав аналіз

Оцінка: _____

Методист: _____ / _____ /
підпис прізвище, ініціали

Кам'янець-Подільський – 20__

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ КОНСПЕКТУ
ПРОБНОГО / ЗАЛІКОВОГО УРОКУ**

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

**КОНСПЕКТ ПРОБНОГО / ЗАЛІКОВОГО УРОКУ
З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ,**

проведеного студентом/кою ____ курсу ____ групи
спеціальності 013 Початкова освіта

прізвище, ім'я, по батькові

у ____ класі _____

ЗЗСО

« ____ » _____ 20__ року

Оцінка: _____ Вчитель англійської мови ЗЗСО _____

Оцінка: _____ Керівник практики від кафедри теорії та методик
початкової освіти _____

Кам'янець-Подільський – 20__

* Конспект пробного уроку підписує та оцінює тільки вчитель англійської мови ЗЗСО

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ КОНСПЕКТУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

КОНСПЕКТ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ НА ТЕМУ

_____ ,

проведеного студентом / кою ____ курсу ____ групи
спеціальності 013 Початкова освіта

_____ *прізвище, ім'я, по батькові*

у ____ класі _____

ЗЗСО

« ____ » _____ 20__ року

Оцінка: _____ Вчитель англійської мови ЗЗСО _____

Оцінка: _____ Керівник практики від кафедри теорії та методик
початкової освіти _____

Кам'янець-Подільський – 20__

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ МАТЕРІАЛІВ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ**

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ,

виконаної студентом / кою _____ курсу _____ групи
спеціальності 013 Початкова освіта

_____ *прізвище, ім'я, по батькові*

у _____ класах _____
ЗСО

з _____ по _____ 20__ року

Оцінка: _____ Керівник практики від кафедри теорії та методик
початкової освіти _____

Кам'янець-Подільський – 20__

ПАМ'ЯТКА ПРАКТИКАНТУ

1. Настановна конференція.
2. Перший тиждень:
 - а) ознайомлення із ЗЗСО, 1-4 класами, розкладом уроків і дзвінків;
 - б) опрацювання календарних планів роботи, плану виховної роботи, вивчення документів, НМК, із якими працює вчитель-предметник;
 - в) оформлення щоденника практики, складання індивідуального плану роботи;
 - г) спостереження й аналіз уроків англійської мови в 1-4 класах учителя-предметника.
3. Другий-третій тижні (виробнича педагогічна практика на посаді вчителя англійської мови початкової школи – другий-п'ятий тижні) – спостереження й аналіз уроків АМ в 1-4 класах учителя-предметника, проведення фрагментів уроків / пробних уроків / залікових уроків у початкових класах, взаємовідвідування, проведення виховного заходу, гурткова робота, виховна робота з дітьми під час перерви і в позаурочний час, проведення індивідуальних бесід із батьками.
4. Упродовж останнього тижня оформити документацію відповідно до вимог, зазначених у програмі практики.
5. Документацію здати в кабінет із практики протягом трьох днів.
6. Підготувати виступ. Стежити за оголошенням щодо дня захисту практики.

НА ПІДСУМКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТИ ВИСТУПАЮТЬ ЗА СХЕМОЮ:

1. Назва ЗЗСО, його тип та специфіка роботи. Прізвища, імена, по батькові адміністрації школи, вчителя англійської мови в початкових класах. Прізвища студентів, які проходили практику в цій установі.
2. Зміст завдань практики. Перелік та зміст кожного напрямку практичної діяльності студентів, характеристика проведених фрагментів уроків / пробних уроків / залікових уроків, виховного заходу.
3. Знання та вміння, які вдалося реалізувати на практиці. Успіхи та труднощі під час проходження практики.
4. Самооцінка педагогічної діяльності здобувача вищої освіти під час проходження практики.
5. Пропозиції щодо змін, вдосконалення проведення практики.
Доцільно підготувати виступ з використанням електронної презентації.

ОХОРОНА ПРАЦІ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

➤ ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Загальні положення.

1.1. Практика є невід'ємною складовою частиною процесу професійної підготовки студентів в Університеті та проводиться на оснащених відповідним чином базах Університету.

1.2. Практика студентів Університету проводиться на базах, які мають відповідати вимогам нормативно-правових актів з охорони праці.

1.3. Студенти можуть бути направлені на практику тільки на ті бази, з якими Університет завчасно уклав договір на її проведення за встановленою формою.

1.4. До початку проведення практики повинно бути проведено обстеження робочих місць студентів-практикантів відповідальними за організацію проведення практики особами.

1.6. Обов'язковою умовою допущення студентів до проходження практики є проходження ними вступного інструктажу з охорони праці під час трудового і професійного навчання та оформлення його у бланку реєстрації з підписами особи, яка проводила інструктаж, та особи, яку інструктували.

2. Вимоги безпеки під час практики.

2.1. Під час прибуття на базу практики студент-практикант повинен отримати вступний інструктаж з охорони праці та первинний інструктаж на робочому місці та поставити підпис у відповідних журналах інструктажу.

2.2. Студент має бути ознайомлений з тим, що під час виконання професійних обов'язків на нього можуть впливати такі шкідливі або небезпечні чинники, як:

- висока психофізіологічна напруга;
- висока концентрація уваги;
- небезпека ураження електрострумом;
- небезпека виникнення загорань та пожеж;
- порушення параметрів мікроклімату, передбачених для навчальних приміщень;
- довготривалі статичні навантаження.

2.3. Студент-практикант повинен виконувати тільки ту роботу, яка йому доручена згідно з програмою практики.

2.4. У разі притягнення практиканта до робіт, які не передбачені програмою практики, йому слід негайно доповісти про це керівнику практики.

3. Під час практики не допускається:

3.1. Не виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку установи, зокрема запізнюватися на роботу.

3.2. Пропускати або не проводити визначені програмою практики уроки та зривати освітній процес.

3.3. Залишати робоче місце без дозволу керівника практики, учителя, директора ЗЗСО.

3.2. Відволікати від роботи педагогічних працівників, які його оточують, заважати освітньому процесу.

3.3. Залишати учнів, з якими він проводить навчальні заняття, позакласну діяльність, без нагляду.

3.4. Під час занять у навчальному кабінеті виконувати роботу, яка не передбачена розкладом і планом занять.

3.5. У процесі виникнення недоліків у роботі обладнання та приладів (комп'ютера, ксерокса, побутових приладів тощо) самостійно або разом з учнями їх ліквідувати, натомість негайно повідомити керівника закладу, учителя та припинити роботу до усунення недоліків.

3.6. Під час встановлення порушень вимог охорони праці в приміщенні для занять, розпочинати чи продовжувати роботу з учнями до усунення недоліків, які загрожують їхньому життю та здоров'я, зобов'язаний повідомити керівника закладу освіти про причини відміни занять у кабінеті.

3.7. Виконувати будь-які види ремонтних робіт на робочому місці учня чи в приміщенні. Ремонт виконується спеціально підготовленим персоналом закладу (електромонтером, слюсарем, електромеханіком).

4. Студент-практикант зобов'язаний:

4.1. Уживати заходи дисциплінарного впливу до учнів, які свідомо порушують правила безпечної поведінки під час занять.

4.2. Повідомляти керівника закладу про недоліки в забезпеченні охорони праці, які знижують рівень безпеки життєдіяльності людини (норми освітленості, травмонебезпеки обладнання, інструментів тощо).

4.3. Прийняти екстрені заходи під час погіршення стану здоров'я учня (запаморочення, втрата свідомості, кровотеча з носа тощо), надати йому необхідну першу (долікарську) допомогу та викликати медичного працівника.

4.5. Дбати про особисту безпеку, повідомляти, якщо потрібно, про погіршення стану власного здоров'я під час робочого процесу.

➤ **ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

1. Загальні положення.

1.1. Із метою забезпечення повної безпеки життя і здоров'я дітей необхідно ретельно дотримуватись техніки безпеки, санітарно-гігієнічних вимог, правил пожежної і електробезпеки, дорожнього руху, поведінки дітей на уроках, під час виконання робіт, проведення масових заходів, екскурсій і прогулянок.

1.2. Під час практики студент відповідає за життя і здоров'я дітей.

1.3. Необхідно вжити всіх заходів для усунення небезпечних ситуацій, проявляти максимум уваги до учнів.

1.4. Під час практики постійно стежити за станом здоров'я дітей, знати учнів з вадами здоров'я; у випадку захворювання дитини викликати лікаря і батьків.

1.5. Необхідно регулярно проводити з учнями різні види інструктажів про дотримання правил ТБ, БЖД під час уроків, на перервах, у позаурочний час.

1.6. Провести позакласні виховні заходи з питання безпеки життєдіяльності.

2. Забезпечення БЖД учнів у приміщеннях.

2.1. Здійснювати повсякденний нагляд за станом обладнання, меблів.

2.2. Підставки для квітів повинні бути стійкими; не дозволяється розміщувати квіти на шафах, на стінах, підвіконнях.

2.3. Не забивати цвяхи чи інші гострі предмети на рівні зросту дітей.

2.4. Необхідно здійснювати щоденне вологе прибирання і регулярне провітрювання класної кімнати; стежити за чистотою вікон, занавісок; ніщо не повинно перешкоджати доступу світла в класну кімнату.

2.5. Навчальне обладнання, знаряддя праці слід зберігати в спеціально відведених безпечних місцях.

2.6. У класі розмістити стенди з правилами пожежної безпеки та дорожнього руху.

3. Дотримання правил ТБ під час використання ІКТ.

3.1. Перед роботою провести інструктаж з ТБ на робочому місці.

3.2. Користуватись електрообладнанням дозволяється тільки за надійного заземлення корпусу.

3.3. Перед початком роботи необхідно включити систему кондиціонування повітря в приміщенні.

3.4. Необхідно правильно відрегулювати освітлення робочого місця.

3.5. На екран діти повинні дивитись під прямим кутом, а не збоку.

3.6. Під час роботи не допускаються сторонні розмови, подразнюючі

шуми.

3.7. Усі кабелі слід вставляти і виймати тільки при вимкненій апаратурі.

3.8. За появи будь-яких несправностей або запаху горілого слід повідомити відповідального за електрообладнання.

3.9. Після закінчення роботи необхідно привести в порядок робоче місце, вимкнути електропостачання.

4. Алгоритм дій для вчителів у разі проведення занять і увімкнення сигналів тривоги.

4.1. Відповідальна особа вмикає наявну систему оповіщення закладу.

4.2 Вчитель сповіщає учнів про загрозу, а батьків – про переміщення дітей до укриття.

4.3 Необхідно організувати пересування двома колонами в приміщенні класу та швидко залишити кабінет.

4.4 Для супроводу початкових класів можуть бути залучені помічники.

4.5 Для швидкого надання медичної допомоги має бути залучений медичний працівник.

4.6 Відповідальні особи після оголошення сигналу оповіщення мусять перевірити всі приміщення закладу на відсутність у них учасників освітнього процесу та працівників закладу, по завершенні перевірки прямувати до найближчого укриття.

4.7 У середині захисної споруди відповідальні особи повинні допомогти учасникам освітнього процесу швидко та спокійно зайняти місця.

4.8 Під час перебування в захисній споруді вчителі та відповідальні особи здійснюють необхідну підтримку, заходи для комфортного та спокійного перебування в укритті.

4.9 Після завершення небезпеки та оголошення про відбій тривоги, вчителі та відповідальні особи слідкують за тим, щоб вихід усіх учасників освітнього процесу з укриття здійснювався колонами або групами.

4.10 Під час переміщення до укриття необхідно врахувати наявність інклюзивних груп і класів. У випадку присутності дітей з ООП – попередньо проводити з ними навчання та бесіди, передбачити швидке та спокійне переміщення до укриття, спеціальне місце та заходи, що будуть здійснюватися в укриттях для максимального залучення до них дітей з ООП.

5. Детальний порядок дій вчителя на випадок евакуації.

5.1 негайно організуйте евакуацію дітей з будівлі школи.

5.2 Зберіть учнів і зробіть перекличку.

5.3 Проведіть учням короткий інструктаж щодо пересування школою у безпечне місце.

5.4 Повідомте адміністрації школи, хто з учнів перебуває разом з вами, а хто відсутній.

5.5 Дізнайтеся, які аварійні виходи обстежені й безпечні.

5.6 Якщо відчуваєте запах диму, закрийте дихальні шляхи щільно згорнутим предметом одягу та виведіть учнів.

5.7 Коли прибудете на місце евакуації, зробіть повторну перекличку.

5.8 Повідомте адміністрацію школи про те, що дісталися безпечного місця.

6. Інструкція про дії вчителів під час евакуації за пожежі.

6.1 Після отримання сигналу про евакуацію учитель зобов'язаний:

- припинити навчання;
- знеструмити електричні прилади та обладнання, вимкнути світло і зачинити вікна у приміщенні, де проводилися заняття;
- у разі значного задимлення видати учням наявні у кабінеті засоби індивідуального захисту;
- з урахуванням обстановки, що склалася, визначити найнебезпечніші евакуаційні шляхи й виходи з будівлі відповідно до плану евакуації до безпечної зони в найкоротший строк;
- ретельно перевірити кабінет, щоб унеможливити перебування учнів у небезпечній зоні;
- ліквідувати умови, що спричиняють виникнення паніки;
- у найкоротший час організовано вивести учнів найбезпечнішими евакуаційними шляхами і виходами з будівлі відповідно до плану евакуації;
- з метою запобігання поширенню вогню, диму не відчиняти вікна і двері, а також не розбивати скло, оскільки доступ кисню збільшить осередок пожежі, і вогонь та дим поширяться до суміжних приміщень.

6.2 Після виходу з будівлі вчитель має привести учнів на збірний пункт і перевірити їх присутність за списком. Про відсутність кого-небудь із учнів вчитель має повідомити керівнику навчального закладу або особі, яка його замінує;

6.3 Учителю не можна залишати учнів без нагляду з моменту виявлення пожежі та до її ліквідації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бігич О. Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи : навчальний посібник. Київ : Ленвіт, 2006. 200 с.
2. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : курс лекцій [навчально-методичний посібник для студентів мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / ред. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2011. 344 с.
3. Білик Н. І., Добряк І. В. Сучасний урок: 50 способів порефлексувати : електрон. навч.-метод. посіб. Полтава : ПОІППО ім. М. В. Остроградського, 2021. 74 с.
4. Гудима Н. Підготовка вчителя Нової української школи на засадах компетентнісного підходу // Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр.; Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Ін-т педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.]. Вип. 25 (2-2018). Ч. 2. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д., 2018. С.202-208.
5. Гудима Н. Формування комунікативних компетентностей здобувачів освіти в умовах Нового державного стандарту початкової освіти // Педагогічна освіта: теорія і практика. Зб. наук. пр. / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол.ред. Лабунець В.]. Вип. 24 (1-2018). Ч.2. Кам'янець-Подільський, 2018. С. 298-303.
6. Гудима Н., Мелекєсцева Н. Формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів на уроках мовно-літературної галузі засобами онлайн-інструментарію навчання // Acta Paedagogica Volynienses. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. Вип. 2. С. 61-71.
7. Гудима Н. В. Діяльнісно-компетентнісний підхід у мовній освітній галузі початкової школи / Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Від творчого педагога до творчої дитини: гармонія партнерської взаємодії» / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти, управління освіти і науки Кам'янець-Подільської міської ради ; [відпов. секр. І. Л. Пукас]. Київ : Центр учбової літератури, 2020. С. 115-120.
8. Гудима Н. В. Формування комунікативної компетентності учнів початкової школи засобами інноваційних методів навчання / Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик початкової освіти ; [відпов. секр. К. І. Демчик]. Київ : Міленіум, 2018. С. 71-76.

9. Гудима Н. В., Мелекесцева Н. В., Ковальчук О. В. Готовність учителя початкової школи до формування в учнів емоційної грамотності на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами емоційного спілкування // Педагогічна освіта: теорія і практика : Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н. В.]. Вип. 29 (2-2020). Київ : Міленіум, 2020. С. 266-276.

10. Державний стандарт початкової освіти // Учитель початкової школи. 2018. № 4 (вкладка). С. 1-16.

11. Дидактичні та методичні засади компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі : навчально-методичний посібник / за наук. ред. В.Г. Редька ; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ : «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.

12. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С.Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.

13. Іноземні мови. 1-4 класи : типові освітні програми та методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в 2019/2020 навчальному році / укладач М. Н. Шопулко. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 96 с.

14. Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/871/87164/Instruktazh-metod_rekom_shchodo_orhaniz_.pdf.

15. Інструкція № 111 з охорони праці та безпеки життєдіяльності для здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, які направляються для проходження практики. 2021. URL: https://drive.google.com/file/d/1YMxR_EUtZo1zmE9GaWcEZR744e5dHKgp/view.

16. Інструменти Jamboard. URL: <https://drive.google.com/file/d/1R9Xqz3j7DeS7ExWO7ModMBoK3CF5bfff/view>.

17. Інтернет-сервіс мультимедійних дидактичних вправ LearningApps. URL: <http://internet-servisi.blogspot.com/p/learning-apps.html>.

18. Казанічер О. С. Позакласна робота з англійської мови в початковій школі. Харків : Вид. група «Основа», 2010. 128 с.

19. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль : «Видавництво Астон», 2020. 144 с.

20. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль : «Видавництво Астон», 2020. 160 с.

21. Кіт Г. Г. Педагогічна практика в системі ступеневої підготовки вчителя початкових класів : навч.-метод. посібник для студентів педагогічних закладів освіти (спеціальність: початкове навчання). Вінниця, 2007. 222 с.

22. Кміть О. В. Основні сучасні тенденції розвитку іншомовної освіти молодших школярів в Україні // Іноземні мови в навчальних закладах. 2009. № 2. С. 38-42.

23. Кміть О. В. Пріоритетні тенденції англomовної початкової освіти в контексті концепції «Нова українська школа» // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету Т. Г. Шевченка. Чернігів, 2018. Вип. 156. С. 62-65.

24. Концепція компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи / В. Г. Редько, Т. К. Полонська, О. С. Пасічник, Н. П. Басай; за наук. ред. В. Г. Редька. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 36 с.

25. Лисогор Л., Берендєєв С., Косенчук Ю. Використання електронних освітніх матеріалів у освітньому процесі: сучасні підходи і технології Нової української школи. Випуск 1 : Навчально-методичний посібник. Київ, 2023. 117 с.

26. Матеріали для використання в роботі під час воєнних дій. URL: <https://imzo.gov.ua/psycholohichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/materialy-dlia-vykorystannia-v-roboti-pid-chas-voiennykh-diy/>.

27. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

28. Методика навчання іноземних мов у початковій школі : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.

29. Методичні рекомендації до складання програм практики студентів вищих навчальних закладів України (лист Міністерства освіти України № 3.1-5/97 від 14 лютого 1996 р.). URL: https://ivstem.kpi.ua/wp-content/uploads/2018/01/prakt_rekom.pdf.

30. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 р. № 813). URL: <https://imzo.gov.ua/2021/07/15/nakaz-mon-vid-13-07-2021-813-pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsiy-shchodo-otsiniuvannia-rezul-tativ-navchannia-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zahal-noi-seredn-oi-osvity/>.

31. Мелекєсцева Н. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до використання цифрових інструментів на уроках англійської мови // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22. С. 434-436.

32. Мелекєсцева Н. Формування професійно орієнтованої фонетичної

компетентності майбутніх учителів англійської мови початкової школи // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2021. №3 (107). С. 177-186.

33. Мелекесцева Н. В. Впровадження технології розвитку критичного мислення на уроках англійської мови в початковій школі // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів : у 3-х томах. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 19, Т. 3. С. 121-123.

34. Мелекесцева Н. В. Особливості формування англомовної фонетичної компетентності учнів початкової школи // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів : у 3 т. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. Вип. 17. Т. 3. С. 131-132.

35. Мелекесцева Н. В. Підготовка майбутнього вчителя англійської мови початкової школи відповідно до концепції НУШ // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. Вип. 18. Т. 3. С. 131-132.

36. Мелекесцева Н. В. Реалізація компетентнісного підходу в процесі професійного становлення майбутніх учителів початкової школи // Педагогічна освіта: теорія і практика : збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; Ін-т педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В. М.]. Вип. 25 (2-2018). Ч. 2. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д.Г., 2018. С. 229-235.

37. Мелекесцева Н. В. Формули мовленнєвого етикету на уроках англійської мови в початковій школі // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів : у 3 т. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. Вип. 15. Т. 3. С. 144-145.

38. Мелекесцева Н., Гудима Н. Формування навичок медіаграмотності здобувачів початкової освіти на уроках мовно-літературної галузі під час роботи з медіатекстами // Acta Paedagogica Volynienses. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. № 3. С. 61-67.

39. Мелекесцева Н. В., Гудима Н. В. Інтегрований підхід до навчання англійської мови в початковій школі // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний

ресурс]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Вип. 21. С. 169-170.

40. Мелекесцева Н. В., Гудима Н. В., Олинець Т. В. Виробнича практика з англійської / німецької мови в початковій школі: програма і методичні рекомендації до організації та проведення практики здобувачів рівня вищої освіти «магістр» спеціальності 013 Початкова освіта з додатковою спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (англійська / німецька): навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Друк-Сервіс, 2020. 60 с.

41. Морська Л. І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов : навчальний посібник. Тернопіль : Астон, 2008. 256 с.

42. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : навчальний посібник. Київ : Ленвіт, 2008. 285 с.

43. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

44. Нова українська школа. Навчальна платформа для підготовки вчителів англійської мови. URL: <https://nus-english.com.ua/uk>.

45. Нова українська школа: основи стандарту освіти / ред. кол. : Лілія Гриневич, Віктор Бриндза, Ніна Дементієвська, Роман Шиян (координатор проекту) та ін. Львів, 2016. 64 с.

46. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

47. Олинець Т. В. Автентичні тексти як ефективний засіб розвитку іншомовної комунікативної компетентності учнів початкової школи // Фахова підготовка вчителя початкової школи в умовах реформування освіти : колективна монографія / за ред. : Н. В. Бахмат, Н. В. Гудими. Київ. Міленіум, 2020. С. 113-121.

48. Олинець Т. В. Використання методу «Storytelling» в процесі навчання англійської мови учнів початкових класів // Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи. Збірник наукових праць. Випуск 7. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Бахмат Н. В., Гудима Н. В., Ковальчук О. В. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2022. С. 68-73.

49. Олинець Т. В. Використання наочності як ефективного засобу навчання англійської мови у початкових класах // Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редкол.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук. Київ : Міленіум, 2020. Випуск 3. С. 128-131.

50. Олинець Т. В. Особливості навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови в початковій школі // Актуальні проблеми наступності

дошкільної і початкової освіти : збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти; [відповід. секр. К. І. Демчик]. Київ : Міленіум, 2020. С. 171-173.

51. Олинець Т. В. Розвиток іншомовної лексичної компетентності молодших школярів засобами методу TPR (повної фізичної реакції) // Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи. Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Бахмат Н. В., Гудима Н. В., Ковальчук О. В. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2022. Вип. 6. С. 37-39.

52. Олинець Т. В. Формування іншомовної мовленнєвої компетентності учнів початкової школи засобами комунікативних вправ // Фахова підготовка вчителя початкової школи в умовах Нової української школи : колективна монографія / за ред.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудими, О. В. Ковальчук, С. З. Романюк. Київ : Міленіум, 2021. С. 168-175.

53. Олинець Т., Бойчук В. Розвиток навичок іншомовного письма молодших школярів засобами текстових моделей та письмових гайдів // Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи. Збірник наукових праць. Випуск 8. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Бахмат Н. В., Гудима Н. В., Ковальчук О. В., Мелекесцева Н. В. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2023. С. 65-70.

54. Онопрієнко О. В. Технологія конструювання інструментарію формувального оцінювання навчальних досягнень учнів першого та другого класів // Український педагогічний журнал. 2019. №1. С. 77-85.

55. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>.

56. Освітньо-професійна програма «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. 2020. URL: <https://drive.google.com/file/d/1Ue2lYJwiHbuSwJ7fzEOnRFMSK9PffPE1/view>.

57. Павленко О. Сутність загальноприйнятих методів навчання іноземним мовам // Педагогічні науки. 2021. № 78. С. 131-139.

58. Павлюк В. І. Рефлексія як ефективний інструмент роботи вчителя початкової школи на уроках англійської мови // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2021. № 79, Т. 2. С. 68-71.

59. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах (освітньо-кваліфікаційні рівні «бакалавр», «спеціаліст») : начальний

посібник / Уклад. : М. І. Соловей, С. Ю. Ніколаєва, Є. С. Спіцин, В. В. Кудіна, Н. О. Бражник, В. С. Демчук. Київ : Ленвіт, 2010. 133 с.

60. Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами), 2020. URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>.

61. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція), 2021. URL: https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSI5SDVIV04waWZvbW5xVnM2Mmd5Y1FLdi1rUC0w/view?resourcekey=0-tYSPd5dBX2-ZMCs1ShozJA.

62. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України : Наказ Міністерства освіти і науки України № 93 від 08.04.1993 р. (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти № 351 (0351281-94) від 20.12.1994 р.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93/conv>.

63. Полонська Т. Оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи з іноземних мов у контексті компетентнісного підходу // Проблеми сучасного підручника. 2019. № 22. С. 224-237.

64. Про викладання іноземної мови у 2022/2023 н.р.: методичні рекомендації // Майбуття. 2022. №19 (690). С. 24-29.

65. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>.

66. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (наказ № 2736-20 від 23.12.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>.

67. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : Закон України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/.

68. Професійна компетентність вчителя початкових класів : навчально-методичний посібник для вчителів / Автори-упоряд.: В. Є. Берека, А. В. Галас. Харків : вид-во «Ранок», 2018. 496 с.

69. Ройз С. Стресостійке дитинознавство. URL: <https://otd.dniprorada.gov.ua/stresostiyke-dytynoznavstvo/>.

70. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі : навчальний посібник. Київ : Ленвіт, 2005. 208 с.

71. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/>

zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf.

72. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 1-2 клас. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyuan.pdf>.

73. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3-4 клас. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf>.

74. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 3-4 клас. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Shyuan.pdf>.

75. Шкільні будні під час війни: психологиня Світлана Ройз дала поради батькам та педагогам. URL: https://novynu.online.ua/shkilni-budni-pid-chas-viyni-psihologinya-svitlana-royz-dala-poradi-batkam-ta-pedagogam_n848147/.

76. Як вчити та навчатися в умовах війни. URL: https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/How+to+teach_and_learn_A4.pdf.

77. European Language Portfolio – Junior version: Revised edition. URL: http://deniscousineau.pbworks.com/f/elementaryportfolio_revised.pdf.

78. Expresiones Para El Aula. URL: <https://ru.scribd.com/doc/79664873/Expresiones-Para-El-Aula#>.

79. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. Oxford, 2010. 176 p.

80. Harmer J. Essential Teacher Knowledge: Core Concepts in English Language Teaching. Pearson Education, 2012. 288 p.

81. Harmer J. The Practice of Language Teaching. Longman, 2004. 370 p.

82. How Teachers can Help Kids deal with Negative Emotions in the Classroom. URL: <https://developingminds.net.au/teacherhelpworriedmadsadkids>.

83. Slattery M., Willis J. English for Primary Teachers. A handbook of activities and classroom language. Oxford University Press, 2009. 148 p.

84. Supporting every teacher: action and interaction as essential ingredients for teaching primary children online. URL: https://www.cambridge.org/elt/blog/2020/04/01/action-interaction-teaching-primary-children-online/?utm_source=wobl&utm_medium=blog&utm_content=woblcontent&utm_campaign=supportingeveryteacher.

85. 23 ігрові вправи на основі онлайн-дошки Jamboard на уроках англійської мови. URL: <https://osnova.com.ua/23-igrovi-vpravi-na-osnovi-onlayn-doshki-jamboard-na-urokah-angliyskoi-movi/>.

Навчальне видання

Укладачі:

Наталія МЄЛЄКЄСЦЕВА, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти;

Наталія ГУДИМА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти;

Тетяна ОЛИНЕЦЬ, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти.

**ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ
ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ**

Навчально-методичний посібник

Підписано до друку 17.05.2023 р. Формат 60x84/16
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний
Ум. друк. арк. 8,4. Тираж 50. Зам. 096

Видавець Ковальчук О.В.
32315, Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський,
вул. Васильєва, 13, корп. А, 37.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7057 від 25.05.2020 р.